

საქართველოს ილია ჭავჭავაძის სახელობის
საერთაშორისო სამეცნიერო-კულტურულ-
საგანმანათლებლო კავშირის „საზოგადოება
ცოდნის“ ჟურნალი

სიტყვა

„როცა საზოგადო მნიშვნელობის
აზრი ამოქმედებს სიტყვას, მაშინ
თვითონ თქმა ქმნად გადაიქცევა
ხოლმე“

25-11-14

№24
2014

ჟურნალ „სიტყვის“ გამოცემა გრძელდება საქართველოს ილია ჭავჭავაძის სახელობის საერთაშორისო სამეცნიერო-კულტურულ-საგანმანათლებლო კავშირის „საზოგადოება ცოდნის“ წესდების საფუძველზე, რაც საჭირო ცვლილებებით დამტკიცებულია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გადაწყვეტილებით №366, 30.09.2005 წ. მოწმობა №00541/12/0293

სამეცნიერო-კულტურულ-საგანმანათლებლო ჟურნალი „სიტყვა“

თუ რელაქციაში შემოსული მასალები არ ემთხვევა რელაქციის პოზიციას, გამოქვეყნებულ წერილებში მოყვანილი ფაქტების სიზუსტეზე პასუხს აგებს ავტორი

ჟურნალში გამოქვეყნებულ მასალებზე საავტორო უფლება ეკუთვნის „სიტყვის“ რელაქციას. შეუთანხმებლად რაიმეს გადაბეჭდვა კანონის ძალით აკრძალულია. ჟურნალი აიწყო, დაკაბადონდა და დაიბეჭდა საქართველოს „საზოგადოება ცოდნის“ სტამბაში

სარელაქციო კოლეგია:

ნუგზარ წერეთელი (მთავარი რელაქტორი),
ნოდარ ზედელაშვილი (პასუხისმგებელი მდივანი),
გურამ გეგეშიძე, ემზარ კვიციანი, ნიკო ლეონიძე, თეა მამარდაშვილი,
ტარიელ სტურუა, ალექსი ჭედია, ნინო წერეთელი.

რელაქციის მისამართი: თბილისი, მერაბ კოსტავას ქუჩა №47.

*საკონტაქტო ტელეფონები:
299-00-35, 299-94-46, 293-43-10
577-52-31-31, 555-39-28-83*

ISSN 1987-77-49

ყ საქართველოს ილია ჭავჭავაძის სახელობის საერთაშორისო სამეცნიერო-კულტურულ-საგანმანათლებლო კავშირი „საზოგადოება ცოდნა“

ფასი 2 ლარი

შინაარსი

1. საქართველოს საერთაშორისო „სახოგადოება ცოდ-
ნაში“ 4

მხატვრული ლიტერატურა. პროზა

2. ლალი ბრეგვაძე-ბახიანი - „მაღალი კაცი“ 7
3. ბივი მერაბიშვილი - მოთხრობები 27
4. ნუზარ ჯერემელი - „გზები წყვლიადში“ (ნაწევები რომანიდან) ... 38

სკოლტი

5. შეზღუდული შესაძლებლობები არ არსებობს (პარაოლიმპიური სპორტის
ისტორია) 71

ქართული ენის სიწმინდე

6. ნოდარ ზედელაშვილი - „როგორ ვწეროთ და ვილაპარაკოთ“ 75

სტუდენტთა ახალგაზრდობის შემოქმედება

7. თამარ თოდუა - ლექსები 78
8. ნინო ტორთქელიძე – ლექსები 80
9. თამარ შუკვანი – ლექსები 82
10. მაღონა ბობოლიძე - ლექსები 84

ლექსების ციკლი

11. ნუზარ ჯერემელი – „სხვა ხმაზე ნამღერი“ 86

პროზიკა

12. ნუზარ ჯერემელი – „ორი წიგნის ხიბლისა და მიმზიდ-
ველობის საიდუმლო ანუ არატრადიციული რეცენზია“ 108
13. ნატა კლდისელი – „კვალი ნათელი“ 113

საქართველოს საერთაშორისო „საზოგადოება ცოდნაში“

საქართველოს ილია ჭავჭავაძის სახელობის საერთაშორისო სამეცნიერო-საგანმანათლებლო კავშირი „საზოგადოება ცოდნა“, 1947 წლის მაისიდან არსებობს და ფუნქციონირებს. სამ წელიწადში დაარსებიდან სამოცდაათი წლისთავის საიუბილეო თარიღიც აღინიშნება. განვლილი ორმოცდაათზე მეტი წლის მანძილზე საზოგადოება „ცოდნა“ წარმატებით ხელმძღვანელობდა ქვეყანაში ლექციური განათლების და სახალხო უნივერსიტეტების ფართო ქსელს, ქალაქებისა და რაიონების გარდა ყველა

სოფელში ათასობით მაღალკვალიფიციური ლექტორთა ძალებით შედიოდა, ხელს უწყობდა ხალხის თვითგანვითარებას, პოპულარულად უხსნიდა ყველა სიახლეს, აცნობდა ეროვნული ლიტერატურის, მეცნიერებასა და ხელოვნების სიახლეებს, პასუხობდა ყველა სახის მწვავე შეკითხვას. საინფორმაციო ურთიერთობების ასეთი ფორმა ხალხს მოსწონდა, მოთხოვნილებაც საკმაოდ დიდი იყო, წლის მანძილზე „საზოგადოება ცოდნის“ ათასობით რეგისტრირებული ლექტორი რესპუბლიკაში ორასი ათასამდე ლექციას კითხულობდა, ან საფუძვლიან ახსნა – განმარტებით საუბარს ატარებდა. ამავე დროს „ცოდნის“ ხაზით გამოდიოდა 120-ზე მეტი დასახელების ბროშურა ეროვნული ლიტერატურის, მეცნიერებისა და ხელოვნების სფეროდან, საიდანაც ხალხს პოპულარულად განემარტებოდა უამრავი პრობლემა, ასევე გამოდიოდა ჟურნალების სერია საერთო სათაურით „კითხვა. პასუხი. პრობლემა“, რაც საზოგადოებრიობაში პოპულარობით სარგებლობდა.

1991-1995 წლების მძიმე არეულობის წლებში „საზოგადოება ცოდნის“ საქმიანობა საგრძნობლად გართულდა, მაგრამ მაინც მთელი მონდომებით მიმდინარეობდა. იმ პერიოდში უკვე საკმაოდ დაუძღურებული სახელმწიფო მაინც გვიწვედა ყველა სახის შესაძლო დახმარებას. 1994 წლ-

იდან ქ.თბილისის ღრმა ცენტრში არსებული და „ცოდნის“ ცენტრალური საბჭოს მიერ დაფინანსებული ჩვენი შენობა გადმოგვეცა ფლობისა და განკარგვის უფლებით, 1998 წლიდან კი უკვე სრულ საკუთრებაში, პირად ბალანსზე აყვანიით. 1994 წლიდანვე სახელმწიფომ „ცოდნა“ ბიუჯეტიდან დაფინანსებულ ორგანიზაციათა სიაში შეიყვანა, რაც ღიად უწყობდა ხელს „ცოდნის“ ყოველდღიურ მუშაობასა და საქმიანობის აღმავლობას. 2001 წლიდან, მაშინ ჯერ კიდევ ახლადღანიშნულმა ფინანსთა მინისტრმა „საზოგადოება ცოდნა“ ერთ-ერთი პირველი ამოიღო აღნიშნული დაფინანსების სიიდან და ორგანიზაცია უსახსროდ დარჩა. ამას ზედ დაერთო მომდევნო წლებში ქართული ლიტერატურის, მეცნიერებისა და ხელოვნებისადმი ზემდგომი ორგანოების ყურადღების მკვეთრი შესუსტება, რამაც ბუნებრივია, მძიმედ იმოქმედა „ცოდნის“ სალექციო-საინფორმაციო მოღვაწეობაზეც და ეს დიდი, წლობით აპრობირებული საქმე ჩამლის პირამდის მიიყვანა. უკვე აღარ იყო სახსრები, რომ საზოგადოების გამოჩენილი ლექტორები, რომელთა რიგებშიც იყვნენ აკადემიკოსები, პროფესორები, დოქტორები, მწერლები, ყველა დარგის თვალსაჩინო სპეციალისტები, მივლინებით გაგვეზავნა ქვეყნის რაიონებსა და სოფლებში ხალხთან შესახვედრად და ხალხთან გულახდილი საუბრებისათვის. ამიტომაც იყო, რომ „საზოგადოება ცოდნა“ დაადგა საკუთარი წესდებით განსაზღვრულ საგანმანათლებლო მოღვაწეობისა და

ახალგაზრდა თაობის აღზრდისათვის ხელის შეწყობის მომიჯნავე და ასევე აპრობირებულ გზას.

ჯერ კიდევ 1950 წლიდან „საზოგადოება ცოდნაში“ ფუნქციონირებდა სამედიცინო ცოდნის სახალხო უნივერსიტეტი. როგორც აღვნიშნეთ, მაშინ და შემდგომ წლებში ქვეყნის ოლქებისა და რაიონების მასშტაბით 150-ზე მეტი სახალხო უნივერსიტეტი მოქმედებდა, რომელთა შექმნაც და ხელმძღვანელობაც ქვეყნის მთავრობის დადგენილებით მთლიანად „საზოგადოება ცოდნას“ ევალებოდა. ორი და სამი წლის სწავლების შემდეგ სხვადასხვა სფეროში მოღვაწე სახალხო უნივერსიტეტების კურსდამთავრებულებს ოფიციალური უწყებრივი და არა სახელმწიფო დიპლომებიც ეძლეოდათ, რაც მათ ხელს უწყობდათ ზოგადი განათლების მიღებაში და სამსახურებრივ წინსვლაშიც გარკვეულწილად ეხმარებოდათ, რადგან მაშინ ამ სახის საზოგადოებრივი პროექტების განხორციელება სავალდებულო და საპატიო სფეროს წარმოადგენდა,

1993 წლიდან „საზოგადოება ცოდნაში“ წარმატებული ფუნქციონირება დაიწყო ატესტირებულმა სამედიცინო კოლეჯმა, რომელიც 2000 წლიდან უმატრესი ატესტაციის გავლის შემდეგ უნივერსიტეტიც იყო და სასწავლო უნივერსიტეტიც.

საქართველოს „საზოგადოება ცოდნის“ უმაღლესმა აკადემიურმა სასწავლებელმა უკვე ნაყოფიერი გზა განვლო. მან წარმატებით გაიარა ყველა საფეხური და ბარიერი, მიიღო ატესტ-

აციაც, ავტორიზაციაც, მიმდინარე წელს კი განმეორებითი აკრედიტაცია მოიპოვა ხუთი წლის ვადით, ამავე დროს მივიღეთ ავტორიზაცია პროფესიული მიმართულებითაც. აქ მედიცინის პირველი საფეხურის მაღალკვალიფიციური მუშაკებიც მომზადდებიან, რაზედაც ქვეყანაში დიდი მოთხოვნილებაა.

საქართველოს „საზოგადოება ცოდნის“ უმაღლეს აკადემიურ სასწავლებელში ასწავლიან ჩვენი ქვეყნის ფარმაციის ხაზით მომუშავე საუკეთესო, ძლიერი, მაღალკვალიფიცირებული კადრები, სრული და ასოცირებული პროფესორები, რომელთაც ცნობილი პრაქტიკული ფარმაცევტების თაობები ჰყავთ აღზრდილი. მაღალი დონის განათლების მიღებასთან ერთად ისინი რექტორატისა და ადმინისტრაციის მხარდამხარ სითბოსა და ყურადღებას არ აკლებენ მომავალ ფარმაცევტებს.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ის ფაქტი, რომ „საზოგადოება ცოდნის“ უმაღლესი აკადემიური სასწავლებლის კურსდამთავრებულები დასაქმების ანუ სამსახურში მოწყობის ძალიან მაღალი კოეფიციენტით გამოირჩევიან. ჩვენთან ბაკალავრის სახელმწიფო დიპლომმიღებულები მუშაობენ საზღვარგარეთის ქვეყნებშიც, საქართველოში კი პსპ-ს სისტემის აფთიაქებში, წამლის სააგენტოში თუ ეროვნული ფარმაციის სხვა ცენტრებ-

ში.

ასევე განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია, ის გარემოება, რომ გასულ 2013 წელს, ძალიან დიდი და რთული მზადების შემდეგ, ჩვენ მოვიპოვეთ აკრედიტაცია და ქართული ფილოლოგიის ფაკულტეტიც გაიხსნა, სადაც მოღვაწეობას იწყებენ ძალიან მაღალი დონის კადრები და გვჯერა სწავლების საქმეც სასურველი წარმატების გზით წარიმართება.

საქართველოს საერთაშორისო „საზოგადოება ცოდნაში“ ფუნქციონირებს გამოცემლობა, სადაც იბეჭდება ჩვენი პროფესორ-მასწავლებლების სახელმძღვანელოები, შრომები, სტუდენტების სამეცნიერო კონფერენციის მასალები. „ცოდნაშივე“ გამოდის სქელტანიანი (150-200გვ.) ჟურნალი „სიტყვა“, სადაც ხშირად იბეჭდება პროფესორებისა და სტუდენტების შრომები, მხატვრული შემოქმედების ნიმუშები, ლექსები და მოთხრობები, ნარკვევები და ჩანახატები.

საქართველოს ილია ჭავჭავაძის სახელობის საერთაშორისო სამეცნიერო-კულტურულ-საგანმანათლებლო კავშირი „საზოგადოება ცოდნა“ დგას ახალი პრობლემების, ახალი გამოწვევების წინაშე და მონდომებით ცდილობს თანამედროვე მოთხოვნების დონეზე წარმართოს ყოველდღიური საქმიანობა.

საქართველოს ილია ჭავჭავაძის სახელობის საერთაშორისო სამეცნიერო-საგანმანათლებლო კავშირი „საზოგადოება ცოდნის“ გამგეობა

საყურადღებო მოთხრობა

პოპულარული ლიტერატურული ჟურნალის „ჩვენი მწერლობის“ 2013 წლის 13 დეკემბრის ნომერში დაიბეჭდა ცნობილი პროზაიკოსის ლალი ბრეგვაძე-კახიანის საინტერესო მოთხრობა „იყო კაცი... და იყო ჩრდილი მისი“. მოთხრობა ფსიქოლოგიური ნაწარმოების ჟანრს განეკუთვნება.

აქ მოქმედებენ გმირები სახელისა და გვარის მიუთითებლად, ბევრი რამ ახლებურია და პირობითი აღქმით შექმნილი, თუმცა ეს სათქმელს ზემოქმედების ძალას არ უკარგავს, პირიქით ხელს უწყობს მკითხველის დაინტერესებასა და ნიჭიერი მწერლის ნაწარმოებში ჩაწვდომის სურვილს.

მოთხრობა ჩვენთვისაც საინტერესო აღმოჩნდა, რადგან ყველა მონაცემითა თუ ყველა მინიშნებით, ადგილმდებარეობისა თუ ერთ-ერთი გმირის ქცევების, ხასიათის, ვითარების აღწერით ვხვდებით, რომ „მაღალი კაცის“ პროტოტიპად მწერალი ნუგზარ წერეთელი იგულისხმება, მასთან ერთად 24 წლის ასაკში ტრაგიკულად დაღუპული დიდი ქართველი მწერალი გურამ რჩეულიშვილია ნაჩვენები. ჩვენ გადავწყვიტეთ მოთხრობის გადმობეჭდვა, რათა „ჩვენი მწერლობის“ მკითხველებთან ერთად ჩვენმა მკითხველებმაც შეძლონ ამ საყურადღებო ნაწარმოების გაცნობა. მცირე შეცდომით გადმობეჭდილი ნაწარმოების გასწორების მიზნით მოთხრობას განმეორებით ვბეჭდავთ.

რედაქცია

იყო კაცი... და იყო ჩრდილი მისი

*მოდრეკილისა და მორჩილის გული
არ დაამცირო, ღმერთო!
ფსალმუნი დავითისი 50, 19|*

ედვინება ნუგზარ წერეთელს

გარეუბნის მეტროსადგურთან ბოშებს დილიდანვე მოესწროთ ფილაქანაყრილი მოედნის დაკავება. ესენი ადრინდელი ნახევრად მაწანწალები როდილა გახლდნენ, დაპლისული ჭრელაჭრულა გრძელი ქვედაბოლოების რხევით მოსიარულენი, დაურიდებლად რომ გექაჩებოდნენ ტანსაცმელზე

და, მკითხაობით, შენი მომავლის იღუმალებათა გაცხადებას გთავაზობდნენ. არა, ჩემო ბატონო, მათ მშვენივრად აელოთ ალლო ახალი დროებისათვის, ვაჭრობის სარფა ეგემათ და უპკვე ცხოვრების სხვა კატეგორიაში გადასულთ, მედიდურად ეჭირათ თავი. მოძალადე დამპყრობლებივით შესეოდნენ

მოედანს, უწესრიგობა და გნისი დაეყენებინათ, მეტიც, თავიანთი პრიალა თვალების მზერითა თუ გამომწვევი შესტებით უსიტყვოდ გაგრძობინებდნენ, ხომ ხედავთ, რამდენი საქონელი მოყვარეთ, მამასადამე, ჩვენც რაღაცას წარმოვადგენთ, ანგარიშგასაწვევები ვართო. ხმაურობდნენ დაურიდებლად, გაჰყვიროდნენ იაფფასიანი ყოველი ნივთის სახელს..

ანიტა ათასი წვრილმანით დახუნძლულ სახელდახელო დახლებშუა მიიკვლევედა გზას.

აქეთ-იქით თითო გრძელტარიანი კალათა ეჭირა შიგნადგმული ქოთნებით, რომლებშიც მშვენიერი ჩინური ვარდები ყვავდა. ქალი ცდილობდა, ხელები წინ, რაც შეიძლება ერთმანეთთან ახლო-ახლო მიეტანა, იდაყვებს გან-გან სწევდა, რომ კალათებს ვინმე არ წასვახებოდა. როგორმე მშვიდობიანად უნდა გაეღწია მოედნის იქითა ნაპირამდე, ფრთხილად უნდა გადაევიდოდა გამყიდველ-მყიდველთა მორევი, რისთვისაც ძალას არ იშურებდა. უკვე ასტკივებოდა მხრები, გულიც ამოვარდნაზე ჰქონდა, მაგრამ არას დაგიდევდათ. არსებობისთვის ბრძოლაში ამაზე განა ვინ ფიქრობს.

იქითა მზარეს, ქსეროქსების, ფულის გადამცვლელთა, მზის სათვალეებისა თუ მეორადი მობილური ტელეფონების შემკეთებელთა ჯიხურების მწკრივში, პატარა სამკერვალო აღმოჩინა. ორიოდ დღის წინ უშნოდ წაგრძელებულ, ნახევრად ბნელ სათავსოში, ტყავის სუნად რომ ყარდა, ბლანჟეიან მკერავ ყმაწვილკაცს გამოელაპარაკა.

ყვავილებზე ჩამოუგდო სიტყვა და ერთობ კმაყოფილი დარჩა, როდესაც მან გულწრფელად ამცნო, ქოთნის ყვავილებს პატივს ვცემო. მერე ისე მოხდა, ქალმა იგი ჩინური ვარდის ყიდვაზე შეიპირა, ოღონდ ეს მანამ იყო, ვიდრე ფასზე მოილაპარაკებდნენ. ბოლოს შეატყო, კაცს თითქოს ეძვირა, თუმც მკერავმა იხტიბარი არ გაიტეხა:

– კარგი, კარგი, მოიტანე, – უდიერად მიუგდო სიტყვა, თან ნახევრად გაჭალარავებული ქალი, ქმრის გამო-ნაცვალ, წელზე ბრტყელი ქაბრით მომდგარ განიერ ჯინსში ჩამძვრალი, დაკვირვებით შეათვალიერა.

"გამაგრდი, ანიტა, ამან არ დაგჯახნოს!.." – უთხრა მაშინ საკუთარ თავს. ვერ იტანდა ბლანჟეიან მამაკაცებს, უფრო მეტიც, არასრულფასოვნად თვლიდა. კაცი რომ გარეგნული ეფექტებით კეკლუცობას იწყებს, წასულია მისი საქმეო, ფიქრობდა თავისთვის.

აღრე მყიდველებს საგანგებოდ შეარჩევდა ხოლმე, განა ყველასთვის იმეტებდა ნაფერებ-ნალოლიავებ ყვავილებს. ახლა კი სხვა დრო იდგა. გაუჭირდა ხალხს. სილამაზე ფუფუნებად ითვლებოდა, შემცირდა მყიდველი. ესეც არ იყოს, დაღალა ქოთნების სიმძიმემ, მკლავში ძალა ძველებურად აღარ მოსდევდა, უკვნესოდა ძვლები. მაინც ცდილობდა, ყოჩაღად სჭეროდა თავი, არ დანებებოდა იმ გაცრუებულ მოლოდინთა უსასობას, ბოლო ორი ათწლეულის მანძილზე, დღე-ღამეთა გაბმულ ჯაჭვზე მიბმულს, რაღაცნაირად, მოთმინებასაც რომ აჩვენებდა.

ყველა სიკეთეს ქმრის ახირებაც

ემატებოდა. გილბერის სიჯიუტით შეძრულ-შეძრწუნებული, აშკარად ხედავდა, იგი საბედისწერო პრობლემას შესჭიდებოდა, საბოლოოდ ჩაკეტილიყო განუხორციელებელი იდეის ფანტასმაგორიაში, მაგრამ ვერაფერი გაეწყო. ბევრჯერ სთხოვა, მოეშვი, კაცო, მაგ ოხერ პერპეტუუმ-მობილეს. მთელ დუნიაზე თუ ვერავინ ნახა მისგან ხეირი, შენ რა გამორჩეული გამოდექი, რომ მაინცდამაინც გამარჯვებას უნდა ელოდო?!

პირდაპირ არ ეუბნებოდა, მაგრამ კარგა ხანია გადაეწურა იმედი, დარწმუნდა, გილბერის თავგადაკლული ცდა – მუდმივი ძრავისგან უნივერსალური ენერგია მიეღო, ღროის ფუჭად ფლანგვა აღმოჩნდა, სურვილები კი არა მარტო საკუთარი ოჯახის, არამედ ირგვლივ მყოფი ყოველი ხელშეშლილის ეკონომიკური კეთილდღეობის შექმნაზე – ლამაზი და ამო ფანტაზიის ნაყოფი. განსაკუთრებით იმაზე წყდებოდა გული, გილბერმა ამდენი ხანი უქმად რომ მოაცდინა სახელოსნოს ფართი. მშვენიერი ოთახია, გავაქირავებით, ბოლოს და ბოლოს, რაღაც შემოსავალს გაგვიჩენდა, მაშინ ლუკმაპურისთვის ყოველდღიური წვალეა აღარ მომიწევდაო.

ვიდრე სამკერვალოში შევიდოდა, ეჭვმა ჩაეესლა, ვაითუ ბლანჟეიანმა ყვავილის ყიდვა გადაიფიქროსო. ხოლო მერე, სპეციფიკური სუნით სავსე ოთახში პაპიე-მაშესგან დამზადებულ, ტყავით ამოტენილ ყუთთან მდგარი, წვრილწვრილ ფულს რომ ითვლიდა, გული გაუსენა იმის განცდამ, თითქოს ამ ტიპს მისგან საზღაურის ფასად კი არ შეესყ-

იდა ყვავილი, არამედ თავხედურად წაეგლიჯა, როგორც ქალის უწმინდესი არსის ნაწილი. თუმც მალევე მოთოკა თავი, მოახერხა, როგორღაც ზემოდან შეეხედა ნავაჭრით ვერმიღებულ სიამოვნებისთვის. ბლანჟეიანს კატეგორიულად უთხრა:

– ნათელ ალაგას დადგით, – ისეთი სიკერპე შეერია ხმაში, თავადვე გაუკვირდა, – წყალი უყვარს, მაგრამ ზომიერად, ძირები არ უნდა ჩაულპეს.

კალათიდან სწრაფად ამოიღო ქოთანის, რაღაც პლასტმასის ტუმბოზე შემოდგა, თან წამიერად დააშტერდა, თითქოს როგორღაც მოუბოდიშა, ტყავის სუნში რომ ტოვებდა. გადათვლილი ფული შარვლის ჯიბეში ჩაიკუჭა და ვიდრე გარეთ გავიდოდა, კარშივე მოიფიქრა, შინ მისვლისას ქმრისთვის რაც უნდა ეთქვა:

– აჰა, აილე ფული, წადი, თმა გაიკრიჭე, საბოლოოდ ტყის კაცს რომ არ დაემსგავსო!

აი, ასე! ამას წყალი არ გაუვიდოდა. რიკოშეტით ნასროლი სიტყვებით, იმის საპროტესტოდ, თუ როგორ ჭყლეტდა ცხოვრება, ცოტათი მაინც მოიფხანდა გულს, თორემ არსებითად რას შეცვლიდა, რითი გააქარვებდა იმ შეურაცხმყოფელ განცდას, რომ ამ ასაკში, მთელი სიცოცხლის მანძილზე ნაშრომსა და ნაჯაფარს, თავის გადარჩენისთვის კვლავ ყოველდღიური ბრძოლა უწევდა.

ცარიელი კალათი მეტროსადგურის შესასვლელთან, პატარა ფარდულში ნაცნობ მესაათეს მიაბარა, უთხრა, აქეთობისას წავიღებო, და ესკალატორს

ჩაჰყვა დაბლა.

მისრიალებდა ქვემოთ და ქვემოთ, შესცქეროდა გარკვეული ინტერვალებით ჭერიდან საგანგებოდ მოდარაჯე ვიდეთვალის გაყოლებაზე ანთებულ მონიტორებს. ერთმანეთს ენაცვლებოდა წარმტაც აზილიათა კადრები, ზღვასავით გადადიოდა ათასგვარ ყვავილთა პლანტაციებიც, ბუნებრივად აჯილდობდა დაუყვედრებელი, აღტაცებით სავსე სინარულით. ვინ დალოცვილს მოეფიქრებინა, საზოგადოებრივი ტრანსპორტით მოსარგებლე მგზავრთათვის მსგავსი საჩუქრის შეთავაზება, ვის ეზრუნა მათი დაღლილი ნერვების საამებლად, რათა დროებით მაინც დაევიწყებინათ ამაოების ორომტრიალით ქანცგამწყვეტი სიმძიმე.

მატარებლის მოგრიხინებამდე, ბაქნის გამმიჯნავ მარმარილოს სვეტების მწკრივში ერთ-ერთს მიეყრდნო და ამჯერად ფოიეს მონიტორს მიაცია მზერა, თითქოს ყვავილთა კორიანტელის დაღლილ გულში ჩასახლება და თან წაღება სურდა.

ვაგონში შესულს ვიღაცამ ადგილი დაუთმო. ისიც მოწყვეტით დაეშვა სკამზე. კალათა, რომლიდანაც მისი ჩინური ვარდი მთელ ვაგონს უღიმოდა, მუხლებზე დაიდგა, ცოტა ხნით დახუჭა თვალები, ჯერაც ვერ მოწყვეტოდა მონიტორთა სილამაზის მაგიას და სურდა, გაეხანგრძლივებინა ყვავილთა მთრთოლავ ფიორებზე შემომსხდარი ანკარა ცვრის სიციცხალის განცდა. მათ ჭვირვალეაში ისეთ შეუვალ, ისეთ სათავისოდ კოდირებული ენით შექმნილ კავშირს ხელავდა, ნანაზი კადრები

ნამდვილზე ნამდვილ შეხვედრად უნდა ჩაეთვალა, უფრო ნამდვილად, ვიდრე ეს უჰაერო, მოჯაყჯაყე ვაგონის სმენისწამტაცი გუგუნ-ზრიალი, ყველაფრის წაშლას და გაუკუდმართებას რომ ცდილობდა, უმოწყალოდ ემოქრებოდა ქალის ნეტარ განცდას, რისი დათმობაც მას არაფრის გულისთვის არ სურდა, ამიტომაც ჩაჭიდებოდა მთელი არსებით. ინანა კიდევ, უფრო ხშირად რად არ დავდივარ აქეთ, ასეთ სიამონებებს რისთვის ვიკლებო.

დახუჭულ თვალებში უცებ ბლანჟეიანის სახე ჩაუდგა, მისი ქედმაღლური, მაყვედრებელი გამოხედვა. გაიმეტა და გადაიხადა ამ რალაც ყვავილისთვის, სურნელიც რომ არ ჰქონდა, ოდენ სილამაზით შეემკო ბუნებას. მაინც სულგრძელობა გამოიჩინა, ისე იყიდა, ზედმეტები არ უღაყბია. უთუოდ საკუთარ უპირატესობად მიიჩნევდა ყვავილის ყიდვაზე თანხმობას, რასაც ქალს ტუნის კუთხეში შეკავებულნი, ბოლომდე ჩამოუყალიბებელი გრიმასით აგრძნობინებდა, რალაცნაირი უსიტყვო ქედმაღლობის გამომხატველი უბადრუკი დემონსტრირებით. ეს შეურაცხყოფდა ანიტას, ამავდროს, თავდაცვის ინსტინქტის აუცილებელი მოშველიების საჭიროებას კარნახობდა. მაგრამ ბლანჟეიანთან უსიამოვნო კონტაქტი ჩავლილი იყო. ახლა მის ხსოვნასაც მოიცვილებს, ამისთვის საკმარისია, თვალი გაახილოს. ასეც მოიქცა.

მაშინვე მის მზერაში თმააზღარბული ჭაბუკი მოექცა, რომელიც მარჯვენა მხრიდან ადგა თავზე. საგანგებოდ აკვირდებოდა ანიტას, რალაცას

ანიშნებდა თითქოს. ქალმა თავი მიაბრუნა, მისი სრული იგნორირება სცადა, სხვებზე გადაიტანა ყურადღება. დანარჩენი მგზავრებიც მას შესცქეროდნენ, შეთქმულებივით ილიმოდნენ, რაღაც საიდუმლო კავშირი გაებათ ერთმანეთში. მერე დაინახა, მოპირდაპირე სკამის ბოლოს, ზედ გასასვლელ კართან მჯდარი ახალგაზრდა სიფრიფანა ქალი ხელით აქეთ-იქით როგორ სწევდა ფეხზე მდგომთ, სამზერ არეს ითავისუფლებდა, თან გაფაციცებით უსვამდა ფანქარს მაგარყდიან ჟურნალზე დადებულ თაბახის ფურცელს. შეხედავდა ანიტას დაკვირვებით, ძალდატანებითი სერიოზულობით და საქმეს აგრძელებდა.

მიხვდა, მას ხატავდა, ისეთი ჟინით, ისეთი ახირებულობით, უკან ვერაფერი დაახევიანებდა.

ჯერ გაოცდა, ამდენ ხალხში რაღა მაინცდამაინც ის ამოერჩია ჯიუტ მჯღაბნელს. "ნეტა მე რა დასახატი მნახა, — გაიფიქრა, — ამასაც ჰქონია, რაღა, გემოვნება!" თუმცა ეს თავისი ყვავილის დამსახურებად მიიჩნია. კიდევ მეტად გააღიზიანა კონტრასტმა, მასსა და ყვავილის სიქორფეს შორის რომ არსებობდა და, ანიტას აზრით, სწორედ ამის ასახვა გადაეწყვიტა იმ უცერემონიო ადამიანს.

უცებ წამოიჭრა ადგილიდან. მატარებელი სადგურში შედიოდა, ამიტომ გაჩქარდა კარისკენ, რომ სწრაფად გადასულიყო. ვიღაცამ კარშივე დააწია იმ მოცლილის "შედევრი", აიღეთ, აიღეთო, სთხოვდა. მაგრამ არც უფიქრია გამორთმევა, თითქოს მას არ მიმარ-

თავდნენ, არც მობრუნებულა, არანაირი ინტერესი, არანაირი რეაქცია... ისიც ვერ გაიაზრა კარგად, რომელ სადგურში იყო. არც ჰქონდა მნიშვნელობა, ყველა შემთხვევაში, იძულებითმა არჩევანმა მოუწია. თითქოს მოსდევდნენ, უფრო მეტიც, სდევნიდნენ, ის კი გარბოდა, სურდა, თავიდან მოეშორებინა უცნობთა აბუჩად ამგდები მზერა, რაც მთავარია, მათი ღიმილი, ყოველი მხრიდან მოდარაჯე, როგორღაც დამამცირებელი, ხელმყოფი ანიტას წმიდათაწმიდა მეობისა, რისი დაცვა ნებისმიერი ჭკუათამყოფლის ვალია. უღვთოდ ძარცვავდა ის უცერემონიო ღიმილი, ყოველგვარ პატივს ხდიდა. მერედა, ვის ჰქონდა უფლება მის შინაგან სამყაროში შეჭრის!.. იმან, უცნობთა ყურადღების ცენტრში რომ აღმოჩნდა, მცირე ხნით, მაგრამ მაინც, ვიღაცების გამართობ-გამლაღებელ ობიექტად აქცია. ამას სხვა რა სახელი დაერქმეოდა, თუ არა პიროვნული ღირსების შელახვა. რაღა მაინცდამაინც ის... ამდენ მგზავრში მაინცდამაინც ის... მაგრამ მიხვდა, საამისო განსჯისთვის ახლა არ იყო საუკეთესო დრო და ადგილი. სწრაფად გაიარა კარი. ბაქანზე გასულმა ერთი გაფიქრება იფიქრა, ბარემ ზემოთ ხომ არ ავსულიყავიო, მაგრამ მაინც ქალაქის ცენტრისკენ ამჯობინა გზის გაგრძელება. ამიტომ, სანამ მატარებელი სადგურში იცდიდა, სხვა ვაგონში გადასვლა მოასწრო. იქვე დადგა, კართან, არც სკამის დათმობა უნდოდა ვინმესგან, არც ხალხში გარევა. თავი ჩაღუნა და აღარც აუწყვია, ისე გაიარა რამდენიმე გაჩერება. ბოლოს წითელი მარ-

მარილოთი მოპირკეთებულ სადგურში გადაწყვიტა გასვლა.

უყვარდა ეს რაიონი, ახალგაზრდობაში ხშირად უხდებოდა ამ ქუჩებით სიარული. სხვა დრო იდგა მაშინ. ეგებ ასაკის ბრალიც იყო, რომ ეს ძველისძველი ჭადრები მაშინ ზეიმზე მოსულებივით იდგნენ, უზომო სიხარულით ავსებდნენ, რასაც ამჯერად ნამდვილად ვერ იტყოდა. ახლა ისინი შეთქმულებს უფრო ჰგავდნენ, ანდა გაუთვალისწინებელ მოვლენათა გულგრილ მყურებლებს, თითქოს თავისთვის იმახსოვრებდნენ ყველაფერს, რაც ამ ქალაქში ხდებოდა – შეკვეთილ მკვლევრობებს, პოლიტიკურ ქიშპებს, მოქალაქეთა თავსდატეხილ მარცხებსა თუ პატარა პატარა წარმატებებს.

ფილარმონიის წინ ამაყად მდგარ მკლავებგაშლილ მუხას რომ გაუსწორდა, პარკში გასვლა და მცირე ხნით იქ შეჩერება გადაწყვიტა. რამდენი ხანია, აქეთ ფეხი არ დაუდგამს, ნახავდა, როგორ გამოიყურებოდა იქაურობა, რა შეეცვალა კეთილმოწყობის სამსახურს, რომლის მუშაობითაც დიდად მოჰქონდა თავი მუნიციპალიტეტს.

მაგრამ დაეზარა გვირაბში ჩასვლა, თანაც მაღალმა კაცმა მიიპყრო მისი ყურადღება. იცნო, იგი იმ ბიჭების ჯგუფიდან იყო, თავის დროზე ამ უბნის მშენებელად რომ ითვლებოდნენ. თმა გასცვენოდა, მაგრამ იერი და მოძრაობის მანერა იგივე შეენარჩუნებინა. შოკოლადისფერი კეისი ეჭირა, საათის ქანქარასავით ოდნავ აქანებდა წინ და უკან, მიდიოდა გრძელი, აუჩქარებელი ნაბიჯებით.

ანიტამ დაღლილი ხელიდან მეორეში გადაიტანა კალთა და გადაწყვიტა, კაცის კვალს ასდევნებოდა. ქურდულად მისდევდა მერე, თითქოს რაღაცას აშავებდა, აკრძალულ საქციელს საკუთარ თავს უმაღავდა თითქოს. ამიტომ ერთი გასწრება კიდევ გაუსწრო, ოდნავ დაწინაურდა და ისე აყურადებდა უკან მოტოვებულ მის ნაბიჯებს. არაფერზე ფიქრობდა, მექანიკური, უაზრო თამაში წამოეწყო და სულელურ გართობად ექცია. უცებ მოუნდა, მოშვებოდა არაფრისმაქნის თამაშს. კიდევ შეანელა სვლა, რომ მალევე მაღალი კაცის ჩრდილმა ფეხქვეშ გაუარა, წინ გაცურდა. მაშინ ანიტამ საკუთარი ჩრდილი მოიძია. ისიც იქვე იყო, მარჯვნივ, ოდნავ უკნისკენ – პატარა, მშვიერი ძალივით ადევნებულ, მისი ფიზიკური სხეულის უშნო გამოძახილი, მაგრამ უტყუარი დასტური იმისა, რომ ცოცხალია. დიახ, ცოცხალია და აქვს ინტერესები, რომლისთვისაც იბრძვის, როგორც შეუძლია.

კაცი კარგად დაწინაურდა, ვარდისფრად შეფეთქილ ვეება შენობის გვერდითა შესასვლელს მიაღდა და შიგ შევიდა. წინათ შენობაში დიდი ბილიოთეკა იყო განთავსებული. იცნობდა ამ ადგილს. აქედან, სულ ახლოში, დამრეცი ქვიანი ბილიკი ჩაექანებოდა ლავუნა ვერესკენ. ზედ საცურაო აუზის ეზოსთან მიგიყვანდა ის ბილიკი, რომელიც, სავარაუდოდ, ისევ უნდა ყოფილიყო, როგორც მოკლეზე მოსაჭრელი ფეხით მოსიარულეთათვის. ამას სხვა დროს დაადგენს, ახლა კი,

რადგან ისევ მოეძალა თამაშის ჟინი, მაღალ კაცს შეჰყვება კარში, რომლის ირგვლივ ფერად-ფერადი ფირნიშები გაეკრათ ათასგვარი წარწერით. არც დაინტერესებულა, რა ეწერა ამ ჭრელ-ჭრელ დაფებზე, ისე შევიდა ნახევრად ბნელ ვესტიბიულში, სადაც მტკვრისა და სიძველის სუნი იდგა.

მაგიდასთან მჯდომ დაცვის სამსახურის მუშაკს მიაკითხა, დაელოდა, ვიდრე იგი ტელეფონზე საუბარს მორჩებოდა, მოიცლიდა მისთვის და შეეკითხებოდა, რით გემსახუროთო.

ქალმა მობოდიშებით დაიწყო:

– მაპატიეთ... უნდა შეგაწუხოთ...

– გისმენთ, – უთხრა კაცმა, თან ანიტას ყვავილიან კალათას მიაქცია ყურადღება, – ბრძანეთ, ბრძანეთ.

არც იცოდა, რა ეკითხა, ან როგორ. ცოტა შეყოვნდა, მაინც მოიკრიბა აზრი:

– აქ მაღალი კაცი შემოვიდა ახლა... – ოჰ, კიდევ რა დაემატებინა, რითი მიეხვედრებინა...

მაგრამ არ დასჭირვებია არაფრის დამატება, დაცვის თანამშრომელი თავად დაეხმარა, მაშინვე მიხვდა, ვის გულისხმობდა ქალი, პასუხი არ დაუხანებია.

– ჩვენი დირექტორია, – თქვა თავმომწონედ, – თქვენ რა გაინტერესებთ?

– მასთან შეხვედრა მინდა, – დაუფიქრებლად მიუგო ანიტამ. ო, როგორ განაცვიფრა საკუთარმა გადაწყვეტილებამ, ასე ხელალებით, ყოველგვარი აწონ-დაწონის გარეშე რომ მიელო, – შეიძლება?

კაცმა, თანხმობის ნიშნად, თავი დააქნია.

– მესამე სართული, – თქვა საქმიანად, – კიბიდან მარცხენა დერეფანი.

ანიტამ ისევ მობოდიშებით სთხოვა, თუ ნებას დამრთავთ, ყვავილს დაგიტოვებთო, რაზეც თანხმობა მიიღო, უფრო მეტიც, დაცვის თანამშრომელი სინარულით შეხვდა მის წინადადებას.

– ამის ცქერას რა ჯობს, დატოვეთ, უვნებლად დაგხვდებით, – ნასიამოვნები ჩანდა.

ჯერჯერობით საქმეს კარგი პირი უჩანდა. იოლად გაეხსნა გზა, თუმც წარმოდგენა არ ჰქონდა, რისი მოლოდინი უნდა ჰქონოდა დირექტორისგან, რას ეტყოდა მას, რისთვის გაეხელითო. სასაცილოა, მაგრამ ყვავილს ხომ არ შეიძენდითო? ჰო. ყვავილს. მას ყვავილი ჰქონდა გასაყიდი, აი, რაზე უნდა ეზრუნა. თუმც აღარ ჩაღრმავებია მომავალ შეხვედრაზე ფიქრს, მაინც არაფერს იძლეოდა, გარდა იმისა, უკან აბრუნებდა, გარდასულ წლების მიღმეთში – ვიწრო, აკაციის ხეებით სავსე ქუჩაზე, ძველ უბანში. იქ, შორეულ ნათესავთან სტუმრობისას, ზედ ბელეტაჟზე წამოსკუპული ფანჯრიდან ხედავდა ხოლმე იმ ბიჭს. ღიაფერის თმა ჰქონდა, თავზე ტალღებად დაყრილი, თანატოლებში სიმაღლით გამოარჩევილი. ქუჩაზე ჯგუფურად ჩაივლიდნენ ხოლმე, ხმაურის კორიანტელს აყენებდნენ. მუდამ რაღაცაზე მსჯელობდნენ.

ის მაღალი ბიჭი ახლა სამოცდაათს ბევრად გადაცილებული კაცი გახლდათ, ისეთი, როგორიც ამ ცოტა ხნის წინ ნახა. ასაკს კიდევ უფრო მეტი ხიბლი შეეძინა მისთვის, შეხედავდი და

მაშინვე მიხვდებოდი, რიგითი ადამიანი არ იყო. უხაროდა ასეთი რომ იხილა, რადგან სრულფასოვნება, ასერივად რომ ასხივებდა კაცი, რამდენადმე მის წარსულსაც ეხმინებოდა, ახალგაზრდობის ჯანსაღ მოგონებას, ოღონდ ეგაა, ახლა საკუთარი თავისადმი თუმც ფარული, მაინც გულისმომკვლელი სიბრაღული ახლდა ამ ყოველივეს. რევერანსი წარსულისადმი, ჯერ საიმედოს არაფერს იძლეოდა და, რაც მთავარია, ვერ ამართლებდა მაშინდელ ფერად წარმოდგენებს, უცნობი მომავლის ბურუსი რომ ეხვია. ოცნებები დიდხანს აჯილდოებდა არჩევანის ლამაზი თავისუფლებით, მიუხედავად იმისა, არ გარდასახულა ოქროს თევზად, მარჯუნის ბალებში არ უცურავს, სამაგიეროდ, ახლაც ფრენს სიზმარში. ისე მსუბუქად ეშვება სიმაღლიდან, ყოველგვარი შიშის გარეშე, ჩიტივით, საკუთარ შესაძლებლობებში დაჯერებულს, გამოღვიძებისას გულწრფელად უკვირს, ცხადში ნუთუ მართლა მოკლებული ვარ ფრენის უნარსო.

დიდი კაბინეტის გრძელი მაგიდის თავში იჯდა იგი, როდესაც ანიტამ კარი შეაღო. მან თავი ასწია, სათვალე მოიხსნა და სტუმარს თაფლისფერი მშვიდი თვალებიდან გამომკრთალი, ოღნავ გაოცებული მზერა შეაგება.

ლაიბნა ანიტა, შორი ეჩვენა მის მაგიდამდე გასავლელი მანძილი, შეკრთა კიდევ, კართანვე გაჩერდა. მერე კაცი წამოდგა მასპინძლის კეთილი ნების გამოსახატავად. და ისიც წათამამდა, აჩქარებით გაემართა წინ, თითქოს ერთობ საქმიან ვიზიტზე მოეხმოდ, მნიშ-

ვნელოვანი ყოფილიყოს მისი აქ მოსვლა, უფრო მეტიც, ელოდნენ მოუთმენლად, აქამდეც უნდა მოსულიყო.

მიახლოებისას შედგა. კაცმა ოღნავ დაუკრა თავი, დაბრძანდითო, უსიტყვოდ მიუთითა სკამზე, თავადაც დაეშვა მაღალ საზურგიან სავარძელზე, ხელისგულები ქაღალდებით სავსე მაგიდაზე დაალაგა, სმენად იქცა.

ახლა კი დრო დადგა, ემარჯვა, გაემართლებინა მოულოდნელი ვიზიტი, არ დაფანტულიყო ფეტვის მარცვალივით. კაცი უცქერდა დიდი ხნის ნაცნობი თვალებით, შიგ ოღნავი დაღლა აჩნდა. საბოლოოდ მიხვდა, თავი უნდა მოეყარა სათქმელისთვის, როგორღაც შეეკოწიწებინა. პირველი ფიქრი, რამაც თავში გაურბინა, ის იყო, ამ მშვენიერ კაბინეტს მართლაც დაამშვენებდა მისი ყვავილი. მაგრამ იმასაც მიხვდა, პირდაპირ ყვავილით ვერ დაიწყებდა. პირველი ფრაზა ისეთი უნდა ეთქვა, საინტერესო მუხტი შეეძინა შემდეგი საუბრისთვის. ყვავილი თანდათან უნდა გამხდარიყო საუბრის მთავარი თემა. მერე რა, რომ ჩინურ ვარდს სურნელი არ აქვს, სამაგიეროდ, ულამაზესია, განწყობას ამაღლებს, სულს ამშვიდებს და წმენდს, ასე შემდეგ და ასე შემდეგ.

კაცი მოთმინებამოკრებილი იჯდა, ინტერესით იცდიდა. არ წარმოუთქვამს მსგავსი სიტუაციისთვის ჩვეულებრივ მიღებული ტრაფარეტული — გისმენთ!..

არა, ჯერ არ უთქვამს. ჰოდა, სანამ იტყვოდა, აღარ დააყოვნა, ქალმა თავად დაიწყო:

– დიდი ხანია გიცნობთ, – ხელოვნურ სითამამეს მოუხმო, – თითქმის ბავშვობიდან.

მერედა, როგორ აოცებდა საკუთარი ხმა, სრულებით არ ემორჩილებოდა, არ ეთანხმებოდა წინასწარ დაგეგმილი სათქმელის შინაარსს. სიტყვები მისდა დაუკითხავად ამოძრავდნენ, ამეტყველდნენ, ქალი მხოლოდ უსმენდა მათ. თქვა და გაისუსა, ვითომდა დიდი საიდუმლო გაემხილა.

– მართლა? – გაიღიმა კაცმა.

ახლა მათ შორის სრულიადაც აღარ იგრძნობოდა ასაკობრივი განსხვავება, თუმც ქალი ბევრად უმცროსი იყო. გათამამდა, ბუნებრივად მიჰყვა დაწყებულ დიალოგს.

– კი, მართლა... ვნახე, აქ შემობრძანდით, ჰოდა, ვიფიქრე... – გაუწყდა სათქმელი, სიტყვები აღარ ეყო, იყუჩა წამით, მალევე ისევ ალაპარაკდა, რადგან მასპინძელი როგორღაც ეხმარებოდა კეთილი სიმშვიდით, ამკარად მოსწონდა სტუმრის გულახდილობა, შველოდა, მისთვის შებოჭილობა მოეხსნა. მოახერხა კიდევ.

ენად გაიკრიფა ქალი, დაიწყო დაიწყო. თავად უკვირდა, რეებს ვამბობო, თუმც უკან ვეღარ დაიხევდა.

– თქვენი მეგობრებიც მახსოვს, თითქმის ყველანი. ოჰ, რა ბიჭები იყავით! ერთიმეორეზე უკეთესები. გოგოებს თვალს უყენებდით.

კაცი იცინის, უფრო და უფრო მოსწონს ამ კაფანდარა ქალის უშუალობა. ისიც აღარ აჩერებს ენას:

– ერთი მაინც გამორჩეული, უფრო სწორად, განსხვავებული გერიათ. მუდამ

შავი პერანგი ეცვა, ღილებჩახსნილი, და ის მძიმე ბათინკები... ზამთარ-ზაფხულ... თქვენი ყოჩი იყო.

კაცმა მძიმედ ამოიგმინა, ნელა დაიქნია თავი, უსიტყვოდ დაეთანხმა. კედელს ახედა ქალის მარჯვნივ, საჩვენებელი თითიც იქით აიშვირა.

– აგერ!.. – მეტი არაფერი, ეს ერთადერთი სიტყვა წარმოთქვა წყნარად.

თავი მიაბრუნა ანიტამ და როცა კედელზე ვეება ჩარჩოში ჩასმული ფოტოსურათი დაინახა, კინაღამ თვალები გადმოსცვივდა.

შავპერანგიან ხუჭუჭა ჭაბუკს ფრესკის მხერა ჰქონდა, მარადისობასავით მშვიდი. თვალებში ედგა არნახულად იდუმალი, დაუოკებელი, მფეთქავი ჟინი – ყოფნა-არყოფნის შემრიგებელი და მარად განახლებადი სიცოცხლის უდრეკი ძალა. ფოტო თითქოს სუნთქავდა, ნათელს აფრქვევდა და ცეცხლოვანი ცხოვრებით ცხოვრობდა ფართო კედლებს შუა.

– ისაა!.. – ჩურჩულით აღმოთქვა ანიტამ. სკამიდან წამოიჭრა პატივისცემის ნიშნად, – ისაა... ზუსტად ისეთი, როგორიც ოდესღაც მინახავს. – მი-მა ხმამ გაოცება და აღტაცება ერთდროულად შეიძინა.

ცნობილი მწერალი... – დაუმატა კაცმა.

ერთმა წამმა, ფრესკასავით ვეება ფოტომ რომ აჩუქა მათ, ორი ერთმანეთისთვის უცხო ადამიანი მყისიერად აქცია ახლობლებად. და ორივემ იგრძნო, ყველაფრის დაურიღებლად თქმა შეეძლოთ, რასაც გული უკარნახებდათ.

ქალი კრძალვით ჩაეჭიდა საჩუქარივით მოპოვებულ უფლებას, შიშნეულად იკითხა:

– დაილუპა? – ძალაგამოცლილივით, ისევ დაეშვა სკამზე.

– კი, სხვების სიცოცხლე იხსნა, ტალღებს გამოსტაცა, თავად დაილუპა.

გაფითრდა ქალი, ლამის სუნთქვა შეეკრა. ერთბაშად მოსკდა კარგა ხნის წინათ მინავლული გლოვის ზარი, გაუსადლისი წუხილისა და ვერაგი უბედობის მარადიული წკვარამიდან ამოზიდული. არაფრის თქმას აღარ ჰქონდა აზრი, სიტყვებს მნიშვნელობა დაჰკარგვოდა. მაინც უნდა ეპოვნა რაღაც გამოსავალი, ხავსს ჩასჭიდებოდა. ამიტომაც თქვა:

– რა ბიჭი იყო!.. ასე რომ არა, ახლა ხომ თქვენსავით კაცი იქნებოდა.

– ეხ, იმას რას შევედრებოდი, ჩემსაზე ორჯერ განიერი მხრები ჰქონდა... – ოდნავ არასერიოზულად გაისმა ნათქვამი, იქნებ უადგილოდაც კი, თავადვე არ მოეწონა, მაგრამ გვიან იყო. მისი პასუხი ქალის მიამიტურმა ნააზრევმა მიისადაგა, მისსავე სიბრტყეზე მოიქცია. მწარედ გაიღიმა, მოძალებული მღელვარება შეიკავა.

ქალი თითქმის აღარაფერზე ფიქრობდა, ისე დაეთრგუნა მძაფრ აღქმას, ერთმანეთში რომ განეზავებინა შემთხვევითი სტუმრისა და მარადი ჭირისუფლის საერთო წუხილს. კიდევ რომ ეფიქრა, ანკი რას მიხვდებოდა, რამ მოიყვანა აქ. ნუთუ მართლა ყვაილი იყო მიზეზი იმისა, რამაც სასწაულებრივად გადმოაგლო უცხო

გარემოში, სადაც მაღალი კაცის სამყარომ კარი კი არ მიუხურა, ძველი ნაცნობივით მიიღო, რათა ქალს მოსწონებოდა ეს სამყარო. აქ ანიტა დაცულად გრძნობს თავს. ჩაღუძდა, იხანგრძლივებს ტკბილ-მწარე შეგრძნებებს.

კაცი კი დაატარებს მზერას, ხან მას შეხედავს, ხან ლეგენდად ქცეულ მეგობრის ფოტოს, ამდენი წელია კედლიდან რომ უმზერს, და რომელსაც ახლა ეკისრა უხილავი ფილტრის ფუნქცია – სტუმარი ქალის შეგრძნებები იოლად გაეწმინდა, გაესუფთავებინა დღევანდელი ყველა უსიამოვნების კვალისგან, ყველაფრისთვის გამართლება მოეძებნა, წვრილმანები ისე უმნიშვნელო გაეხადა, განსენებადაც არ ღირდა.

ორივეს უთქმელი სინანული ახატია სახეზე, ისეთი, უკან დაუბრუნებლის განცდას მუდამ თან რომ ახლავს. ეს იმიტომ, რომ წლების მდინარებით მოპოვებული ჯანსაღი ხედვა ავსა და კარგს, ბოლოს და ბოლოს, ზოგჯერ თანაბარ კატეგორიაში აყენებს. აქ ყველაფერს თავისი სახელი აქვს, თავისი შნო და ხიბლი. ერთი, მეორის გარეშე ვეღარც წარმოგიდგენია.

ანიტა გრძნობს მასპინძლის დუმილის ფილოსოფიას, მოჩვენებითი კი არა, ჭეშმარიტი თავმდაბლობის მაგიურ ძალას და მეტად და მეტად სწავლია, თითქმის ხელით შეეხოს მასში ჩაყურსულ ენიგმურ სიუჟეტებს, რისთვისაც ზედმეტ გამბედაობასაც კი მიმართავს, ადამიანურ სისუსტეთა საიდუმლოსთვის ფარდის ახდის მსგავს მცდელობას. და ისეთ რამეს ამბობს,

ისეთს, თანაც ძალიან დამაჯერებლად, ძილშიც არ დაესიზმრებოდა.

– რას ბრძანებთ, თქვენზე ჭკუას კარგავდნენ გოგოები, – სიტყვები ლამის დაფიცების ტოლფასია. კაცს როგორღაც უტიფრად უსწორებს თვალს, – თქვენ კი უკარება უფლისწულივით გეჭირათ თავი.

– არაა... მთლად ასეც არ ყოფილა!.. – ისე უარყოფს, ისეთი სასხვათაშორისო მტკიცებით, აშკარაა, არფრისმაქნისად მიიჩნევს გაჭიანურებულ დიალოგს. მერე შემცივნულივით წრიალებს სკამზე, ვერაფრით ამოუხსნია ქალის ვიზიტის ნამდვილი არსი.

აკვირდება მის ნაოჭასხმულ სახეს, დაღლილს, დაღდასმულს, მისი ნაჯაფი ხელის თითებზე ფალანგებშუა გაჩენილ პატარა კორძებს, მოუვლელ, უდიერად აშლილ თმას და მიუხედავად ამ მოკლე დროის მანძილზე მიღებული ზერელე შთაბეჭდილებისა, სტუმრის არცთუ სახარბიელო დალხინებულიობაზე რომ მეტყველებს, მასში მაინც დაუოკებელ ხალისსა და მიზანსწრაფვას ხედავს, რაღაც ისეთს, ბოლომდე გულგრილს რომ არ ტოვებს და ამდენად, თუმც საფუძველმოკლებულ, მაგრამ მაინც, მისდამი პატივისცემას აიძულებს. აბრუნებს სიჭაბუკის ფათერაკებით სავსე, ლამაზად ჩავლილ დროში, ეს ქალი ახლა საგულდაგულოდ რომ ცდილობს გაახსენოს, თან თავადაც წარსულის შორეულ ახლობლად წარმოჩნდეს, აგრძნობინოს, იმ ძვირფასი წარსულის თაყვანისმცემლად მიგულეთო.

რითი დასრულდებოდა მათი შეხ-

ვედრა, კაცს წარმოდგენაც არ ჰქონდა. ნეტა მართლა რისთვის მოსულიყო იგი?.. სტუმარი არ ჩქარობდა ნამდვილი მიზეზის გამხელას, შორიდან უვლიდა თითქოს. ერთხანს ისევ ჩუმი იხსენებდა, შეჰყურებდნენ ერთმანეთს, არც ერთი არ გრძნობდა უხერხულობას უსაგნო დუმილის გამო.

მერე ქალი აჩქარდა, ჩემი წასვლის დროაო, თქვა, წამოდგა, გვერდებზე, რაღაც მნიშვნელოვანი გაახსენდა, უეცარი გადაწყვეტილება მიიღო.

ბოლომდე გაურკვეველი რჩებოდა, რისთვის მოსულიყო. თუმც კაცს აზრად არ მოსვლია, ეკითხა. ერთხელ კიდევ დაკვირვებით შეაცქერდა, ისე, თითქოს ქალი მოულოდნელად გაღებულ სარკმელი ყოფილიყოს, საიდანაც საკუთარ წარსულში შეიხედა.

სწრაფად ადგა კაციც, სკამის საზურგეზე მიფენილი ნაცრისფერი პიჯაკი ჩამოხსნა და ჩაიცვა.

– გაგაცილებთ, – ჩაილაპარაკა ხმადაბლა.

ზღურბლი რომ გაიარეს, ანიტა მხოლოდ იმაზელა ფიქრობდა, ამ ადგილას ახლა მარტოს რომ გამოეგლო, რა ფრთხილად, კრძალვით მოიხურავდა ვეება ოთახის კარს. მაგრამ მსგავსი არაფერი დასჭირვებია, უკან კაცის ნაბიჯები მოჰყვებოდა. ასე გაგრძელდა, ვიდრე მიხვეულ-მოხვეული კორიდორი ბოლომდე ჩაათავეს. დაბლა ჩასასვლელი კიბის თავთან კაცი შედგა, სტუმარს ხელი ჩამოართვა დასამშვიდობებლად, თანაც მზად იყო, იქამდე მდგარიყო და დალოდებოდა, სანამ იგი კიბეს ჩაივლიდა.

მანამ კი ღიმილით მოისმინა, ქალმა მორცხვად როგორ თქვა:

– მე ანიტა მქვია, – თითქოს კაციისთვის ამას ღილი მნიშვნელობა ჰქონოდა.

პირველ სართულზე სულის მოსათქმელად შეჩერდა. უცნაურ კმაყოფილებას დაექანცა, ძნელად ასახსნელს, სხვისი ღირსების ხილვით განცდილს, ამაღლელებელს და იშვიათს, რამდენადმე მასაც რომ ამდიდრებდა, იმედს უჩენდა, ადამიანობის სიდიადის შეცნობისკენ უბიძგებდა, რადგან ერთმანეთისთვის აკი მეტის არაფრის გაკეთება ძალგვიძს, გარდა იმისა, ზოგჯერ თუ მოვახერხებთ, გავცეთ მცირედი იმ მაღლისა, რაც გავგაჩნია.

მრავალჯერადად იმეორებდა წარმოსახვა, თუ როგორ დასწვდა მაღალი კაცი სკამის საზურგეზე მიფენილ პიჯაკს, ჩამოხსნა და ჩაიცვა, რათა გაეცილებინა სტუმარი, ვისი სახელიც კი არ იცოდა. ეს ღიღხანს დაახსომდებოდა ანიტას.

შენობიდან გამოსულმა ოდნავი თავბრუსხვევა იგრძნო, ზედმეტმა ჟანგბადმა რომ იცის, ისეთი. ამაში იყო რაღაც სიამის მომგვრელი. კალათა ძირს დაუშვა წრიულ ფილაქანზე, დაფიქრდა, საით ჯობდა წასვლა, რომ ყვავილი გაეყიდა. ან იქნებ, ჯერ მაინც პარკში შეეველო. ენერჯის რალაცნაირ მოზღვავებას გრძნობდა, და კიდევ ისეთ თავდაჯერებას, ყველა რომ ინატრებდა. თითქოს განსაკუთრებული არაფერი მომხდარა, მაგრამ იგი, საკუთარი თავისთვის სრულიად მოულოდნელად, გამხდარიყო საინტერესო და პატივსა-

ცემი. შარვლის ტოტებზე დაიხედა, გაიფიქრა, ამას აღარ ჩავიცვამ, ცოტა ჩემს გარეგნობაზე უნდა ვიზრუნო. კი, უსათუოდ შეივლის პარკში, იქ შადრევანი უნდა ჩუხჩუხებდეს, მის სულიერ მდგომარეობას შადრევნის ცქერა მიესადაგებოდა. წასვლა დააპირა თუ არა, ლამის ცხვირწინ, მანქანა გაჩერდა, წყლისფერი ვეებერთელა ლენდროვერი. შავსათვალიანმა მძღოლმა ფანჯრიდან გადმოყო თავი, ყვავილიან კალათს დააცქერდა, ქალისთვის არც შეუხედავს, ისე იკითხა:

– ყიდი? – ხმა შინაურულად, ძველი ნაცნობის ნათქვამივით გაისმა.

მანაც თავი დაუქნია, მომლოდინე მზერა ალაპყრო.

– მოდი, – კვლავ შინაურულად თქვა მძღოლმა, ხელით ისე ანიშნა, ანიტას მანქანის წინა მხრიდან უნდა მოეველო. ამასობაში კაცი გვერდზე გადაიხარა, კარი გაუღო.

უყოყმანოდ შეძვრა მანქანის სალონში, კალათა მუხლებზე დაიდო და გაისუსა.

– მოხურეთ კარი! – ბრძანებასა და რჩევის ზღვარზე ნათქვამს ძალა ჰქონდა.

როცა ანიტა კარს ხურავდა, ირგვლივ საოცარი რამ იხილა: მანქანისკენ აქეთ-იქიდან, იფიქრებდი, ქარბორბალამ წამოუქროლაო, მოექანებოდა ხალხი, აჩქარებით, თვალეგაფართოებული, თითქოს ყველა, რაც შეიძლება ახლოს მიღწევას ცდილობდა. ინტერესით შესცქეროდნენ მანქანაში მსხდომთ.

კაცმა მანქანა დაქოქა და სანამ იტყოდა, ჯობს აქედან წავიდეთო, კიდევ

დაიდრენ, გაიქროლეს ადამიანთა გარინ-
დულ ჯგუფებს შორის, გაეცალნენ იქაუ-
რობას.

– ნუ გეშინიათ, – თქვა კაცმა შემ-
ცხარი ანიტას დასამშვიდებლად, –
თქვენს გატაცებას არ ვაპირებ. ყვავილს
ვიყიდი. ოღონდ ერთი განსაკუთრებუ-
ლი თხოვნა მაქვს. მინდა, ჩემს მეუღლეს
თავად მიართვათ ეგ მშვენიერება. უარს
ხომ არ მეტყვიოთ?

ანიტას ხმა არ ამოუღია, რაც თანხ-
მობად ჩაითვალა. ისეთი წონასწორო-
ბა შესძენოდა, ისეთი შინაგანი სიმტ-
კიცე, უკვირდა კიდევ, მაგრამ იმდენა-
დაც არა, ამისთვის დიდი მნიშვნელობა
მიეცა. ჯერაც არ განთავისუფლებუ-
ლიყო მაღალი კაციდან გამოყოფილი
შთაბეჭდილებისგან, გული სითბოთი
ჰქონდა სავსე, შიგ ეჭვისა და ყოყმან-
ნის მისხალი ადგილიც არ დარჩენო-
და. იგრძნო, მასთან შეხვედრის შემდეგ
იმდენად შეცვლილიყო, ლამის დაიჯერა,
მოკლე ხანში სულ სხვა პიროვნებად
ვიქცეო. შეცვლოდა აზრებიც. მოეჩვენ-
ნა, თითქოს ამ უცხო ადამიანსაც
ეგრძნო ეს, გადასდებოდა მისი დადებ-
ითი მუხტი, ამიტომ, რაც ახლა მის
თავს ხდებოდა, ბუნებრივად მიიჩნია.
არც ეჭვი სტანჯავდა, არც რაიმეს შიში.
მზად იყო, ყველასა და ყველაფერთან
დაელო ზავი. არ უნდა გაუსწროს მოვ-
ლენებს, დიდი ამბავი, თუ კაცს სურ-
ვილს შეუსრულებს და ყვავილს პი-
რადად მიართმევს მის მეუღლეს. კიდევ
ერთ ადამიანს გაიცნობს და ეგაა.
დღევანდელი დღე ხომ ადამიანებით
ავსილდობდა.

მოიცვალა ფიქრი, აზრი მანქანის

სიჩქარეს მიაღვენა, მთელი არსებით
მიჰყვა. მიქროდნენ ფართო ქუჩებში,
წამოეწეოდნენ და უსწრებდნენ სხვებს.
ორივე ხელი მუხლებზე დადებული
კალათისთვის მოეხვია ქალს, მზერა ისე
მიემართა, თითქოს წინ შემხვედრ
სივრცეში განზავებას ცდილობდა, რათა
იქ შეეცნო, რა სიახლეს სთავაზობდა
ამ გზის დასასრული.

მოედანზე წრეს შემოუქროლეს და
ახალგაჭრილ ავტოსტრადას დაადგნენ
– ქალაქში მოძრაობის განსატვირთად
შექმნილს, საიდანაც მთელ სიგრძეზე
მოჩანდა ზოოპარკის ტერიტორია, –
დაბერებული, ღდინგაცლილი ფლორა,
ვოლიერებში ჩამწვედელი მხეცები,
რომლებზეც თურმე მომაკვდინებლად
მოქმედებდა საგზაო მოძრაობის გუ-
გუნი. ჰო, ამ ქალაქში ცხოველებიც
ველარ არსებობდნენ დაცულად. აქ ყვე-
ლაფერი ბეწვზე ეკიდა, ყოველივე, მო-
მენტიდან მომენტამდე, ვიდაცის ცვალებ-
ბად ნებასა და ხუმტურს მორჩილებ-
და, ობივატელური ფსიქიკით შექმნილ
ფშენად და მსხვერველად წესრიგს.

ანიტამ თანდათან კომფორტულად
იგრძნო თავი, მოსწონდა ამწუთიერი
მდგომარეობა, განსაკუთრებით ის, რომ
უცნობი არ საუბრობდა, არ აწუხებდა
ზედმეტებით, თითქოს ვერც კი გრძნობ-
და გვერდით რომ ეჯდა ლამაზი ყვა-
ვილით. ანკი რა ჰქონდათ სალაპარა-
კო. ქალს უწყინარი ფუნქცია დაეკისრა
– ამ სიტყვაძვირის მეუღლისთვის
ყვავილი უნდა მიერთმია და საზღაუ-
რი მიეღო. სულ ეს იყო, მეტი არაფერი.
მანამ კი თავისუფლად შეეძლო ემოგ-
ზაურა საკუთარ ფიქრებში. მოგზაუ-

რობა მოგზაურობაში... ამ ყველაფრისთვის ასეთი კვალიფიკაციის მიცემა შეიძლებოდა. ჰოდა, კვლავ გაიხსენა მაღალი კაცი, აღიდგინა მასთან გატარებული მცირედი დროის დეტალები. ინტელიგენტობის განსახიერებად მიიჩნია, ასი პროცენტით ამართლებს კარგი ბიჭის მეგობრის როლსო. ბოლომდე დაიჯერა, მისხალი ხელოვნურობა არ ერია მის ქცევაში. ადგა, სკამის საზურგეზე მიფენილი პიჯაკი ჩამოხსნა, ჩაიცვა და გააცილა მთლად დაბლა ჩასასვლელი კიბისთავამდე. ჟესტის აპოგეა... საამო მოსაგონრად დარჩებოდა, ცხოვრების მშვენიერ და იშვიათ ეპიზოდად. ასეთები ყოველ ფეხის ნაბიჯზე ნამდვილად არ შეგხვდება, მაგრამ მცირედთა ერთობლიობაც ამკობს და ალამაზებს რუტინით გაბეზრებულ ყოფას.

მანქანა უკვე ქალაქის ორი რაიონის დამაკავშირებელ, ლარივით გაჭიმულ გზატკეცილზე მიფრინავდა. მაღალი სიჩქარეების გავლენით, ანიტა ისეთმა შინაგანმა თავისუფლებამ დაიპყრო, ცოტადა აკლდა დაეჯერებინა, თითქოს თავად იჯდა საჭესთან, თავად ირჩევდა გზებსაც. ეს არც კარგი იყო, არც ცუდი, არაფერს ნიშნავდა, გარდა იმისა, მდუმარე მგზავრობაში მხოლოდ უმნიშვნელო თავშესაფრად განდომოდა. -რ სურდა ეფიქრა, ხომ არ შეეცდი, ასე თვინიერად რომ ჩაუუჯექი უცნობს, გაურკვეველი მიმართულებით მივყვები, მონუსხულივით ვარ და ვერაფრის შეკითხვა ვერ მომიხერხებიაო. კი გაიფიქრა ეს, მაგრამ ხმის ამოღება არც უცდია. მისი მდგომარეობისთვის იქნებ

არაბუნებრივიც შეიძლებოდა გეწოდებინა, მაგრამ მაინც მტკიცედ ახერხებდა შინაგან მდგრადობაში ჩაკეტვას, რაც პირდაპირი შედეგი იყო მაღალ კაცთან შეხვედრის, მეტადრე დამშვიდობების ეპიზოდის, რამაც სხვა კატეგორიაში გადაიყვანა მისი ადამიანური ეგო. იმდენად ამაღლებული ურჩობა შეეძინა, რომ ახლაც, ამ გაურკვეველი მოლოდინის რეჟიმში ჩაყურსულს თავკერძა, ფარული აღმაფრენის საბაბი გასჩენოდა. ამიტომაც, მდუმარე უცნობის გვერდით ჯდომას გადაჭარბებული მნიშვნელობა მისცემოდა, გამორჩეულ შემთხვევად მიიჩნია იგი, იშვიათ წილხვედრად. ვიღაცას ეს იქნებ ავანტიურად ჩათვალა, გაუთვალისწინებელი, სარისკო თავგადასავლის მოყვარულობად, რაც ნამდვილად ვერ თავსდებოდა ანიტას ბუნებასთან. თუმც ყველაფერი არაფერი იყო იმასთან შედარებით, წინ რომ ელოდა და რაზეც ჯერ წარმოდგენა არ ჰქონდა.

უცებ მოუნდა, თვალეში შეეხედა კაცისთვის, სულ ერთი წამით მოეგლო მზერა. ესეც უბრალო თავშესაქცევად მოსურვებოდა, რადგან მუქი სათვალის მოხსნით არაფერი შეიცვლებოდა, ვერანაირ გარკვეულობას ვერ შეიძინდა გზამანამ, სანამ არ დასრულდებოდა.

ისევ მდუმარედ მიდიოდნენ კარგახანს, ვიდრე მანქანა ძველი, უკვე დახურული სასაფლაოს სქელცხაურიან ჭიშკართან შედგებოდა. კაცი სწრაფად გადავიდა. ანიტამაც მას მიბაძა, თქმა არ დასჭირვებია, მიხვდა, ფეხდაფეხ უნდა მიჰყოლოდა თავისი კალათით, მერე ასე ფრთხილად რომ მიჰქონდა საფლავებ-

შუა ვიწრო ბილიკებზე. ბევრი არ უვლიათ, გასცდნენ გადაჭრილი წყვილი ხისგან დარჩენილ კუნძებს, ერთზე შუახნის ფაშფაშა დამლაგებელი ქალი რომ იჯდა და წითელ ვაშლს თლიდა. მათ დანახვაზე თლა შეწყვიტა, ფეხზე წამოიჭრა და თოფნაკრავით გაშეშდა.

მაღლობა უფალს, აქ ვილაც ჭაჭანებდა. ეამა ანიტას მისი ხილვა. მცირედი მანძილით რომ გასცდნენ, თავი მოაბრუნა, დაკვირვებით გაიხედა გადაჭრილი კუნძებისკენ და ისევ ძველებურად გაშეშებული, მათკენ მზერამომარჯვებული დამლაგებლის მისამართით, დაბნეული ლიმილი გაგზავნა.

ამასობაში კაცი ერთ საფლავთან შეჩერდა. კარგად მოვლილი, თეთრი მარმარილოთი ნაპირკეთები საფლავი იყო. ქვიდან ახალგაზრდა, მშვენიერი ქალის მცინარმა სახემ უცებ ნათელი მოჭვინა ყველაფერს.

– აი, ჩემი მეუღლე, – თქვა კაცმა, – მარადისობიდან გვიმზერს. შეარჩიეთ ადგილი და მიართვიო!.. – ყვავილზე ანიშნა.

ანიტას უკვე აღარაფერი აოცებდა, ან ცდილობდა, ამაში საკუთარი თავი დაერწმუნებინა. კალათიდან ფრთხილად ამოიღო ქოთანის, გვერდიდან მოუარა საფლავს, გადაიხარა, ყვავილი ნელა გადაატარა დაბალ ჯებირზე, ახალგაზრდა ქალბატონის სურათთან ჩადგა. მერე ის იყო გაიფიქრა, როგორც იქნა, ყველაფერი გაირკვაო, რომ კაცმა სათვალის მუქი შუშიდან მომწუსხავი მზერა ამოაბჯინა. ქალს კი არ დაუნახავს, იგრძნო ეს მზერა. ისევ დაიწყო და ისევ ბოლომდე თქვა:

– ერთი სათხოვარიც მაქვს. ყვავილს თქვენნაირად ვერავინ მოუვლის. იქნებ მოხვიდეთ ხოლმე და მიხედოთ, სანამ ამინდები ამის საშუალებას იძლევა.

და ეს სულაც არ იყო თხოვნა, ულტიმატუმს ჰგავდა, უარის შანსს არ ტოვებდა. არც პასუხს დალოდებია კაცი. მან ჯიბიდან ტყავის დიდი საფულე ამოიღო, ცერა და საჩვენებელი თითით კარგა ბლომად დააძრო დიდი კუბიურები, დაუთვლელად გაუწოდა ქალს, თან დასძინა:

– ჩათვალეთ, რომ ლატარეაში მოიგეთ, გამომართვით, წინასწარ გიხდით მთელი სამუშაოსთვის, გენდობით და მაღლობას გწირავთ.

ანიტა ოდნავ დაიბნა. არ იცოდა, ეთქვა თუ არა რაიმე. არა, არაფერი უთქვამს. კაცმა როცა ისევ გაუმეორა, აიღეთ, აიღეთო, მანაც ჩამოართვა ფული, ორად მოკეცა, იმავე ჯიბეში ჩაიტენა, სადაც ბლანჟეიანის გადახდილი თანხა ელო.

უკანა გზაზე მოხსნოდათ დამაბულობა. ამას ორივე გრძნობდა, არაფრის დამატება არ იყო საჭირო მეტი სიცხადისა და გარკვეულობისთვის. ჩაუარეს წყვილ კუნძს, სადაც ისევ გაბეცებული თვალებით იყურებოდა დამლაგებელი ქალი, ხელში ვაშლი აღარ ეჭირა. კუნძები ანიტას სანიშნებლად გამოადგებოდა, შემდეგ მოსვლაზე ადვილად მოაგნებდა საფლავს. იმახსოვრებდა ბილიკებს, ყველაფერს ირგვლივ, რაც სწორ ორიენტაციაში დაეხმარებოდა. სიტყვაც არ უთქვამთ ერთ-

მანეთისთვის, გარდა იმისა, მანქანასთან მისვლისას კაცი რომ შეეკითხა:

– სად მიგიყვანოთ?

ანიტამ უახლოეს მეტროსადგურამდე ისურვა მისვლა. მთელ გზაზე იმის შეგრძნებამ, რომ თითქოს უკვე ახლობლის გვერდით იჯდა, რომლის მიმართ მაღლიერება მართებს, გულს უჩქროლებდა, ყელში ებჯინებოდა შემაწუნებელი ბაგუნა. მოეჩვენა, უსწრაფესად გალუულიყო გზა.

მანქანა მეტროსადგურის მიმდებარე ქუჩაზე შეჩერდა, აქ უნდა ჩასულიყო ანიტა. კარის გაღება ვერც მოასწრო, ირგვლივ მყოფი ადამიანები მყისიერად, გეგონებოდა წინასწარ მოლაპარაკებულნი არიანო, ნაკადებად შეერთდნენ, აჩქარებით დაიძრნენ მათკენ

– მშვიდობით!.. – წყნარად თქვა კაცმა.

– მშვიდობით!.. – წაიდუღუნა ანიტამაც და ძირს ჩავიდა.

მერე სხვებთან ერთად იდგა თავისი ცარიელი კალათით, მათსავით გასცქეროდა მანქანას, სწრაფად რომ ქრებოდა თვალსაწიერიდან, სივრცეშივე სხებდა, აქეთ-იქით ფანტავდა უამრავ გადავებულ მზერას., რის მხილველ ანიტას ვერ გაერკვია, იგი უცნაურად აკვიატებული იმედის მაუწყებლად მიელო, თვითმიზნურ საყოველთაო ინტერესად, თუ სულაც იდუმალ, ზაფრამეყრილი მოლოდინის ნიშნად. რაღაც განსაკუთრებული კი ხდებოდა, გასაოგნებელი, ჩვეულებრივი აღქმების სტანდარტს მიღმა გაჩენილი რეალობის მსგავსი. თუმც, შეიძლება გეფიქრა, ამ ხალხის თვალში შავსათვალის უცხო

პლანეტიდან ჩამოსული ყოფილიყო, ან, სულაც მილიარდერი პრემიერმინისტრი. ამიტომ ყველას მტანჯველ ამოცანად ქცეოდა გაეგო, არჩევნებისას მათდამი დაპირებას საყოველთაო კეთილდღეობის შექმნის შესახებ, რა პირი უჩანდა.

მაგრამ სინამდვილეში ვინ იყო იგი? რა აკავშირებდა ცხოვრების უღელში შებმულთა გულისთქმასთან? რად შემდებოდნენ მის წინაშე, რად იკრავდნენ სუნთქვას? ვინ, ვინ აუხსნიდა ამის შესახებ ანიტას? ვინ გაუქარწყლებდა შემამოფოთებელ კითხვებს, ცოტაც და ლამის შიშად რომ გადაქცეულიყო.

ერთ რამეს ზუსტად მიხვდა – ამ ხალხიდან სრული სიცხადე ვერ გამოდნებოდა. ყოველი მათგანი საკუთარი ცოდვა-მადლით სუნთქავდა, საკუთარი ბედის უხილავ ბაკანში იყო ჩაკეტილი, საიდანაც ვერანაირი ძალა ვერ გამოათრევდა. მათ იცოდნენ რაღაც ისეთი, იოლად რომ არავის გაანდობდნენ. ტვინის ჭყლეტას აზრი არ ჰქონდა. ამას მიხვდა თუ არა ანიტა, მიბრუნდა, მეტროსადგურს მიაშურა. გადაწყვიტა, გილბერისთვის ერთი ბოთლი ლუდი უნდა ვიყიდო. იცოდა, რომელი ჩამოსხმა მოსწონდა. გზაში ისიც იფიქრა, ნეტა ისევ შემხვდეს ის ჩიტირეკია მხატვარი, აღარ გავაწბილებ. უფლებას მივცემ, დამხატოსო. უყოყმანოდ დაუჯდებოდა პოზირებაზე, თანაც სიამოვნებით, მცირეოდენ ფულსაც შესთავაზებდა, როგორც, ალბათ, სხვები აკეთებდნენ. აღარ გააღიზიანებდა მგზავრთა სახეებზე გაჩენილი ღიმილი, პირიქით, ხალხისთ აჰყვებოდა მათ თამაშს, რითაც

ისიამოვნებდა კიდევ და ამრიგად შეუერთდებოდა გარემოცვას. ბოლოს და ბოლოს, ისინი მტრები ზომ არ არიან, ცხოვრების ტვირთს იმსუბუქებენ იმ ღიმილით, პირად პრობლემებს დროებით აძლევენ დავიწყებას. ამაზე არ ღირდა გაბრაზება. ნერვებმა უმტყუნა, თეთრი ყვავივით აღმოჩნდა მათ შორის. არადა სრულიად მშვიდობიანად შეიძლებოდა მგზავრობა. ცოტა იუმორია საჭირო, თორემ სხვებსაც ურთულესს საქმეს და საკუთარ თავსაც. გილბერსაც უფრო ღმობიერად უნდა მოექცეს, დაე, აკეთოს აკვირებული პერპეტუუმ-მობილე, თუ ამისგან შვებას გრძნობს. ლეონარდო და ვინჩის რომ არ გამოუვიდა, ეს სულაც არ ნიშნავს, სხვამ აღარავინ სცალოს. ვინ იცის, რა გეგმები აქვს უფალს!.. გილბერი ამბობს, მეცნიერებამ სულ ტყუილად დაყარა ფარ-ხმალი, რადგან დედამიწა ჯერ კიდევ ბრუნავს და მის მოძრაობაში გაჩენილი რხევები გამოსაყენებელიაო. ამეების ანიტას ბევრი არაფერი ესმოდა, მაგრამ ეცდება, უფრო გაგებით მოეკიდოს მეუღლის თუნდაც ფუჭი შრომის იდეას.

ღამე მოუსვენრად გაატარა, ნახევრად ძილ-ღვიძილში. ქმრისთვის არაფერი უთქვამს სასწაულებრივად ნაშოვნი ფულის შესახებ. არც დაუთვლია, ისე შეჩურთა იგი წიგნებს შუა, თითქოს მოპარული ჰქონოდა. გულის სიღრმეში აწუნებდა, რომ არ აუნსნა გარდაცვლილი ცოლის გულუხვ პატრონს, ამდენი არ მეკუთვნის, თუნდაც ყოველდღე ვიარო და ვრწყა ყვავილით. მით უმეტეს, აცივებამდე, ესე იგი, მის დალუპ-

ვამდე, დიდი დრო აღარ რჩება, ზედმეტ წახალისებას იჩენთ, უხერხულობაში მაგლებთო. ფაქტია, თავში არ მოსვლია მსგავსი რამ, მაშინ ისე იყო დაბნეული.

ვერ მოისვენა. გათენდა თუ არა, სასაფლაოსკენ გაეშურა, რომელიც ქალაქის მეორე ბოლოში იყო. რაღაც ილუმალი მართავდა, იმისი მსგავსი, გუმბინ შავსათვალისანი უცნობის ძალას რომ დაამორჩილა. უსიტყვოდ, ყოველგვარი ეჭვის გარეშე მიენდო გამოცხადებასავით უჩვეულო შეხვედრას იმ კაცთან, ვინც სხვებს ანდამატივით იზიდავდა და ვისი სახელიც არ იცოდა. იმედი დაიტოვა, იქნებ სასაფლაოზე გაეგო რამე. დამლაგებელი ქალი ზომ მაინც იქნებოდა იქ, განა შეიძლება არაფერი სცოდნოდა მის შესახებ, ვინც ცოლის საფლავს ასეთ პატივს მიაგებს?

დამლაგებელი მართლაც იქ იყო, საფლავებს შორის დადიოდა, ათვალიერებდა ყოველ მათგანს. მაშინვე იცნო ანიტამ, გაეხარდა მისი დანახვა, უკან დაბრუნებისას გამოველაპარაკებო, ჯერ ჩემს საქმეს მოვიმთავრებ, მერე უფრო გულდაჯერებით შემეძლება მასთან საუბარიო. მოზრდილი ბოთლი პოლიეთილენის პარკში ელო, ყვავილის მოსარწყავად, რამდენიმე ჯერზე ეყოფოდა.

აჰა, ის ბილიკი, ის გადაჭრილი ხეთა კუნძები, სანდო მანიშნებელი. მიზნამდე ბევრი აღარ რჩებოდა. მაგრამ, მისდა გასაოცრად, თეთრი მარმარილოთი ნაპირკეთებ საფლავს ვერ მიაგნო. ისევე დაბრუნდა უკან, ხელთავიდან გაიარა გზა, რომელიც კარ-

გად ჰქონდა დამახსოვრებული. იმედს არ ჰკარგავდა, ჩემი ყვაილი მაინც დამიძახებს, დამემარება, თვალს ამიხელსო. დაათვალიერა ირგვლივ ყველაფერი, მაგრამ ამაოდ, თითქოს საფლავისთვის მიწას პირი ეყო. საზღვარი არ ჰქონდა გაოცებას. დამლაგებელი ქალის ძებნას შეუდგა. მალევე მიაგნო ერთ-ერთ საფლავთან ძელსკამზე ჩამოძვდარიყო, ზურგით ახალგაზრდა ფიჭვს მიყრდნობილი და თვლემდა. ანიტას ფეხის ხმაზე თვალი გაახილა, როგორღაც ქვეშიდან ამოხედა, ისე იცქირებოდა, თითქოს კვლავ ძილის გაგრძელებას ლამობსო. მაგრამ როდესაც ანიტა ხმამაღლა მიესალმა, თავი მოიფხიზლა, სკამზე ადგილი მოინაცვლა.

– გამარჯობა, – თქვა უხალისოდ.

– იცოდა, რითი დაეწყო ამ ნახევრად მძინარესთან საუბარი. მივიდა, გვერდით მიუჯდა. წყლით სავსე ბოთლიანი პარკი ძირს დადო. დროს იგებდა, რომ ბუნებრივად გამოსვლოდა სათქმელი, რომლისაც ჯერ თავად არა უწყობდა, მაგრამ მაინც უნდა მოეხერხებინა, უნდა დაეწყო, დაეძრა მკვდარი წერტილიდან. დანარჩენი გზადაგზა გამომჩნდებოდა, სიტყვა სიტყვას წაებმებოდა, რაღაც გამოვიდოდა ბოლო-ბოლო.

– გუშინ გნახე, – თქვა ანიტამ, – იქ, გადაჭრილ კუნძებთან, – ხელი უმისამართოდ გაიქნია უკნისკენ, ესაოდა ადგილს ვახუსტებო, – წითელ ვაშლს თლიდი.

– ჰო, თქვა ქალმა, – მიყვარს ვაშლი, – გაიღიმა, თითქოს რაღაც მნიშ-

ვნელოვანი გაანდო ამ ღიმილით.

ანიტასთვის არც ერთ მის სიტყვას არანაირი აზრი არ ახლდა, ვიდრე ისინი მისი მთავარი ინტერესის დამაკმაყოფილებელი პასუხის შინაარსს არ შეიძენდა.

– აქ ერთ საფლავს ვეძებდი, – დაიწყო გაუბედავად, აკრძალულ თემას შეეხო თითქოს.

– ეძებდი? – ჩაეკითხა საბოლოოდ მოფხიზლებული დამლაგებელი, – მერე?

– ვერ ვიპოვნე, – გულდაწყვეტილად თქვა ანიტამ. თუმც მალევე გათამამდა, ეცადა, მოსაუბრე მოკავშირედ ექცია და, ამრიგად, რაც შეიძლება მეტი გამოეძალა, სრულად დაეკმაყოფილებინა ინტერესი არა მხოლოდ საფლავის შესახებ. – თეთრი მარმარილოს საფლავია, ახალგაზრდა, მშვენიერი ქალბატონის. გუშინ ქოთნის ყვაილი დავდგი იქ. მის მეუღლესთან ერთად მოვედი. გახსოვთ, ალბათ, შავსათვალისანი მამაკაცი...

ქალი ინტერესით უსმენდა, თან შუბლზე განცვიფრების ნაოჭებს იჩენდა.

– თეთრი მარმარილოს საფლავი ახალგაზრდა ქალბატონის? გუშინ?.. შავსათვალისანი მამაკაცი?.. – გაიმეორა ანიტას ყველა ნათქვამი.

– დიას, დიას, – წაემუველა ანიტა.

მაგრამ დამლაგებელმა ქალმა ჯიუტად გაიქნია თავი. ასევე ჯიუტად დააცქერდა მოსაუბრეს და მტკიცედ თქვა:

– თეთრი მარმარილოს საფლავი ამ ტერიტორიაზე საერთოდ არაა. რაც შეეხება შავსათვალისანი მამაკაცს, მარ-

თალი გითხრათ, არ მესმის, ვინ გყავთ მხედველობაში.

ანიტა შეწუხდა. ერთი გაფიქრება ისიც გაიფიქრა, ეგებ მეშლება, ეს კი არა, სხვა დამლაგებელი ვნახე გუშინ, მართლა რაღაც ამერიკაო. ყურადღებით დააკვირდა მის გადაბმულ წარბებს. არაფერი ეშლებოდა, ნამდვილად ეს იყო. იგივე კაბა, იგივე ვარცხნილობა – ბიჭურად შეჭრილი თმა, ბოძებივით ფხვები... მაინც ვერ ეშვებოდა:

– აქ თქვენი დაც ხომ არ მუშაობს? – ღღინამდე ჩასდია.

– და არა მყავს, – დაუზუსტა ქალმა, – და, საერთოდაც, მთელ უბანზე მართო მე ვარ. ზოგჯერ ქმარი მეხმარება, ვუმკლავდებით საქმეს. – ისეთი გამომეტყველებით შესცქეროდა, ჩანდა, ვერაფერი გაეგო მისი შეკითხვებიდან. მაინც შეეცადა გარკვევას, – ასე ძალიან რამ შეგაშფოთათ?

რა ქნას, ტყუილში დაადანაშაულოს ისედაც უკვე ინტერესად ქცეული უცნობი ადამიანი? უთხრას, შესათვალ-იანის დანახვისას გუშინ კარგად გამემდი რეტდასხმულივით, ახლა კი უარყოფო? რა გამოვა ამით, გაანაწყენებს და მეტი არფერი. კონფლიქტი მის საქმეს რაში წაადგება!

– ვალდებულება მაქვს ალებული... – საპასუხოდ კი არა, თითქოს თავისთვის, საკუთარი თავისთვის მნიშვნელოვანზე მნიშვნელოვანის შესახსენებლად ამოთქვა.

აღგა მერე, ისევ გაუყვა ბილიკს, გულდაგულ რომ ჰქონდა დამახსოვრებული. კვლავ მოიარა მთელი მონაკვეთი, მაგრამ ამოდ, თეთრი მარმარილო-

თი ნაპირკეთებ საფლავს ვერსად მიაგნო, ანიტას ყვავილიანად სადღაც გამქრალიყო, თითქოს არც ყოფილა, თითქოს დასიზმრებოდა ყოველივე, ასე რომ აფორიქებდა, საშინელ გაუგებრობასა და სიმარტოვეში აგდებდა.

აღარ იცოდა რა ექნა. ჩაიმუხლა ვილაცის ბალახგადავლილ საფლავთან, ზედ მიწაზე ჩაჯდა სატირლად გამზადებული ბავშვივით. არ უტირია, მაგრამ ბევრიც არაფერი აკლდა. ახლა ტირილსაც არ ჰქონდა აზრი. იმის ფიქრზე იმტვრევდა თავს, რა ელონა, როცა მისხალი შანსი არ დარჩენოდა. იჯდა, დაჰყურებდა საფლავზე გადავლილ სარეველას. აშკარად ეტყობოდა, უპატრონო საფლავი იყო, ან, უკეთეს შემთხვევაში, ხელშეშლილი პატრონისამარა დარჩენილი. ამქვეყნიერი და იმქვეყნიური უიმედობა ერთმანეთს შერწყმოდა, ამ პაწია მიწის ნაჭერზე დაევიანებინა ყოფის წარმატალობის მკაცრ ფილოსოფიას. ნეტავი ვინ იწვა მიწის ქვეშ, თან ვინ ჩაიყოლა თავისი მოძრაობაშეწყვეტილი ჩრდილი? წარწერაზე ძნელადგასარჩევი ასოებით ძლივსლა ჩანდა მიცვალებულის სახელი – გიორგი. გვარი ვერ ამოიკითხა, ისე იყო გადარეცხილ-ჩაბურუსებული. მხოლოდ ეს ერთი სიტყვა... ეს ერთადერთი, იმის მაუწყებლად, რომ ოდესღაც იყო კაცი, და კაცი იქცა მიწად.

ანიტამ მკლავი გაიწვინა, ბლუჯად მოგლიჯა ბალახი. მიჰყვა და მიჰყვა გულდაგულ. ეურჩებოდა ძირგადგმული სარეველა, მაგრამ ისიც არ ეპუებოდა, არ აკლებდა ცდას, პირწმინდად ასუფთავებდა შიგადაშიგ თითქმის აღ-

ამიანის სიმაღლემდე აბიბინებულს. სანახევროდ ჰქონდა საქმე მოთავებული, დამლაგებელი ქალი რომ გამოჩნდა. გვერდით კაცი მოსდევდა, უთუოდ მისი ქმარი იყო. ჩაიარეს მასლაათით. ანიტას მეტად აღარ გაუხედავს იქით, არც ბალახის თხრა შეუწყვეტია. მხოლოდ მათი საუბრის ფრაგმენტი დაიჭირა ყურმა:

– ასე თქვა, ვალდებულება მაქვს აღებულიო, თუ რაღაც ასეთი...

– ვის წინაშე? – ინტერესით იკითხა კაცმა.

– არ ვიცი, ეგ აღარ მიკითხავს, რა ჩემი საქმეა, – მოუჭრა ქალმა, – ავიქარდეთ, წვიმას აპირებს!

მასზე ლაპარაკობდნენ, თუმცა ანიტასთვის მნიშვნელობა არ ჰქონდა. მთავარია, მიდიოდნენ თავისი გზით, უფრო და უფრო შორდებოდნენ, არ აწუხებდნენ ზედმეტი ცნობისმოყვარე კითხვებით. მათგან დახმარებას არ ელოდა, იმაზეც მადლობელი იყო, თავს რომ არაფერს ახვევდნენ. გლეჯისას ველური ბალახის ხაოიანმა, უხეშმა ზედაპირმა ხელისგულები გადაუსერა. ჭუჭყეში ალუფხული სისხლი გადღაბნოდა თითებზე, მაგრამ ყურადღებას არ აქცევდა. ისე ხმარობდა ხელებს, გეგონებოდა, ისინი ერთმანეთს ეჯობებოდნენ, რომელი მეტ საქმეს გასწვდებოდა და, ამდენად, რომელი მეტ ზიანს მიიღებდა.

მოათავა ყველაფერი, ნაგავი ერთად მოაგროვა. მერე პოლიეთილენის პარკიდან წყლიანი ბოთლი ამოიღო, ჩინური ყვავილის მოსარწყავად რომ ჰქონდა წამოდებული. ხელები დაიბანა და იმაზე დაიწყო ფიქრი, როგორ შეიძლებოდა ნაგვის გაზიდვა, და კოკისპირულმა წვიმამაც დაუშვა. ციდან ჩამოდენილი ღვარცოფის ბადეში აიბლანდა სასაფლაო, თითქმის აღარაფერი ჩანდა. მიხვდა ანიტა, გადასატანი უნდა გადაეტანა, ბედს ვერ გაექცეოდა, ვერსად შეაფარებდა თავს. იქვე, კარგა ნავარგებ ბზის ბუჩქს მიეკედლა, ღვთიური სურნელი რომ ასდენოდა და ოზონით გაჯერებულ ჰაერს კიდევ მეტად აკეთილშობილებდა, სალბუნად და შვებად ქცეულიყო.

ანიტა ემადლიერებოდა გიჟურ წვიმას, რადგან უცებ აღმოაჩინა, სხვა არაფერი, მხოლოდ ასეთი განცდები სჭირდებოდა ახლა. სტიქია როგორღაც აცხრობდა მის შინაგან სატანჯველს, სამშვიდობოზე გასვლას ჰპირდებოდა. თავსხმა დიდხანს ხომ არ გასტანდა. გამოიდარებდა, გამოანათებდა მზე, გააჩენდა ჩრდილებს. ის დრო იდგა, როცა ანიტას ჩრდილი სასაცილოდ დაგრძელდებოდა.

წავიდოდა, თან წაიყოლებდა მას. წავიდოდა მოდრეკილი და მორჩილი. შინ გილბერი ელოდებოდა.

ლალი ბრეგვაძე-კახიანი

თბილისი, 2013 წ. მაისი

მოთხრობები

ლოდიონი

- ბატონო გიორგი, მობრძანდებით სახლისკენ?

- ჯერ ველოდები, ჩემო დათო.

- მეც დაგელოდებით და ერთად წავიდეთ.

დათო ვერ ისვენებს. ჯერ მანქანის კარი გამოაღო და რაღაც შეამოწმა, მერე მარკეტში შეიარა. თან გიორგისკენ აპარებს მზერას, შემდეგ კი საათზე იყურება.

- დათო, შენ წადი თუ გეჩქარება.

- სულაც არ მეჩქარება, მაგრამ ლოდინი მაგრად ტეხავს. თქვენ კარგინებისყოფა გქონიათ.

- რას იზამ, როცა სხვა გზა არაა.

- გაეღიმა გიორგის.

- ძმაკაცი მყავს, ზურა, ერთი წუთი რომ გააჩერო, კედლებზე ავა ან დაღვეწავს ყველაფერს.

- ეჰ, ერთი წუთი და საათი კი არა, ზოგჯერ თვეები და წლებიც გიწვეს ლოდინი.

- ბატონო გიორგი, სანამ თქვენ ელოდებით, შევირბენ ბანკში და ვნახავ, ხომ არაა გადმორიცხვა.

გიორგიმ აჩქარებულ დათოს ღიმილით გააყოლა თვალი, შემდეგ საათს დახედა და გონების თვალთ კიდევ ერთხელ გადახედა მრავალგზის გადამდულრებულ ფიქრს. მაინც რა ხშირად უწევს ადამიანს ლოდინი და რამდენი სახისაა იგი.

ბავშვობაში ლოდინის განცდა უფრო მწვავე იყო. დედა იკვიანებს

სამსახურიდან. დრო საოცრად იწელება. მოთმინების ძაფი გაწყვეტაზეა. ბებიას უხმობს ჩაის დასალევად, მაგრამ მას დედის გარდა არაფერი არ სურს.

- არ მოვიდა ის კაცი? – ისევ გამოჩნდა მოუსვენარი დათო.

- შენ წადი, მე კი ჩავყვები ქუჩას, იქნება შევხვდე.

გიორგიმ მცირე მანძილი გაიარა და სკვერთან მიახლოებისას გადაწყვიტა სკამზე ჩამომჯდარიყო. თითქოს ელოდა, თითქოს ლოდინზე ხელი ჩაიქნია, ისევ მოგონებებში ჩაიძირა. ახლა სასაცილოდ ეჩვენება, მაგრამ კარგად ახსოვს ბავშვობისდროინდელი მწვავე განცდა. ახალ წელს ხვდებიან ბიძასთან. მამა თამადას და როგორც ყოველთვის, ბობოქრობს. სუფრა ბარაქიანია – კარგი ღვინო და პურმარილი. მისაღები ოთახიდან კარგად ჩანს ვაზებზე დაწყობილი ნამცხვარი, ჩურჩხელა, ჩირი, ყურძენი და სხვა. გაა ელოდება, როდის მოიტანენ ამ ყველაფერს სუფრაზე, მაგრამ ლოდინს ბოლო არ უჩანს. იმ დროს სუფრაზე ხილის და ტკბილეულის მიტანას წიხლს ეძახდნენ, რაც ნიშნავდა ქეიფის დამთავრებას და სტუმრების გაძევებას. გიას განსაკუთრებით ყურძნის დაგემოვნება სურს. ეს სურვილი ძალზე მძაფრია და ლოდინი აუტანელი. ის უფრო საკუთარ თავზე ბრაზდება, რომ ეუხერხულება ყურძნის აღება. იცის, რომ ბიცოლა არ იქნება წინააღმდეგი, მაგრამ მამამ რომ მისცეს შენიშვნა?!

ასაკთან ერთად თითქოს ეჩვევი ლოდინს და ისე მწვავედ აღარ განიცდი. ბიბლიოთეკაში წიგნი გამოიწერე და ელოდები როდის მოგაწვდიან, ქუჩაში ელოდები შეყვარებულს და ბოლოს სცემ. უფრო დიდ ემოციებთან იყო დაკავშირებული ცოლის თუ შვილის მშობიარობის ლოდინი. ყოველივე ეს მაინც თითქოს ერთჯერადი და ხანმოკლე ლოდინია. მაგრამ არის საოცრად რუტინული და დროში ძლიერ გაწეული ლოდინი. თითქოს ერთი ნაბიჯია საქმის გამოსვლამდე, მაგრამ მის გადადგმას აღარ ადგას საშველი.

გიორგის ფიქრი ფილოსოფიური და ფილოლოგიური მსჯელობებისკენ გადაიხარა. მაინც რასთან კავშირდება ლოდინი? მან ასეთი სქემის სახე მიიღო: ლოდინი-მოლოდინი-იმედი-მოთმინება-ნებისყოფა. ამასთან კავშირდება გამოთქმები "მოთმინებითა შენითა", "ვინც მოითმენს ის მოიგებს". ეს კარგი დაცვითი მექანიზმებია, მაგრამ ამაში შეველა ნაკლებადაა.

თვით სიტყვას თუ დავყოფთ, საინტერესო დასკვნამდე მივალთ: ლოდი-ნი. ე.ი. ლოდთან გვექონია საქმე, რომელიც შეიძლება იყოს დიდი და გვაწევს გულზე. ამიტომაც არის აუტანელი.

ძნელი წარმოსადგენი არაა აკაკი ხორავას მდგომარეობა. ქართული კინოს და თეატრის ლეგენდა, რომელთან ურთიერთობისთვის უამრავი ადამიანი მიიღტვოდა, სიბერეში მარტო დარჩა და ხშირ-ხშირად გაჰყურებდა ტელეფონს, იქნებ ვინმემ დამირეკოსო.

ძმიეა პატიმრის ლოდინი, როცა

ციხეში ყოფნის ბოლო დღეებს ითვლის. ამ დროს იგი შეიძლება გაიქცეს კიდევაც თუ ამის საშუალება ექნება, თუმცა დიდი რისკის ქვეშ აყენებს თავს.

ლოდინი წამების იარაღადაც გამოიყენება. დასჯილ ადამიანს ასმენინებენ რაიმე ხმას, რომელიც პერიოდულად მეორდება. ამ მოლოდინმა მწვავე ფსიქიკური აშლილობაც შეიძლება გამოიწვიოს.

გიორგის გაახსენდა ფილოსოფოსი ვახტანგ შინაშვილი, რომელიც ახალგაზრდობაში დისიდენტობის გამო დააპატიმრეს. შეიყვანეს უშიშროების კომიტეტის მაღალჩინოსანთან და დასვეს მის წინ მაგიდასთან. ოფიცერმა იცოდა დაპატიმრებულთა განცდები და სპეციალურად გაწეულა დაკითხვის დაწყების დრო. ის თითქოს არც აქცევდა ვახტანგს ყურადღებას და გულმოდგინედ ჩაშტერებოდა ქალაქებს. ოცი წუთის შემდეგ ამოხედა დაპატიმრებულს იმ სასიამოვნო მოლოდინით, რომ დაბეჩავებულ და განადგურებულ სახეს დაინახავდა. მაგრამ იმ საკვირველება – ვახტანგს მშვიდად სძინავს.

გაცოფებულმა ოფიცერმა წყალი შეასხა დაპატიმრებულს გასაღვიძებლად. ვახტანგი ერთი კი შეხტა, მაგრამ როგორც კი თვალი გაახილა, მშვიდი გამომეტყველება მიიღო.

- როგორ დაგეძინა, ნუთუ ვერ ხვდები სად იმყოფები? – უღრიალა ოფიცერმა.

- ვიცოდი, რომ მეძებდით და ძალიან ვნერვიულობდი, ახლა კი ვიცი სადაც ვარ და დავისვენე. – მიუგო ვახტანგმა

მშვიდად.

როცა ლოდინი ნებისყოფას უკავშირდება, ზოგი მიიჩნევს, რომ კარგ ამბავთან გვაქვს საქმე: ხდება წრთობა და ჭირში გამაგრება.

ერთი კრიტიკოსი, რომელიც სიცოცხლეში იყო ცნობილი მრავალი წიგნითა და მაღალი თანამდებობებით, ნებისყოფიანი მოლოდინის მაგალითად რაცხდა მთების ლოდინს ვაჟა-ფშაველას მოთხრობიდან "მთები მაღალნი". თითქოს მართლაც ასეა, რასაც ამტკიცებს მის მიერ მოტანილი ციტატა: "უსაზღვროა მთების მოლოდინი... სდგანან წარბშეუხრელად. ელოდენ, ელიან და კვლავ ექნებათ მოლოდინი. რა დააშრობს იმათ გულში იმ მოლოდინის ზღვას?"

ისე, ბოლომდე დაკვირვებით რომ ჩაეკითხა ვაჟას ეს მცირე მოთხრობა, დღეს არაცნობილი კრიტიკოსი დაინახავდა ლოდინის სიმძიმეს: "სდგანან და ელიან. გული სტკივთ, ძალიან სტკივთ. მაგრამ არ იხოცებიან. ელიან ვის? ან რას? რაღაცას. ეს რაღაცა უნახავის დანახვა".

თურმე ლოდინს გულისტკივილიც სცოდნია. აქ მეტის დანახვაც შეიძლება, რომ ლოდინში კრთება გარკვეული იმედი და უფრო მეტად მომავლის ინტერესი.

გიორგის უცებ გაუელვა თავში აზრმა, რომ ვაჟას პოზიცია ეხმიანება ს. ბეკეტის ნაწარმოებს "გოდოს მოლოდინში". აქაც რაღაცის თუ ვიღაცის მოლოდინია, რომელიც აღძრავს ინტერესსაც და იმედსაც. ეს ვიღაც შეიძლება იყოს კაცი – გოდო, ან ღმერთი -

(ინგლ. ღმერთი), რომელსაც იმედით ელიან.

ამ ფიქრმა გიორგი პოეტურ ხასიათზე დააყენა და ლექსად წარმოესახა ფილოსოფიური დასკვნა, რომ გოდოს მოლოდინი არის მიქელ გაბრიელის მოლოდინი. აი ეს "მედევრიც".

გოდო – მიქელ გაბრიელი
გული კვნესის, სული ოხრავს,
თვით სამყაროც გვრჩება ოხრად,
ველოდებით მაინც გოდოს,
თითქოს იმედებია,
ბოლოს დიდი აღმოჩენა –
გოდო გაბრიელია.

გიორგის ფიქრები კიდევ უფრო ჩაღრმავდა და ლოდინი დაკავშირდა ეჭვთან და ურთიერთსაპირისპირო მდგომარეობებთან – ენერგიის მატება-კლება, გაბოროტება-მიტევება, ბრძოლა-უმოქმედობა. მსგავსი ვითარებები განსაკუთრებით ხშირად ხდება ხანგრძლივი ლოდინის პირობებში.

ცნობილია, რომ ეს განცდები ძლიერ შინაგან წინააღმდეგობას იწვევს, რაც ზოგჯერ დამანგრეველ ზემოქმედებას ახდენს. როცა რაღაცას დიდხანს ველოდებით, ჩნდება ეჭვი, რომ ვიღაც სპეციალურად უშლის ხელს მის განხორციელებას, ან ჩვენ გვაქვს შეცდომა დაშვებული. ამას შეიძლება მოყვეს აგრესია ვინმეს ან საკუთარი თავის მიმართ, რაც თავისთავად უსიამოვნო განცდაა. საჭირო ხდება კარგი თვითანალიზი ვითარებაში გასარკვევად.

გიორგისთვის ლოდინის ყველა სახე თავს იყრის მისი ბოლო მიღწევის რეალიზებაში. მოარული საღი აზრი გვეუბნება, რომ კარგი და მნიშვნელო-

ვანი თვითონ გაიკვლევს გზას. ამიტომ ბუნებრივია ეჭვი, არის თუ არა შენი შემოქმედების შედეგი სასურველი და მნიშვნელოვანი? თუ უარყოფითი დასკვნა გააკეთე, მაშინ ხელს ჩაიქნევ საქმიანობაზე. დადებითი დასკვნის შემთხვევაში შეიძლება საზოგადოებაზე გაბოროტდე, რომ არ გაფასებენ. თუ ფილოსოფიურად შეხედავ ამ ამბავს, მიუტევებ მათ – შეუნდოს ღმერთმა, რამეთუ არა უწყიან.

მართლაც მეტად უცნაური ბედი ერგო გიორგის შემოქმედების ნაყოფს – ანთროპომანიას და მეტიისმეტად განხანგრძლივდა მისი რეალიზაციის მოლოდინი.

გიორგის არაერთი საინტერესო მიღწევა ჰქონია, მაგრამ ანთროპომანია მაინც განსაკუთრებული აღმოჩნდა, რადგან აქ მოიყარა თავი ადამიანის წინაშე მდგარი პრობლემების უმრავლესობამ. მოგეხსენებათ, ანთროპოს ადამიანს ნიშნავს, ხოლო მანია – გრძნობათა სიჭარბეს, რომელიც შეიძლება იყოს როგორც მხიარული, ისე სევდიანი. აღმოჩნდა, რომ ეს დაპირისპირებული მდგომარეობა იწვევს მრავალმხრივ გართულებას – გონებრივს, სხეულებრივს, ქცევითს, ურთიერთობითს. ამ აღმოჩენას მოყვა კლინიკური და ექსპერიმენტული კვლევები, რომელიც მიზნად ისახავდა ავადმყოფთა განკურნებას. დადგინდა, რომ ყველა დაავადება ანთროპული იყო და პრაქტიკულად ყოველი მათგანის განკურნება – შესაძლებელია. გაიზარდა განკურნებულთა რიცხვი და მეთოდმა მიიღო უნივერსალიზმის სახე.

გამოჩნდა საზოგადოების მასობრივად გაჯანსაღების საშუალება.

და სწორედ აქ აღმოჩნდა გიორგი ფარული თუ აშკარა დაპირისპირების წინაშე. ბევრი სხვადასხვა დარგის სპეციალისტმა იგრძნო თავი შეურაცხყოფილად, მათი რეაქცია კი იყო იგნორირება ან ძლიერი სკეპსისი. იყო გაგებით შეხვედრა და აღიარებაც, მაგრამ ასეთი შემთხვევები ვერ ქმნიდა ამინდს. გიორგის გაუჩნდა ორგვარი მოლოდინი: ვიღაცამ შეიძლება ცილი დასწამოს აფერისტობაში, მეორე მხრივ კი შეიძლება ვინმე ყურადღებით გაეცნოს სისტემას და აღიაროს. ამ მტანჯველი მოლოდინის გასაქარწყლებლად მოქმედება იყო საჭირო. დაიწერა წიგნები, სტატიები, გაკეთდა მოხსენებები და

ინტერვიუები, მაგრამ წინააღმდეგობრივი ვითარების გადალახვას არ დაადგა საშველი.

ურწმუნოების პოზიცია ხშირად მართლაც კომიკური იყო: დაუჯერებელია, შეუძლებელია ასეთი რამ. ზოგმა ისიც კი თქვა, რომ ამერიკელებმა, გერმანელებმა და იაპონელებმა ვერ აღმოაჩინეს ასეთი რამ და ქართველი როგორ მოახერხებდა ამასო. მართლაც "დიდებული" არგუმენტი.

არგუმენტთან დაკავშირებით გიორგის გაახსენდა პროფ. ოთარ ტაბიძის მონათხრობი. ინსტიტუტის სწავლულ მდივნად მუშაობის დროს დაურეკეს პარტიის ცკ-დან, რომ იქ უნდა მისულიყო დირექტორი ან თვითონ. დირექტორი შვებულებაში იყო და მის მოვალეობას დროებით პროფ. ზ. ხო-

ჯავა ასრულებდა. არც მას და არც ოთარს პარტიულ ელიტაში წასვლა არ ეპიტნავებოდათ. ოთარმა როცა მოახსენა წასვლის შესახებ, ზ. ხოჯავამ კბილის ტკივილი მოიმიზეზა. ოთარმა ეშმაკურად შეაპარა – რა მნიშვნელობა აქვს, კბილი აქ გეტკინებათ თუ იქ, ხომ იცით წასვლა მაინც აუცილებელიაო. ხო, სწორიაო, უპასუხა ნირწამხდარმა ზ. ხოჯავამ და გაუდგა გზას. აი, ერთადერთი შემთხვევა, როცა არგუმენტმა გაჭრაო, თქვა განარებულმა ოთარმა.

გიორგიმ გაიხსენა ამავე ინსტიტუტში გაკეთებული მოხსენება, რომელიც ეფუძნებოდა მდიდარ ფაქტობრივ მასალას, ზუსტ სტატისტიკას, ლოგიკურ არგუმენტაციას. სხდომათა დარბაზი გადატვირთული იყო როგორც არასდროს. ე.ი. ინტერესი დიდი იყო, მაგრამ გიორგი ხედავდა ზოგიერთის ცინიკურ გამოხედვას. ეს აისახა შეკითხვებსა და კამათშიც, მაგრამ ერთმა ცნობილმა მეცნიერმა რომ იტყვიან "დახურა". უფროსი თაობის ამ წარმომადგენელმა, რომელსაც ჭკუის სწავლება უფრო ეხერხება, ვიდრე ყურადღებით მოსმენა, ბევრი იცქმუტა მოხსენების დროს, მაგრამ მთავარი დასკვნა სხდომის შემდეგ პირად საუბარში გააკეთა.

- შენ ნიჭიერი კაცი ხარ და იცი, როგორ ვაფასებ შენს ზოგიერთ გამოკვლევას, მაგრამ არ შემიძლია არ გამოვხატო აღშფოთება დღევანდელ გამოსვლაზე. მე არსად არ გამიგია მსგავსი აღმოჩენის შესახებ და შენ საიდან მოიტანე?

- იქნებ მე აღმოვაჩინე?

- ეს როგორ, რანაირად? – ვერ მაღავეს იგი გაღიზიანებას.

- ვილაცამ ხომ უნდა აღმოაჩინოს?!

- მაპატიე, მაგრამ ეს უკვე თავზე-ღობაა! ხედავდი, ალბათ, ზოგს როგორ ელიძებოდა.

გიორგი მიხვდა, რომ არავითარი არგუმენტი არ გაჭრიდა. გადაწყვიტა, ისევ ლოდინი ჯობსო და სიტუაცია იუმორისტულ ნოტზე გადაიყვანა.

- მე რომ ამას სერიოზულად ვამტკიცებდე, მართლაც თავხედობა იქნებოდა. მართალი გითხრათ, გამიკვირდა და მომხიბლა კიდეც თქვენმა მიაძინებამ. ჩვენ აქ ექსპერიმენტს ვატარებდით, ვინ შეიძლება დაიჯეროს აბსურდი და ვინ – არა. იმიტომ იყო, ზოგს რომ ელიძებოდა. ისინი ჩაწვდნენ სიტუაციას.

- სლავა ბოგუ, რომ ასე ყოფილა, თორემ გამიფუჭდებოდა შენზე შთაბეჭდილება. – თქვა მან შემწყვლავ ტონით და მხარზე მოუთათუნა გიორგის.

გიორგი ცდილობდა მეთოდის სრულყოფას, რათა უფრო ეფექტური, თვალნათელი და მისაწვდომი გაეხადა. შექმნა ანთროპოსკოპი, რომელიც იძლეოდა როგორც დაავადების თავისებურების გამოვლენის, ისე მკურნალობის საშუალებას. გაჩნდა მოლოდინი, რომ უფრო ადვილი გახდებოდა სკეპტიკოსთა დარწმუნება. მართლაც, ყველა პროცესი უფრო დაჩქარდა და შედეგის დანახვაც ძალზე თვალსაჩინო გახდა.

ამან ის შედეგი გამოიღო, რომ იმატა განკურნებულთა რაოდენობამ, მაგრამ

სკეპტიკოსთა რიცხვი თითქოს არ შემცირდა. ზოგი მათგანის აგრესიამ მოიმატა და სხვების წაქეზებაც კი დაიწყო. მაინც ეს უფრო პარტიზანულად ხდებოდა და აშკარა დაპირისპირებას ერიდებოდნენ. არ დაწერილა რაიმე სერიოზული უარყოფითი რეცენზია, არ მოწყობილა დებატები.

გიორგიმ მოინდომა გამოკითხვის ჩატარება, რათა გაეგო ცნობილი სპეციალისტების აზრი. ორმა ახალგაზრდა თანამშრომელმა ჟურნალისტის რანგში მიაკითხა მრავალ მათგანს. მათ აღიარეს, რომ ჰქონდათ ინფორმაცია ანთროპომანიის შესახებ, მაგრამ ოფიციალურად საკუთარი პოზიციის დაფიქსირება არცერთმა არ ისურვა. ამას, ალბათ, ერთი დელიკატური ადგილის უქონლობა ჰქვია.

ასეთი ხალხი მაინც ვერ ისვენებს და სხვადასხვა ხერხით ცდილობს სხვისი მიღწევის დისკრედიტაციას. ზოგმა გაავრცელა ხმა, რომ ანთროპომანია არამართმადიდებლურია. შექოქეს შავ პიარზე დაგეშილი ჟურნალისტებიც, რომლებიც ცდილობდნენ ცინიზმის ჭაობში ჩაეთრიათ გიორგი და მისი ჯგუფი.

- მართალია, რომ ანთროპოსკოპით შესაძლებელია მოკვეთილი ფეხის ამოზრდა? - კითხულობს "რუსთავი2"-ის ჟურნალისტი.

- ფეხის ამოზრდა პრობლემა არაა. მთავარია დავამთხვიოთ მეორე ფეხის სიგრძეს, რომ თავიდან არ მოგვიხდეს ყველაფრის დაწყება. უფრო რთულია გახვევებული ცალი ტვინის ამოქმედება, რასაც ამ ბოლო დროს წარმატებით

ვახორციელებთ. ისე, შეგიძლიათ მოგვაკითხოთ. შედეგით კმაყოფილი დარჩებით. - პასუხობს გიორგი ჟურნალისტს ადეკვატურ სტილში.

- ბატონო გიორგი, საიქიოდან თუ იყო მოთხოვნა თქვენი პანაცეა აპარატის შესახებ? - გაიბრწყინა თავისი "თეთრი" იუმორით ტელეწამყვანმა.

- ნამდვილად არ ყოფილა, მაგრამ აქ ორი საკითხია გასარკვევი და მაყურებლისთვის საინტერესო იქნება თქვენი კომპეტენტური აზრი.

- იქნებ ჩამოაყალიბოთ შეკითხვები და შევეცდები გაგცეთ პასუხი. - დაისერიოზულა თავი ჟურნალისტმა.

- პირველი კითხვა ეხება საერთოდ საიქიოს არსებობას, მეორე კი - ანთროპოსკოპის მსგავსი ხელსაწყო არსებობას. იქნებ იქ უკეთესი რამეც შექმნეს? შეიძლება ლოდინის უფრო მაღალი კულტურა აქვთ და ჩემს მისვლას მოთმინებით ელიან.

- აპარატის შესახებ ჩემთვის ჯერ არ უცნობებიათ, მაგრამ საიქიოს არსებობა ნამდვილად მწამს.

- გწამთ თუ რაიმე დამადასტურებელი ფაქტი მოგეპოვებათ?

- ფაქტი არა მაქვს, მაგრამ მწამს.

- თქვენი მონდომების და შესაძლებლობის ადამიანს არ უნდა გაუჭირდეს საიქიოში აპარატის არსებობის გაგება, ხოლო რაც შეეხება თვით საიქიოს არსებობას, ამის დამადასტურებელი ფაქტი არსებობს.

- თქვენ მართლა მისანი ყოფილხართ.

- გმადლობთ კომპლიმენტისთვის, მაგრამ მე ისეთ ფაქტზე მოგახსენებთ,

რაც ყველა დაკვირვებული ადამიან-ისთვისაა ცნობილი. ესაა სიგარეტის ანტირეკლამა, რომელიც ორი დებულებ-ისგან შედგება: 1. მოწვევა კლავს და 2. მოწვევა იწვევს კანის ნაადრევ დაბერე-ბას. ლოგიკის მიხედვით, პირველ დე-ბულებას მოყვება მეორე, დასკვნა კი ასეთია: ჯერ სიკვდილი, მერე კი კანის დაბერება.

- ორიგინალური დასკვნაა, -ამოლ-ერლა ნირწამხდარმა ჟურნალისტმა.

- ვფიქრობ, დაგეხმარებათ საიქიოს შესახებ თქვენი რწმენის განმტკიცე-ბაში.

გიორგის ამ გახსენებამ ღიმილი მოჰგვარა. - ისე, მეც კარგად "გამა-იაზვეს" ამ ჟურნალისტებმა. - გაიფიქრა მან.

გიორგის ფიქრი იქით წავიდა, რომ დადებითი მომენტიც დაიჭირა ლოდ-ინში. ამის შედეგია, რომ დაიხვეწა მეც-ნიერული მონაპოვარი და გამოსაყენე-ბლადაც მარტივი გახდა. ერთი რამე წყვეტდა გულს, რომ ბევრ ადამიანს ესაჭიროებოდა დახმარება და ვერ ხერხდებოდა მასობრიობის მიღწევა.

გაუსაძლისი ლოდინის და სკეპ-ტიციზმის დაძლევა ისევ თვითრწმე-ნის საფუძველზე მოხდა. აქ გიორგის კვლავ ეწვია პოეტური "მუზა":

მეცნიერები და მომეცნიერო
ელემენტები

მეცნიერებას როცა იპყრობენ
მომეცნიერო ელემენტები,
შენ გვერდზე გადაქე,
ნუ გაისვრები ტურტლიანი მათი

გვერდებით,

მაგრამ არ შედრკე,

თვითონ განდი

ჭეშმარიტების შემქმნელიც და
შემფასებელიც,

და ალასრულე შენი ვალი,

თუნდაც არ გყავდეს დამფასებე-
ლი.

გიორგის ლოდინი არ ჰგავს დამყაყებულ გუბურას. ის უფრო ვულ-კანსა ჰგავს, რომელიც შეიძლება ამ-ოიფრქვეს. ფიქრში ბუნებრივად აღ-მოცენდა ვაჟას სიტყვები: უსაზღვრო ზღვადა სდგას მოლოდინი მთების გულში. გარეთ, სახეზე კი არაფერი ეტყობათ.

"სდგანან და ელიან". გიორგიც ელოდება. მისი ლოდინი შინაგანად დატვირთული და მობილიზებულია, თითქოს სტარტზე დგას და ნიშანს ელოდება. მაგრამ ვინ იცის, იქნებ ესეც გოდოს მოლოდინია?!

მძიმე ხასიათი

პროფესორმა ზურაბ რათაძემ სტუ-დენტებს მოხსენებისთვის თემები დაუსახელა სათანადო ლიტერატურით და აუწყა გრაფიკიც, თუ ვის როლის უწევდა გამოსვლა. აქვე აღნიშნა, რომ მოხსენება კეთდებოდა ზეპირად და ამიტომ კონსპექტის მოცულობას მნიშ-ვნელობა არ ჰქონდა.

პირველი მომხსენებელი იყო ფრი-ალოსანი თენგიზი, რომელიც ტრიბუ-ნასთან წარსდგა სქელი საერთო რვეუ-ლით ხელში. პროფესორმა გამოართვა რვეული და როცა ნახა, რომ იგი თითქ-

მის მთლიანად იყო შევსებული, ჩვეულ სტილში დაიწყო თენგიზის გაქილიკება: - ნუთუ ორივე წიგნი სრულად გადმოწერე!

თენგიზი მორიდებულად უღიმოდა პროფესორს და ელოდა, როდის მისცემდა იგი მოხსენების დაწყების ნიშანს. ბატონმა ზურაბმა კარგა ხანს იოხუნჯა და შემდეგ არც მოხსენების დროს დაუკლია ქილიკი. თენგიზიც ისევ მორცხვად იღიმოდა და ბოლოს ყველაფერი დამთავრდა ფრიადი შეფასებით.

შემდეგ კათედრასთან გამოსვლა მოუწია გიას, რომელმაც წარმოადგინა თხელი რვეული და იქაც მხოლოდ გვერდნახევარზე იყო მოცემული მოხსენების თეზისები. პროფესორმა აღმოფოთება ვერ დამალა: - რა არის ეს, დეპეშა წარმოგვიდგინე?

- რატომ დეპეშა, ბატონო ზურაბ. როგორც თქვენ ადრე ბრძანეთ, კონსპექტი კეთდება მომხსენებლისთვის და მის მოცულობას არა აქვს მნიშვნელობა. - ნაწყენი კილოთი წარმოთქვა გიამ.

- ამ კაცს შენიშვნას ვერ მისცემ. აბა, ვნახოთ ერთი ამ მწირი თეზისებიდან რამხელა მოხსენება გამოვივა. - ისე თქვა ბატონმა ზურაბმა, თითქოს საბრძოლველად მოემზადა.

გიამ მოხსენება დაიწყო ლიტერატურაში სხვადასხვა ავტორის პოზიციის გადმოცემით, რასაც მოყვა კრიტიკული განხილვა და უფრო მისაღები შეხედულების დაფიქსირება. აქვე იყო ორიგინალური პოზიციის მოკრძალებული წარმოდგენის მცდელობა.

მოხსენების მსვლელობისას პროფესორის მოლუშული-მოძჟავო სახე თანდათან ნათელი ფერებით ივსებოდა და ვითარება აღფრთოვანებული შემახილით დამთავრდა: - სულ ვფიქრობდი, რომ შენ ნიჭიერი ბიჭი ხარ და მომავალშიც ასეთ სტილში გააგრძელებ მუშაობა.

კათედრაზე შესვლისას პროფესორმა კიდევ ერთხელ აღნიშნა გიას კარგი მოხსენება და თანამშრომლებს მოუწოდა, რომ მისთვის ყურადღება მიექციათ.

ამ დროს ქალბატონმა ნინომაც მოინდომა რამდენიმე კარგი სიტყვა ეთქვა გიასზე.

- გუშინ წიგნების დიდი შეკვრით გავედი ქუჩაში. წიგნების სიმძიმეს ემატებოდა მოყინული გზა და ერთობ საჩოთირო სიტუაციაში აღმოვჩნდი. ასეთ გაჭირვებულ ყოფაში ჩემთან მობრძინა გიამ, წიგნებიც გამომართვა და ხელკავით უსაფრთხოდ მიმიყვანა სახლამდე. ნამდვილად ზრდილი და კულტურული ახალგაზრდაა.

- თითქოს ასეა, მაგრამ ურთიერთობის კულტურაში მაინც მოიკოჭლებს - მძიმე ხასიათი აქვს. - განაცხადა ბატონმა ზურაბმა და მას მაშინვე დაუკრეს კვერი მისმა დამქაშებმა.

რამდენადაც უსამართლობაზე უჭირდა ადეკვატური რეაქციის შეკავება, "მძიმე ხასიათი" გიასთვის ერთგვარ სავიზიტო ბარათად იქცა და მისი კრიტიკოსები ხშირად სარგებლობდნენ ამით. მაგანთათვის ეს შეიძლება ასეც ჩანდა, რამდენადაც ბევრი ხელმძღ-

ვანელი არამლიქვენელურ ქცევას თავხედობად მიიჩნევს.

უკვე ღოცენტის რანგში გია მიწვეულ იქნა მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტში, სადაც ღირექტორი იყო ძველი კომკავშირული და პარტიული მუშაკი თინა ზახარევა. მას ჩვევად ჰქონდა ღღეში ერთხელ მაინც კათედრების და კაბინეტების ჩამოვლა და თანამშრომელთა შემოწმება. ერთი ასეთი ვოიაჟისას კარი ოღნავ შეაღო და შეიჭყიტა გიას კათედრაზე. ყველა იქ მყოფი გამგესთან ერთად ფეხზე წამოიჭრა და მიესალმა ღირექტორს. გიამ შეხედა ქალბატონ თინას, თავი დაუკრა და განაგრძო წიგნის კითხვა.

- შენ რა, არ გეკადრება ადგომა? – აღშფოთდა თინა ზახარევა.

- არ მეკადრება კი არა, არ მეკუთვნის. არაა ასეთი წესი. – ღინჯად მიუგო გიამ.

- როგორ კაცო, სხვები თუ ადგნენ!

- ეს მათი პრობლემაა. ასეთი რამ არ არის გათვალისწინებული არც ზრდილობის ნორმით და არც შინაგანაწესით.

- უყურე ამას, ჭკუასაც რომ მარბეგებს!

- ჭკუას კი არ გარბებთ, გიხსნით, რომ თქვენთვის შეურაცხყოფა არ მომიყენებია და ტყუილად ხართ ნაწყენი.

ამასობაში თინა ზახარევა თანდათან მიუახლოვდა გიას მაგიდას. გია წამოდგა, მოართვა სკამი და დაჯდომა შესთავაზა.

- კიდევ კარგი, კიდევ კარგი. მთლად უსაშველოდ არ ყოფილა საქმე,

რადგან დაჯდომა შემომთავაზე. – ოღნავ მოლბა თინა ზახარევა.

- ახლა თქვენ პირადად ჩემი სტუმარი ბრძანდებით და ეთიკური ნორმა მავალდებულებს ასეთ მოქცევას. – გაუღიმა გიამ.

- ხედავ კაცო, ხედავ, ეთიკური ნორმებსაც გვასწავლიან. – მაინც წამოენთო ქალბატონი თინა. შემდეგ უცებ წამოდგა და სწრაფი ნაბიჯით დატოვა კათედრა.

რამოდენიმე თვის შემდეგ თინა ზახარევა გაათავისუფლეს და მის ადგილზე მინისტრმა ახალი კანდიდატი წარმოადგინა. ინსტიტუტის საერთო კრებაზე რვავე გამომსვლელმა მწვავედ გააკრიტიკა ყოფილი ღირექტორი, რომელიც დაბნეული შესცქეროდა ყოფილ მაქებრებს, რომელთაც ადრე ერთი შენიშვნაც კი არ დასცდენიათ.

ამ ვითარებამ ძლიერ აღაშფოთა გია და მან დაუგეგმავი გამოსვლა მოითხვა.

- სამწუხაროდ, ჩვენმა თანამშრომლებმა ისეთი სურათი დახატეს, რომ ღღეს ინსტიტუტში კი არა, მის ნანგრევებში უნდა ვიყოთ. თუ ღირექტორი ასეთ შეცდომებს უშვებდა, რატომ არავინ უხელდა თვალს. სასურველი ალბათ უკეთ მუშაობა იყო, მაგრამ ქალბატონ თინას იმის მეათედი ცოდვა არ ჩაუღენია, რაც ღღეს აქ დააბრაღეს. სასურველია, მომავალმა ხელმძღვანელობამ ეს გაკვეთილი გაითვალისწინოს და მისცეს თანამშრომლებს საკუთარი აზრის გამოთქმის საშუალება, რაც წაადგება როგორც ღირექციას, ისე ინსტიტუტის ნორმალურ მუშაობას.

მინისტრმა თავის გამოსვლაში

გაითვალისწინა გიას შენიშვნა, მსუბუქად გაკენწლა ღირექტორის კრიტიკოსები და ერთგვარად მოეფერა ასაკოვან თინა ზახარენას. – ახალი ხელმძღვანელის დანიშვნა დაკავშირებულია არა ძველის ცუდ მუშაობასთან, არამედ თანამედროვე მოთხოვნების შესრულებასთან. – დაასკვნა მან.

სხდომის შემდეგ აცრემლებული თინა ზახარენა მიიჭრა გიასთან, ჩაეხუტა და ყველას გასაგონად გამოაცხადა: - მართალია, მძიმე ხასიათი აქვს, მაგრამ საოცრად კეთილი გული ჰქონია და, რაც მთავარია, სამართლიანი კაცი ყოფილა.

80-იანი წლების დასაწყისში თბილისში ჩატარდა მეცნიერების ორგანიზატორთა დიდი საერთაშორისო შეხვედრა. ღონისძიება ტარდებოდა მეცნიერებათა აკადემიის შენობაში და გია იყო ერთ-ერთი წამყვანი ორგანიზატორი. თავისუფალ დროს სტუმრები ეცნობოდნენ ქართულ კულტურას, ტრადიციებს, ყოფა-ცხოვრებას. ყველაფერი ეს საკმაოდ ზომიერად და გემოვნებით მიეწოდებოდა სტუმრებს და ისინიც ხშირად ვერ მალავდნენ აღფრთოვანებას. განსაკუთრებით ეფექტური გამოდგა ჯვრის მონასტრის დათვალიერება, სადაც კაპელა ასრულებდა დიდებულ საგალობლებს. ბევრი უცხოელი სტუმრის ემოცია ცრემლების ღვრაშიც კი გამოინახა.

ყოველივე ამას აღშფოთებამდე მიყავდა მოსკოველი ფუნქციონერი ა. სოლოვიოვი, რომელიც ცნობილი იყო შოვინისტური შეხედულებებით. მან გიას არაერთხელ მოსთხოვა კულტურული ღონისძიებების მინიმუმამდე შეზღუდვა, რაზეც იღებდა პასუხს, რომ

საკითხი სტუმრებთან გაერკვიათ. თუ მათ არ მოსწონდათ ეს ღონისძიებები, მაშინ მოხდებოდა შეზღუდვა. სოლოვიოვი კარგად

ხედავდა სტუმრების კეთილგანწყობას და, ბუნებრივია, არც ეკითხებოდა მათ. ისევ გიაზე ცდილობდა ზემოქმედების მოხდენას და რადგან არაფერი გამოუვიდა, გამწარებულმა წამოიძახა: - საშინელი მძიმე ხასიათი გაქვს და იცოდე, ეს წინ დაგხვდება.

მეორე დღეს გია თავისთან დაიბარა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა გ.ჯ.-მ. იგი ადრე უფრო მაღალ თანამდებობებზე მუშაობდა და აკადემიაში შედარებით ახალი გადასული იყო. სწორედ მის შესახებ კითხეს სხვა ვიცე-პრეზიდენტს, ცნობილ ფსიქოლოგს ვ.ფრანგიშვილს: -რას აკეთებს აკადემიაში გ.ჯ.?

- რასაც მე. – იყო ორაზროვანი პასუხი ფრანგიშვილის ოხუნჯურ სტილში.

- თქვენ რას აკეთებთ?- არ ეშვება აბეზარი შემკითხველი.

- არაფერს, შვილო.

თუ ფრანგიშვილი სალად აფასებდა სიტუაციას, გ.ჯ. საქმიანი კაცის როლს თამაშობდა. მან გია საყვედურებით აავსო, თითქოს უცხოელ სტუმრებს ფუჭად აკარგვინებდნენ დროს გაუთავებელ ექსკურსიებსა და ბანკეტებზე, რასაც მათი აღშფოთება მოყვა.

- ბატონო გ., იქნებ მაინც დაგაკონკრეტოთ, ვისგან მოდის ეს საყვედური.

- მე კონკრეტულად არ შემისწავლია ეს საკითხი და არც ვაპირებ ამას. ჩემთვის მთავარია, რომ ზემოდან დამირეკეს და მითხრეს, მიმეხელა სიტუაციისთვის. – გამკაცრებული კილო-

თი წარმოთქვა გ.-მ.

- მეონი შეცდომაში შეგიყვანეს თქვენ და ამიტომ ვითხოვ დაკონკრეტებას. იქნებ ის მაინც მითხრათ თუ ზემოდან ვინ დარეკა.

- ახალგაზრდა, აქ კონკრეტიკაზე დიალოგი უსაფუძვლოა. მე ყოველთვის ვფიქრობდი, რომ, თუ ზემოდან გეუბნებიან, ეს ყოველთვის სწორია და მისაღები. – კიდევ უფრო გაწინაშტა გ.

გია მიხვდა, რომ დიალოგს აზრი აღარ ჰქონდა და სულმა წასძლია ქილიკში გაენეიტრალდებინა თავისი ემოცია: - სწორი აზრი არა მხოლოდ ზემოდან მომდინარეობს, იგი შეიძლება ქვევდანაც მოვიდეს და გვერდიდანაც.

გ.-მ უსიამოვნოდ აჭიმა წარბები და რაღაცის თქმა დააპირა. მაგრამ ისევ გიამ დაასწრო:

- მაგალითად, ლენინი არაერთხელ მიუთითებდა, რომ საჭიროა მასების აზრის გათვალისწინება, იქიდან ხომ არაერთი ჭეშმარიტება შეიძლება მივიღოთ!?

ასეთი ავტორიტეტის ხსენებაზე გ. ცოტა მოლბა, მაგრამ გიამ მაინც ურჩია, რომ მეტი ყურადღება მიექცია ზემოდან წამოსული წინადადებებისთვის.

ვიცე-პრეზიდენტის კაბინეტიდან გამოსვლის შემდეგ გ.-მ გაანალიზა თუ ვის შეიძლება დაერეკა ზემოდან, რომელთანაც სავარაუდოდ იჩივლა ა. სოლოვიოვმა. ეს უნდა ყოფილიყო ცკ-ის მეცნიერების განყოფილების გამგე

ან მისი მოადგილე. სწორედ ამ უკანასკნელთან დარეკა გიამ, რათა ეთხოვა შეხვედრა. ვარაუდი სწორი აღმოჩნდა, რომ მისგან მოდიოდა განგაშის ზარი. შეხვედრისას დასაწყისში მძიმე საუბარი იყო: - თურმე მოახერხეთ თავი ევროპელებს გაუთავებელი წანწალით და ღრეობით.

- ეს თქვენ ევროპელებმა გამოიცხადეს თუ სოლოვიოვმა? – იკითხა გიამ.

- შენ რა იცი, რომ სოლოვიოვმა მითხრა?

- სხვა ამას არ გეტყვოდათ, რადგან ევროპელებიც და სხვა სტუმრებიც მხოლოდ კმაყოფილებას გამოთქვამენ კულტურული ღონისძიებებით, რომელიც ნორმის ფარგლებს არ სცდება.

აქ გიამ კარგად აღუწერა სიტუაცია ცკ-ს ჩინოვნიკს და მომავალ გეგმებზე ესაუბრა. ჩინოვნიკი კმაყოფილი დარჩა საუბრით და ბოლოს სოლოვიოვის მიმართ არც შეკურთხება დავიწყებია: - ოხ მაგის შოვინისტი დედაც..... გააგრძელეთ ეს ღონისძიებები, ხვალ კი მუზეუმის საცავში მეც დავესწრები ჩვენებას და ერთ-ორ ტკბილ სიტყვასაც ვეტყვი მაგ შოვინისტს.

დასრულდა შეხვედრა. დამშვიდობებისას ჩინოვნიკმა გიამ ღიმილით მიმართა: ტყუილად არ ამბობენ შენზე, რომ მძიმე ხასიათი აქვსო, თუმცა ზოგჯერ არც უმაგისობა ვარგა. მთავარია საქმე სწორად კეთდებოდეს და ხასიათს როგორმე ავიტანთ.

29. 01. 13

გივი მერაბიშვილი
ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი

ბზები წყვლიაღში
VI თავი

თბილისში დილიდანვე წვრილად წვიმდა, წვიმდა გადაულებლად, დაჯერებით, მერე დილიდანვე სქელი ნისლი ჩამოწვა, როგორც რამდენიმე წლის წინ მოხდა, მთაწმინდა, ნარიყალა, კუსტბა, წყნეთისაკენ გაბმული გორები საერთოდ აღარ ჩანდა, ქალაქი თითქოს დაპატარავდა და შეიკუმშა, მხოლოდ სახლების წინ მდებარე ქუჩით თუ გაარჩევდით, რომ აქ ქალაქის ნაწილი მდებარეობდა. ჭავჭავაძის, მელიქიშვილისა და რუსთაველის პროსპექტზე მანქანების ნიაღვარი ანთებული ფარებით მოდიოდა, ნისლი, კვამლი, მანქანების გამონახოლქვი ერთმანეთს ერეოდა, დამძიმებული ნესტიანი ჰაერი სუნთქვას აძნელებდა, ჰაერს თითქოს ზეთის ბლანტი სიმძიმე დამატებოდა.

იმ დღეს კოკა უბირიას კრძალავდნენ, საათის ორზე იყო გამოცხადებული გასვენება. თერთმეტი საათიდან ხალხი უკვე დაიძრა, გუნდ-გუნდად მოდიოდნენ ყველა რაიონის წარმომადგენლები, დიდ უბანში მცხოვრები ყველა მეზობელიც უკლებლად აქ იყო, ხანდახან ქოლგებით მდგარ და ლაპარაკში გართულ ხალხს თითქოს აშრილების მსგავსი ტალღა გადაუვლიდა, როცა გამოჩნდებოდა ხელისუფლების რომელიმე წარმომადგენელი, ან ცნობილი მწერალი, მხატვარი, კომპოზიტორი თუ მომღერალი. ახალგაზრდა ბიჭის უპატრონოდ დარჩენილი სახლი ფერად-ფერადი გვირგვინებით იყო სავსე, ეს დიდ-პატარა ჭრელი გვირ-

გვინები ოთახებსა და ჰოლში რომ ვერ დაეტიათ ყველა სართულის კიბეების ორივე მხარე გაეცსოთ. ხალხი გაჭირვებით უვლიდა გვერდს ერთმანეთს, ხან ყვავილებსაც ადგამდნენ ფეხს, მაინც მიიწევდნენ და მიიწევდნენ. მალე ვერის უძველესი სასაფლაოსაკენ მიმავალი ვიწრო ქუჩები ხალხით გადაიჭვინტა, ცოტა ხნის მერე პროსპექტიც კი გადაიკეტა. წინამძღოლის დიდი პატივისცემის ნიშნად უბნის აცვენილმა ბიჭებმა ერთპიროვნულად გადაწყვიტეს უდროოდ გამქრალი ბიჭი სასაფლაოზე ხელით ეტარებინათ. ვახო ძინძიბაძესა და სხვა მეზობლებთან ერთად გიგა მაჩაბელიც მიდიოდა სასაფლაოსკენ, ნელ-ნელა თითქოს სვენებ-სვენებით მიიწევდნენ წინ, თან გამუდმებით წვიმდა, ნისლი ხან ქრებოდა, ხან ბამბის თხელი ნაფლეთებით ისე დაიკიდებოდა ჰაერში თითქოს გაუჩინარება ენახებოდა. საშინლად მძიმე გუნებაზე მყოფი გიგა მაჩაბელი თავისთვის ფიქრობდა: რა უბედურება დატრიალდა, ყველაფრით უზრუნველყოფილ და თანაც ძალიან ნიჭიერ ბიჭს ხომ შეეძლო წესიერად ეცხოვრა, ესწავლა, ემეგობრა, კარგი სპეციალისტი გამოსულიყო, შავ აჩრდილად გადაქცეული და რკალივით მოხრილი დედა გაეხარებინა, უმცროსი დები არ დაეტანჯა, ცრემლებად არ დაეღვარა. მის ნაცვლად მან ყველაზე საშინელი გზები აირჩია, უსაქმურობის, ლოთობის, ნარკომანობის, ჩხუბის ცემის, დაჭრის არაკა-

ცობის, არასამართლიანობის გზას დაადგა. ეს თანატოლი ბიჭებიც ასე რომ იცრემლებიან და ცდილობენ რაც შეიძლება დიდხანს ატარონ აკაკობის მსხვერპლის კუბო, ხომ იგივე დამნაშავეები არიან, როგორც უწყობდნენ ხელს მათ მთავარ ამრევს, რაგინდ ცუდი გაეკეთებინა ერთხელ უარს არ ეტყოდნენ, არ შეახსენებდნენ ქართველობას და ოჯახიშვილობას, პირიქით მზად იყვნენ მასთან ერთად მოლიპული გზებით ევლოთ, ოღონდ სასმელი და წამალი მუქთად მიეღოთ, მათი მშობლებიც ვერავითარ ზემოქმედებას ვეღარ ახდენდნენ შვილებზე, თითქოს ავი დინებით ყავდათ მიშვებული და დამნაშავეობის ხელის შემწყობების როლში გამოდიოდნენ. მთავარზე მთავარი დამნაშავე მაინც აპოლონ უბირია იყო, როგორ მიატოვა ერთ დროს ძლიერი ოჯახი, თხუთმეტ-თექვსმეტი წლის მანძილზე მისი ერთგული ცოლი, სამი მოზარდი ბავშვი და ქვეყნის ნათრევი კონტარუწა ლიზი შეერთო, რატომ, რატომ მოხდა ასე, ნუთუ მართლა სიყვარულია თუ აქ სხვა პირუტყვულ-მანიაკალური ვნებაა ჩამარხული. ყველა ამ დანაშაულებრივი მიდგომის გამო სამუდამოდ დაკარგულ ბიჭთან ერთად, კარგი ოჯახიშვილი, ნიჭიერი და სრულიად რეალური მომავლის მქონე ბიჭიც კოკასავით არა, მაგრამ ნაწილობრივ მაინც დაიღუპა, გაუბედურდა, ოჯახს მოსწყდა. სწორედ საწყალმა კოკა უბირიამ გახადა იძულებული სიკეთისთვის დაბადებული გიორგი შავდია საშინელება ჩაედინა, სხვა გზა აღარ დაუტოვა, იძულებით მკვლელის

იარლიყიც მიაკერა და სადღაც ცხრა მთას იქით გადაკარგა, ახალგაზრდა ბიჭს ცხოვრება დაუნგრია, მომავალი მოუსპო. რისთვის, რატომ, რა მიზნისთვის, რისი მიღწევისთვის? ეს ფიქრები ტანჯავდა გიგას და თითქოს მექანიკურად მიჰყვებოდა ზემოთ და ზემოთ მიმავალ გზას, მხოლოდ ხანდახან თუ ჩერდებოდა, მეზობლების ლაპარაკს ან რაღაც შეკითხვას ბურუსიდან გამოჰყავდა, ცივ სინამდვილესთან აბრუნებდა, მწვავე გულისტკივილი არ ტოვებდა იმის შეგრძნებით, რომ საქართველომ ორი შვილი დაკარგა, ერთი სამუდამოდ, მეორე დროებით, თუმცა დაკარგვის პროცესი ყოველთვის მტკივნეულია, რა ხანგრძლივობისაც არ უნდა იყოს იგი.

აპოლონ უბირია დაღვრემილი სახით მიაბიჯებდა, გვერდით მოადგილეები, სამსახურების უფროსები, გენერალი ჯომარდიძე და პოლკოვნიკები მიყვებოდნენ, მლიქვნელთა დიდი წრე უკანა მხარეს იყო მიმდგარი. აპოლონის პირველი ცოლი ოთხი-ხუთი ადამიანის იქით მილასლასებდა განადგურებული და ცრემლებით გაშავებული სახით. გრძელფეხება „მაკალი“ ლიზი, როგორც ვახო ძინძიბაძემ მონათლა, არსად ჩანდა, ალბათ სპეციალურად ჩაიკეტა სახლში, თავი მოიავადმყოფა ან თიკოსთან გაქანდა ფრანგული კონიაკის დასალევად. ლიზის საერთოდ არ უნდოდა აპოს ყოფილ ცოლს თვალში მოხვედროდა, უხერხულად მოეჩვენა დედის ცრემლებთან ვითომ დედინაცვლის ყალბი ცრემლები, ამდენი კი მოტვინა, საერთოდ ცბიერი და

მოხერხებული ჭკუა უხვად ჰქონდა მომადლებული. კოკა ვერაზე წმინდა პანტელეიმონის ეკლესიის გვერდით დაკრძალეს, მარჯვენა მხარეს, ტოტებ-გაშლილი ჭადრის ქვეშ. „იქაც კი პრივილეგიები აქვთ და ღმერთმა არ დააკლოთ“, – ჩაილაპარაკა მწარე ენით ცნობილმა მეზობელმა კოტე ყუფუნიაძემ.

დაკრძალვის მთელი სამწუხარო პროცედურის დროს დაჟღავნა აპოლონი გაფითრებული იდგა, ერთი შეხედვითვე ჩანდა მომხდარს განიცდიდა, დანაშაულის სიმძიმე მხრებზე აწვებოდა, უბედურებაში საკუთარ თავს ადანაშაულებდა, გულის სიღრმეში გრძნობდა, რომ საქმე ამ ტრაგიკულ დასასრულამდე მისი უყურადღებობით მივიდა, დედის წივილ-კივილზე თვალებს ხუჭავდა და სახეზე ხელებს იფარებდა, ალბათ სურვილი ჰქონდა ცრემლებიც გადმოეყარა, მაგრამ ვერ ახერხებდა.

დაკრძალვის შემდეგ თავჯდომარის დამქაშები დადიოდნენ ხალხში, განურჩევლად ყველას პატიჟებდნენ და რესტორანს უსახელებდნენ. გიგა მჩაბელი ნაღვლიანად ფიქრობდა რომელი რესტორანი თუ სარიტუალო დარბაზი დაიტევდა ამდენ ხალხს, ან რა სინდისით უნდა წასულიყვნენ ახალგაზრდა ბიჭის ქელესში საჭმელად და სასმელად, რადგან გულში თვლიდა პატივისცემისა და მწუხარების გაზიარების გულწრფელი მიზნით ძალიან ცოტა ვინმე თუ წავიდოდა უნამუსობითა და უტიფარი ამბიციურობით ცნობილი დიდი თანამდებობის პირის სუფრაზე, თუმცა ხალხს აინტერესებდა რამდენად მდიდრული სუფრა

გაიშლებოდა, თართი და შავი ხიზილალა იქნებოდა თუ არა, ვინ იქნებოდა თამადა, ზოგი ძველი თბილისელი კი ფიქრობდა აუცილებელი იყო შესანდობარის შესმა და ჭამაც, რაც მათი აზრით აუცილებლად მიეგებებოდა უფლის ძალითა და განგებით მარადისობაში გადასულ პატარა ბიჭს.

ხალხის ტალღაში ძლივს მიაღწიეს მოშორებით მდგარ მანქანებამდე.

– წავიდეთ, წინ დაბრძანდით გიგა, – შესთავაზა ვახო ძინძიბაძემ გიგა მჩაბელს.

– არა, მე ვერ წამოვალ, აგერ კიბეზე ჩავალ და ნელ-ნელა დავეშვები.

– რას ამბობ კაცო, აპოლონას გადახდილ ან უფრო ზუსტად მისი ხელქვეითების გადახდილ სუფრაზე როგორ არ წამოხვალ.

– არ შემიძლია ახალგაზრდა ბიჭის მწუხარების სუფრაზე წასვლა და სმის გაჩაღება.

– შენც თუ არ გინდა ნუ დალევი, დაჯექი და უყურე საზოგადოებას, აპოლონს მაინც ეცი პატივი.

– ერთი აპოლონის გათახსირებული დედაც და ცოლიც..., მაგის სუფრაზე წესიერი კაცი არ უნდა დაჯდეს, – გულიანად შეიგინა ქალაქის საბჭოს ყოფილმა თანამშრომელმა ოდარ ჭილაშვილმა, – თუმცა რა მაგის სუფრა, ყველაფერი მუქთად და არმად მიერთმევა, – წავიდეთ, გიგა, ძმაო, მეც წამოგყვები, შევიართო ჩემთან ბინაში, წესისამებრ შესანდობარი ავწიოთ, ცოცხლები ვადღეგრძელოთ, ასე გაცხლებით აჯობებს ნაღდ ბალაგანში ყოფნას. გიგას და ნოდარის უარის

მიუხედავად ყველა მეზობელი მაინც ჩახტა მანქანაში და მანქანების ნიაღვარში ჩაინთქნენ. დარჩენილები გალის ქუჩისკენ მიმავალ კიბეს ჩაუყვნენ. ოციოდე საფეხური არ ჰქონდათ გავლილი და ნაცნობებიც წამოეწივნენ. აქ იყო ნანა მიქელაძე, მთელ თბილისში ერთ-ერთი ულამაზესი ქალი და ასეთივე ლამაზი ლეილა ჯორჯაძე მეუღლეებთან ერთად. ყველანი კარგი ამხანაგები იყვნენ, ერთმანეთს ხშირად ხვდებოდნენ, დაბადების დღეებსა თუ სხვა თბილისურ ღონისძიებებზე. ნოდარმა დამაჯერებელი ტონით განაცხადა – ყველაზე ახლოს მე ვცხოვრობ, პეტრიაშვილის ქუჩის დასაწყისში, უმორჩილესად გთხოვთ, შვილებს გაფიცებთ არ გაინაზოთ, შინაურულად შევიდეთ ჩემთან სახლში, ორიოდე ჭიქა შევსვათ, გიგა მჩაბელი უკვე დავითანხმე, ახლა ჯერი თქვენზეა, თან ქართულ წესებსაც დავიცავთ.

– ნოდარის ასეთ გულითად თხოვნას ხელს ნუ ვკრავთ, – განაცხადა ნანას მეუღლემ დავით ნიჟარაძემ, – მე მგონი დამალებას და დიდხანს დატოვებას ადგილი არ ექნება, თან მანქანა სწორედ პეტრიაშვილის ქუჩაზე დავაყენე, არა უშავს, მძღოლი ცოტა ხანს დაგველოდება.

ნოდარ ჭილაშვილის მეუღლემ სასწრაფოდ გაშალა სუფრა. აუცილებელი სადღეგრძელოები შესვეს, ულამაზესი სტუმრები მხოლოდ ნახევარი საათი დარჩნენ, ნოდარი და გიგა კი ისე გულიანად შეჰყვნენ საუბარსა და სადღეგრძელოებს, რომ სამ საათამდე მეტი იხსდნენ სუფრასთან და იმ ზღ-

ვართან მივიდნენ, ერთმანეთს სიყვარულს ეფიცებოდნენ. კარგა გვარიანად შეზარხოშებული გიგა სახლში ფეხით წამოვიდა, ის იყო ეზოს შუაში თაღით შევიდა, რომ ზუსტად ამ დროს ეზოში ათი-თორმეტი მანქანაც შემოგრიალდა, ახლო თუ შორი მეზობლები ხმაურით გადმოდიოდნენ მანქანებიდან, მწუხარე სუფრიდან კი არა, გეგონებოდათ ქორწილიდან დაბრუნდნენ. ერთ ერთი მანქანიდან ვახო ძინძიბაძეც გადმოვიდა, გიგა შენიშნა და დაუძახა, მივიდა, მაგარი მთვრალი ლაპარაკის იშტაზე იყო მოსული, თან გიგა გადაკოცნა თითქოს დიდი ხანი გავიდა, რაც არ ენახა.

– მოდი რა, ცოტა გავიაროთ, მთვრალს მაინც არ დამეძინება, არ გაინტერესებს სად ვიყავით, რა ხდებოდა.

– ეჰ, რა ხდებოდა და უბედურება ხდება, ასე კარგავს საქართველო სისტემატურად თავის შვილებს, მიდიან ახალგაზრდები, მიდიან და რას ეწირებიან – ათასი სახის საწამლავს, ძველს თუ ახლად გაგონილს, ასე თუ გაგრძელდება კატასტროფულ შედეგს მივიღებთ. ღმერთმა არ ქნას ასეთი მდგომარეობა, მაგრამ სამწუხაროდ იქით მივდივართ, თან დაჩქარებული ტემპით.

– რას იზამ, ეს ცხოვრება მაინც ძველებურად გრძელდება, ოღონდ ძველზე გაცილებით უარესად. მოკლედ, ვიყავით დიღმის ტრასაზე მდებარე რესტორნის უზარმაზარ დარბაზში, ასევე გვერდითა დარბაზიც გადაჭედილი იყო, რესტორნის მენეჯერმა მითხრა ათას კაცს აღარაფერი აკლიაო. სუფრას დიდი აპოს მოადგილეები თამალობდ-

ნენ, სასტიკად იყვნენ გატლექილები. გასაოცარი ის იყო, რომ ხალხი ყოველგვარი დაგვიანების გარეშე ზღვასავით მივარდა, ალბათ ყველას აინტერესებდა როგორი სუფრა გაიშლებოდა. ის ნაბოზარი ლიზი ანუ გრძელფეხება „შაკალი“ იქაც არ ჩანდა, ალბათ ფრანგული კონიაკით მიირთმევედა შესანდობარს თავის ჩათლახ მეგობრებთან და ზედ ნაზად აყოლებდა შავ ხიზილალას. იმდენი ხალხი მივარდა დილოშში, რომ მაგიდები სარდაფიდან ამოჰქონდათ და გაუწმენდავად შლიდნენ.

– საშინელება დაკანონდა, ძმაო ვახო, ამ ქელეხების სახით. ადრე დაუპატიჟებლად ვინ იკადრებდა მისვლას, ახლა ერთი-ორი კი არა, ათობით და ასობით მიდიან. ხალხი პანაშვიდზე თანაგრძნობის გამოხატვის მიზნით ნაკლებად მიდის, გასვენების დღეს კი ყველა ერთბაშად მოზღვაგდება, ქელეხზე დასწრებას დიდ აუცილებლობად და პატივისცემად თვლიან, ვინც სასაფლაოზე ინებებს წაბრძანებას, თითქმის ყველა ქელეხსაც უნდა დაესწროს, ფეხებზე ჰკიდიათ დაპატიჟებულები არიან თუ არა, ჭირისუფალი ღარიბია თუ მდიდარი, მთავარია კახურად რომ ვთქვა, მიგებების საბაბით ნებისმიერმა გაიჭირვოს და გამალოს დიდი სუფრა, ოჯახებიც ვალში ვარდებიან, ფულს უგროვებენ, სესხულობენ და მაინც იხდიან დიდ ქელეხს. აი შენ ხომ ამბობ ძალიან ბევრი ხალხი იყო და მეეჭვება ყველა დაპატიჟეს თუ არაო, პატიჟით ზოგადად კი პატიჟებენ, მაგრამ ეს ხომ არ ნიშნავს უკლებლივ

ყველამ დაადოს თავი და სასმელ-საჭმელად გაემართონ. ერთ უტყუარ მაგალითსაც მოგიყვან. ამ ცოტა ხნის წინ ჩემი მეგობრის, საყოველთაოდ ცნობილი მხატვრის ზურაბ მაჩაბლის მამა გარდაიცვალა 99 წლის ასაკში, დიდი ხნის მანძილზე მასთანაც ვმეგობრობდი, ზურაბთან ხომ მოგვარეობის გარდა ახლო მეგობრობა მაკავშირებს, ამიტომ აუცილებლად უნდა ვყოფილიყავი. სუფრა რესტორან „არაგვი“ გაიმართა. მე და ჩემი უახლოესი მეგობარი ნოდარ ჩილუნბიძე ერთად მივედით, ხალხი სწრაფად მიეშურებოდა, ჩვენ ნელ-ნელა მივდიოდით, ან სად გვეჩქარებოდა. შევედით და უზარმაზარი დარბაზი გადაჭედილი დაგვხვდა, ადგილი კი არა ფენის დასადგმელი აღარსად ჩანდა. ხუთას კაცზე დიდებული სუფრა იყო გაშლილი, მაგრამ მოხდა ისე, რომ სამასორმოცდაათი კაცი დაუპატიჟებლად მოვიდა. ხალხი სწრაფად და მადიანად ჭამდა, თითქოს ბრძოლის ველიდან იყვნენ მოსულები. დარბაზის მეორე ნაწილში სახელდახელოდ შლიდნენ სუფრებს, მაგიდები შემოჰქონდათ. გაციებულები და შინაგანად აღშფოთებულები ერთ-ერთ ცარიელ მაგიდასთან დავსხედით. ცოტა ხანში მათხოვრებით თუ დამკვრელებით მოგვიტანეს პური, ერთი გრაფინი ღვინო და რაღაც ნახმარი შესახელობის ლანგეტი მოყავისფრო კარტოფილის პიურესთან ერთად, რესტორანს ამდენი ხალხისთვის მარაგი არ აღმოაჩნდა, ორმოცდაათ კაცზე მომზადებული მარაგი კი სამასორმოცდაათ კაცზე ვერ გადანაწი-

ილდა. პირში ლუკმა არ ჩაგვიდევს, თითო ჭიქა შესანდობარი შევსვით და ჩუმად წამოვედით სადმე სადილობის მიზნით. ასეთი უმსგავსობა, ძალიან ხშირად ხდება, გახსენებაც კი არ მსია-მოვნებს.

– რასაც ლაპარაკობ თითქმის ასე იყო დღესაც. როგორც გავიგე სამწუხარო სუფრა ხუთას კაცზე გაემალათ ასი კაცის მარაგის გათვალისწინებით, მაგრამ ხალხი მართლა ზღვასავით მოვარდა, აპოლონას ხელქვეითების დაპატიჟება ყველამ თავის თავზე მიიღო და თითქოს საჭიროდ ჩათვალა დიდი თანამდებობის პირის სუფრაზე აუცილებლად მისულიყო. მიუხედავად წუთიერი უხერხულობისა მაგიდებიც გაჩნდა, ადგილებიც, საკუთარი თვალით დავინახე, საკუთარი მარაგის გარდა, როგორ ეზიდებოდნენ მეზობელი რესტორნებიდან სანოვაგეს დიდი კალათებით, აპოლონს ვინ გაუბედავდა რამეზე უარს, მერე თავისი ხელისბიჭი ჯომარდიძის საშუალებით ყველას ზომღვთის რისხვას დაატეხავდა თავზე.

– ასეა ძმაო, ეს ცხოვრება მხოლოდ ძლიერებსა და მდიდრებს აქვთ მორგებული, საწყალი და გაჭირვებული ხალხი ისევ საშინელ დღეშია, უკიდურეს სიღატაკეში ცხოვრობს, მათ ვერასოდეს ვერ მოკითხავ რატომ გარბის თუნდაც სხვის სუფრაზე დაუპატიჟებლად, უნდა გემრიელი საჭმელი მიირთვას, თან ნახოს როგორ ცხოვრობენ მდიდრები და ე.წ. მაღალი ფენის საზოგადოებაშიც გაერიოს, ასე უსამართლოდ იყო შექმნილი და ახლა მითუმეტეს უსამართლოდაა მოწყობილი

ეს საწამლავით წუთისოფელი.

– ეჰ, რას იზამ, ყველაფერი ძველებურად გრძელდება, მდიდარი და ნაღდი ქურდი გალალბებულია, ღარიბი კიდევ უფრო გაღარიბებული და საშინელი უთანასწორობისაგან სასოწარკვეთილი, მისი მომავალი ლუკმა-პურის შოვნაა და თვიდან თვემდე სამარცხვინო პენსიის მოლოდინი, ან კიდევ უფრო მათხოვრული დახმარების დროის დადგომის ცდა. რაც ამჟამად პენსიაა დაწესებული, ადამიანმა ნორმალურად რომ იკვებოს, ერთი კვირა თუ ეყო, ესეც დიდი ამბავია, ხალხი დასაღუპად არის განწირული, ყველა მთავრობა და მთავრობის წევრები საკუთარი ცხოვრების უსაზღვროდ მაღალი დონის მოწყობაზე ფიქრობენ, უზარმაზარი ხელფასების მქონენი კიდევ უფრო დიდ დახმარება-პრემიებს იწერენ, მთავარია ოჯახი იყოს ყველაფრით უზრუნველყოფილი, შვილებს, შვილიშვილებს და ჯერ ქვეყნად არმოვლენილ ბავშვებს მილიონებს და მილიარდებს უტოვებენ, ხალხი კი შიმშილით სულს ღაფავს. კარგად რომ ჩაუღრმავდეს ვინმე და რეალურად შეისწავლოს საკითხი, დღევანდელი მძიმე გაჭირვების დროსაც კი საქართველოში ათი-თხუთმეტი მილიარდერი და ხუთასამდის მილიონერი მაინც იქნება, ამ დროს კი სიღატაკის ზღვარმა ლამის სამოცდაათ-ოთხმოც პროცენტს მიაღწიოს. ასეთ დროს უდიდესი ფინანსური სახსრების ათობით თანამდებობის პირის ხელში მობილიზება, ძალიან დიდი დანაშაულია.

გვიან ღამემდის იარეს და ილა-

პარაკეს, ორივე გვარიანი მთვრალი იყო, რაც უბიძგებდათ მთვრალი კაცის ულოგიკო საუბარში გაელიათ დრო. გიგა მაჩაბელი გვიან ავიდა ბინაში, ოთხი-ხუთი საათი თუ ეძინა, დილით დანიშნულ დროს მალევიდარას გაბმულ წკარუნზე ადგა, მოემზადა და სამსახურში წავიდა, ბევრი შეხვედრა ჰქონდა დანიშნული და ვერაფრით ვერ გააცდენდა. მისაღებ ოთახში შევიდა თუ არა დაინახა ვიღაც მაღალი სიმპათიური ახალგაზრდა კაცი ფანჯარასთან იდგა და ელოდებოდა.

– მე ხომ არ მელოდებით, – წესისამებრ ჰკითხა გიგა მაჩაბელმა.

– დიახ, ბატონო გიგა, თქვენ გელოდებით, ბოდიშს ვიხდი, რომ ასე დილაადრიანად გაწუხებთ.

– არაუშავს, მობრძანდით, ოთახში ვილაპარაკოთ, – თან გაიფიქრა ჩემი სახელიც სცოდნია, ნეტავ რა საქმეზეა მოსული, დროზე უნდა მოვრჩე, თორემ დაბარებულები მოვლენ და მერე ვეღარ მოვიცლიო. ოთახში ფართო მაგიდასთან მოკალათდა და მოულოდნელ სტუმარსაც დაჯდომა შესთავაზა.

– გისმენთ, ამ დილაადრიან ტყუილად არ შეწუხდებოდით

– დიახ, აუცილებელმა საქმემ ანუ გაჭირვებამ მომიყვანა თქვენთან, თან სოხუმიდან ჩამოგიტანეთ ზებო შათაშვილის წერილი.

– მართლა, – სახე გაუნათდა გიგას, – რას შეება, როგორ არის, ოჯახი როგორ ჰყავს?

– საერთოდ ყველაფერი არის ძალიან ცუდად, აუტანლად, იგივე დღეშია ზებოც. ამასობაში გიგამ ზებე-

დეს წერილიც გადაშალა:

„ჩემო საყვარელო ძმაო გიგა, ყველას ძალიან მოგვენატრე, მაგრამ ნახვის და მოფერების არავითარი საშუალება არ არსებობს. აქ საქმე ძალიან მძიმედ არი, ცხოვრება აუტანელი გახდა, ყოველი დღე შიშით იწყება და შიშით მთავრდება. მეც კი ვინც ოცდათხუთმეტი წელი ვიცხოვრე სოხუმში და ასე თუ ისე მთელი აფხაზეთი მიცნობს, ვეღარ ვახერხებ გაძლევას, ყოველდღე სიკვდილს ჩემმა მტერმა უცქიროს თვალებში. თუ არაფერი გვეშველა, მალე ჩამოვალ თბილისში. ამ წერილს ვატან ჩემს ახლო მეგობარს, შენს სრულ სეხნიას გიგა მაჩაბელის“, გაოცებულმა გიგამ თავი ასწია, წამოდგა და კიდევ ერთხელ თბილადა ჩამოართვა ხელი წყნარად მჯდომ კაცს.

– ეს რა წავიკითხე მოულოდნელად, მართლა გიგა მაჩაბელი ხართ? როგორი დამთხვევაა.

– კი ნამდვილად გიგა მაჩაბელი ვარ.

– საიდან ხართ წარმოშობით, სად არის თქვენი ძირი.

– წარმოშობით ცხინვალთან ახლოს მდებარე სოფელ თამარაშენიდან ვართ. პაპაჩემი ვანო მაჩაბელი ცნობილი ფარმაცევტი იყო. ათასცხრაას-ოცდამეხუთე წელს ის გადაუყვანიათ აფხაზეთის სააფთიაქო ქსელის მმართველად, ამ კუთხეში ფარმაცევტული საქმიანობის განმტკიცებისა და თანამედროვე მეთოდების დანერგვის მიზნით. მას შემდეგ სულ აფხაზეთში ვცხოვრობდით, სამწუხაროდ ამ ბოლო ტრაგიკულ მოვლენებამდე, სანამდის

რუსეთმა ქართველი და პატარა აფხაზი ერი არ გააუბედურა.

მასპინძელმა გიგა მაჩაბელმა ზეზოს წერილის კითხვა გააგრძელა. . .

„ეს გიგა მაჩაბელიც ჩემი ახლო მეგობარი და საყვარელი ადამიანია ისე როგორც შენ, ჯერ ათწლიანია ეს მეგობრობა, მერე კი რჯულის მაღლმა, იმედი მაქვს სულ მოიმატებს და მოიმატებს. ახლა ჩემო გიგა, შენ როგორც ადამიანების მოყვარულ დიდ პიროვნებას გთხოვ: სოხუმელი გიგა მაჩაბელი იძულებულია ცოლით და სამი შვილით თბილისში წამოვიდეს, მანდ ნათესავები და ნაცნობები ნაკლებად ყავს, ჩემსავით სულ სოხუმშია ნაცნობრები, თუ ძალიან გაუჭირდება და ვერაფერს მოახერხებს, მაშინ მოვა შენთან და ძალიან გთხოვ შენებურად, კაცურად დაეხმარე, კიდევ ერთი მაღლიანი საქმე გააკეთე. მეც მალე გამოვიქცევი სოხუმიდან და გნახავ. შენი ძმა ზ. მ. შათაშვილი“.

– გიგა სოხუმელო, რა მოხდა, რა გაგჭირვებია ასეთი, თანაც წერილი დაწერილია თორმეტ რიცხვში, დღეს ცხრამეტია, ამდენ ხანს რატომ არ მოხვედი თუ რაღაც მძიმე გაჭირვებაში იყავი ჩავარდნილი, ვერ მიპოვე თუ რა იყო?

– როგორ ვერ გიპოვნიდით, მაგრამ ვფიქრობდი იქნებ ჩემით მომეგვარებინა საქმე და აღარ შემეწუხებინეთ ისედაც უამრავი საქმით დატვირთული. ჩამოვედი რაღაც ფანტასტიკური წამების შემდეგ. წასასვლელი არსად გვექონდა, იძულებული ვიყავი დედა, მეუღლე და სამი შვილი

სადგურში დამეტოვებინა, მე კი საძებნელად, ანუ თავშესაფრის მოსაპოვებლად წამოვედი. რატომღაც დარწმუნებული ვიყავი რომ საწყალ ლტოლვილებს მეგობრულად, ნათესაურად მიგვიღებდნენ, მაგრამ სამწუხაროდ ასე ოდნავადაც არ აღმოჩნდა. სინამდვილემ სულ სხვა სურათი დამანახა, დავრჩით ქუჩაში.

– ახლა სად არის შენი ოჯახი?

– სად იქნებიან, ვერაფერი ვერ გავაკეთე, დედა, მეუღლე და ორი გოგონა სადგურში არიან, ხმელ სკამლოგინებზე სძინავთ, კიდევ კარგი იქიდან რომ არ გვერეკებიან, იმდენი ლტოლვილია, მსგავს საქმეს ვერ ბედავენ, უბედური ხალხის აბუნტების ემინიან.

– როგორ, რას ამბობ, ერთი კვირა სადგურში არიან?

– კი იქვე ჭამენ, იქვე ვითომ იბანენ, იმდენი ფული არ ჩამომყვა სადმე სარდაფი მაინც დამექირავებინა, ასეთი უკიდურესი გაჭირვების გამო მოვედი თქვენთან, შეგაწუხეთ, ახლა სასტუმრო „ივერიაში“ ნაწილდება ოთახები, იქნებ ვინმე ნაცნობი გყავდეთ, რომ ამ საშინელ განსაცდელს გადამარჩინოთ, თქვენ მთელი საქართველო გიცნობთ, ყველგან ანგარიშს გიწვევენ, იქნებ ჩვენც გადმოგვხედოს ღმერთმა მოწყალე თვალთ.

– ამ გადაუდებელი საქმის მოგვარებას დღესვე შევუდგები, რაც არ უნდა მოხდეს, ქვაც რომ გავხეთქო მაინც რამეს გავაკეთებ. მანამდის ჩემი მეუღლის დედის ბინა ხშირად თავისუფალია, უფრო მეტად ჩვენთან არის, საკუთარ შვილიშვილებს თავს დასტრი-

ალებს.

– აჰ, ასე ვერ შეგაწუხებთ, ოთახის საქმე რომ არ გამოვიდეს იქ ხომ ვერ დავრჩებით.

– მოწესრიგდნენ, იბანაონ, ადამიანურად შეჭამონ, ამასობაში რამეს გააკეთებთ.

ტელეფონით დაურეკა მძღოლს – რამდენ ხანში შეგიძლია მოხვიდე? კარგი ნახევარ საათში გელოდები.

– სანამ მანქანა მოვა, მომიყვი სად და როგორ დაუახლოვდი ჩემს ძმაკაც ზებოს და კიდევ ერთხელ რა კატასტროფა ხდება სოხუმში.

– მე მუსიკოსი ვარ, საგუნდო-სადირიჟორო სპეციალობის განხრით დვამთავრე თბილისის კონსერვატორია, უკვე ოცდაერთი წელიწადია, რაც სოხუმის მუსიკალური ტექნიკუმის დირექტორი ვარ, ანუ ვიყავი, ახლა ყველაფერი მინგრეულ-მონგრეულია. ზებოს გოგონები ესთერი და ზოია ჩვენთან სწავლობდნენ, ორივემ წარმატებულად დაამთავრა ტექნიკუმი. განვლილი წლების მანძილზე ამ საოცრად ყურადღებიან კაცს ძალიან დაუახლოვდი, მასაც განსაკუთრებით შეეუყვარდი, ახლა კი ვხვდები რატომ. ისე ხშირად მიყვებოდა თქვენს შესახებ, მეუბნებოდა ამ სახელისა და გვარის მატარებელი კაცი როგორ შეიძლება არ მიყვარდეთ. უამრავი დახმარება გაგვიწია, მის მიერ გადმორიცხული თანხით შევიძინეთ საუკეთესო როიალი და სხვა აუცილებელი მუსიკალური ინსტრუმენტები, ის კი არა ტექნიკუმის სტუდენტებისათვის ძალზე საჭირო სასაღილოც ზებედ მაისვეიჩის თაოსნობით

თა და დიდი დახმარებით გაიხსნა. სამი წლის წინ რემონტის ჩატარებაშიც დიდად დაგვეხმარა. რაც შეეხება სოხუმს, ახლა იქ რუსეთისა და მისი ცნობილი „გრუ-ს“ უშუალო ჩარევითა და ყოველდღიური აქტიური მონაწილეობით ნამდვილი ჯოჯოხეთი ტრიალებს, ქურდობა, ყაჩაღობა, წართმევა, მკვლელობა ჩვეულებრივ მოვლენად იქცა, როდესაც პურის საყიდლად მიწვევა გასვლა ან უსაშველოდ გაძვირებულ ბაზარში რაიმე აუცილებელი პროდუქტის საყიდლად შევლა, შიშით სულ აქეთ-იქით ვიყურებოდი, რომ არავის ესროლა, შემთხვევით ან განზრახ არ მოვეკალი, თანაც მე, ვისაც არავისთან ჩხუბი კი არა ოდნავ კამათიც არ მომსვლია. აფხაზეთი ყოველთვის საქართველოს სისხლხორცეულ ნაწილად მიმაჩნდა, ჩემს უპირველეს სამშობლოდ ვთვლიდი, აფხაზეთი ფოლკლორის ნიმუშებს თვალისჩინივით ვუფრთხილდებოდი და ჩემს მეგობარ იულონ მარლანიასთან ერთად ყველაფერს ვაკეთებდი მისი ფართო პოპულარიზაციის მიზნით. საშინელი უნდობლობა გამეფებული მთელს აფხაზეთში რუსეთის მზაკვრული მიზნების ცხოვრებაში დანერგვით, ერთ მხარეს აფხაზები, სომხები და ჩრდილოეთ კავკასიის წარმომადგენლები დგანან, მეორე მხარეს კი მგონი მხოლოდ ქართველები, რუსულმა პროპაგანდამ ბევრი გააერთიანა ძალით თუ მატერიალური დაინტერესებით. გაძარცვა-გაუბედურებას ვერავინ ვერ გადაურჩა, ყველას უღმობლად გადაუარეს, რაშიც ქართველი „პატრიოტებიც“ დიდი გატაცებით

მონაწილეობენ, საქართველოს იმდენი წარმომადგენელი მოროდობს, ყველას რომ წესიერად ებრძოლა, ალბათ, საქართველოს ეს უღამაზესი კუთხე არ დაიკარგებოდა.

ამ ცოტა ხნის წინ, კერძოდ სექტემბრის პირველ რიცხვებში, მეტისმეტად ანერვიულებული და ცრემლებამდე აღელვებული ზებო მომიყვა: იმის გამო, რომ პატრონი აღარავინ ჩანდა, აღარც მილიცია, აღარც „კაგებე“, აღარც ჯარი, პირადი დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით სამი ჯანიანი ახალგაზრდა დაუქირავებია, ფულს აძლევდა, ასმევდა, აჭმევდა, რომე მეტი ერთგულება გამოეჩინათ, არ ეღალატათ. ამის გამო შედარებით მშვიდად ეძინა მასაც და ცოლშვილსაც, მაგრამ თურმე სად ხარ. ისეთი საშინელი დრო დადგა ქვეყანაში, ანუ უნდა ვიგულისხმოთ აფხაზეთში, დაცვაც ვეღარაფერს შეეღის, გამოდის დაცვასაც დაცვა სჭირდება. სწორედ სექტემბრის თვის დასაწყისის ერთ კოკისპირულ წვიმაში ჩამკვდარი ღამის დროს ექვსი ბიჭი მივარდნილა ზებოს ბინასთან, დაცვის სამივე წევრი დაუჭრიათ ფეხებში, მერე შეუკრავთ და დაუყრიათ, შეცვენილან ოთახებში, ზებო სასტიკად უცემიათ, მეუღლისა და გოგონებისთვის დიდი შეურაცხყოფა მიუყენებიათ, თან მაცივარში ჩაციებული კონიაკებით, ბოდიში ამგვარი გამონათქვამისთვის, დახეთქილან, ანუ დაცემამდის დამთვრალან, ერთ დაბალი ტანის თავდამსხმელს ნიღბად აფარებული შავი ნაჭერი ჩამოვარდნია, თუმცა ისეთი უგონო მთვრალი ყოფილა აღარც აუფარებია, წაუ-

ღიათ უამრავი სიმდიდრე და წასულან. ზებომ მითხრა, მართალია სისხლით და ცრემლებით მქონდა სავსე თვალები, მაგრამ ის ერთი უნიღბო თავდამსხმელი მაინც სამუდამოდ დამამახსოვრდა, მიწიდან რომ ამოვთხარო და ძებნა მილიონებიც რომ დამიჯდეს მაინც უნდა ვიპოვნო და ყველაზე სასტიკი წესით ვაზღვევინო, ან ჩემი ხელით ვაწამო, თან ყველა ქართულად ლაპარაკობდა და ეს უფრო მეტ ტკივილს მაყენებდაო. კაცს ვისაც ჭიანჭველისთვისაც კი არ დაუდგამს ფეხი, ისე გაამწარეს და გააუბედურეს, უკვე ადამიანის მოკვლაზე ფიქრობს, ამ საშინელებით სავსე ცხოვრებამ ადამიანებიც გაამხეცა, დანდობა აღარ არსებობს, მიმტვევებლობა კი სასაცილო სიტყვად იქცა, წარმოდგენაც შეუძლებელია რა გვეშველება.

– ძალიან სამწუხაროა მაგ ამბის მოსმენა, არ მეგონა თუ სიკეთითა და ხელგამლილობით ცნობილ ზებოს ამდენს გაუბედავდნენ, მაგრამ როგორც ჩანს, ადგილობრივები არ იქნებოდნენ, საშოვარზე ჩასული მოროდობები უნდა ვიგულისხმოთ.

– ზუსტად ასე უთქვამთ ზებოსთან მისულ ძმაკაცებს, მათ შორის რამდენიმე სოხუმელი ეგრეთწოდებული კანონიერი ქურდიც ყოფილა, ამ მეორედ მოსვლის დროს ვერავის ვიპოვნით, კიდევ რომ ვიპოვოთ, შელაპარაკების შემთხვევაში, მთელ ჯარს მოგვისევენ და ყველას გაგვანადგურებენო. ისიც უთქვამს – ახლა ყველაფერს მხედრიონს აბრალებენ, თუმცა მხედრიონს ყალბი ერთგულებით მიწებებულები

უარესს შვებთან, მათ სახელსაც ფეხებზე იკიდებენ და საქართველოს სახელსაც, მხედრიონს განმასხვავებელი სპეციალური ნიშანიც ჰქონია ყელზე ძეწკვით ჩამოსაკიდებელი, ეს ნიშანიც გაუყვალბებიათ, ანუ მსგავსი დაუმზადებიათ, ახლა საჭიროების დროს ყელზე იკიდებენ და უსასტიკეს თარეშს იწყებენ, ვინ შეძლებს, ვინ ალაგმავს ასეთ საშინელ ვითარებას, ასეთ შერევილ ხალხთან ჩვენ საქმეს ვერ დავიჭერთო.

ამ ლაპარაკში მძლოლმაც შემოინება, მოვედი, დაბლა ვიქნებო, თქვა. აბა წავედით სენია, – მიმართა სოხუმელ სტუმარს, თუმცა ორი წუთიც მოგაცდენ, ახლავე მოვალ. მეორე ოთახში გავიდა, რომ მოულოდნელ სტუმარს ლაპარაკი არ მოესმინა. მეუღლეს დაურეკა: ქეთი, სოხუმიდან ჩამოვიდა ძალიან ძვირფასი, პატივსაცემი ხალხი, თან ოჯახის უფროსი, შენ წარმოიდგინე გიგა მაჩაბელია. დედა საქმის კურსში ჩააყენე, ბუნებრივია, თან თხოვე და ბოდიშიც მოუხადე, უთხარი ორი ან ყველაზე მეტი სამი დღით სტუმრებს მოიყვანს, მალე კი სასტუმროში გადავლენ-თქო. ახლა რომ ამათ დროებით მოწყობაზე ვიფიქრო ქალაქის რომელიმე სასტუმროში, ალბათ ძალიან გამიჭირდება, ყველა სასტუმრო გადაჭედელია. მეორე თხოვნაც მომისმინე, სადილად რაც კი გვაქვს, ყველაფერი ჩამილაგე, რაც არ გვაქვს როგორმე იყიდე, რომ სამ დიდს და სამ პატარას ეყოს, მე ახლა გამოვივლი, გასაღებს ავიღებ, მერე წავალთ სადგურში და წამოვიყვანთ იმ საცოდავებს, ერთ კვი-

რაზე მეტია ხმელ სკამლოგინებზე წვანან დაუბანელები, თან პურითა და ყველით სადილობენ.

ათიოდე წუთში მოკლე საქმიანი განმარტებისა და ბინის გასაღების ჩაბარების შემდეგ, სადგურისაკენ წავიდნენ. ისედაც ყოველთვის ხალხმრავალი სადგურის დიდი დარბაზები ხალხით იყო გადაჭედილი, ზოგი იჯდა, ზოგი იწვა, ეძინათ, ბავშვების გუნდი აქეთ-იქით დარბოდა, მძიმე სუნი იდგა. სოხუმელი გიგას ოჯახი ერთმანეთს მიდგმულ ორ სკამზე მოთავსებულიყო, ხის სავარძლის საზურგეზე ბავშვების სარეცხიც იყო მიფენილი, ეტყობა როგორღაც ბავშვებისთვის გამოცვლა და გარეცხვაც მოახერხეს. გიგა მაჩაბელს გული მოუკვდა ძელსკამზე ბელურებივით მობუზული ქერათმიანი, ერთი შეხედვით ლამაზი ბავშვების დანახვაზე. სოხუმიდან ძალიან ლტოლვილები გაიცნო, მოეფერა, თბილი სიტყვები უთხრა, დაიმედას შეეცადა, მერე რადგან საკმაოზე მეტი ბარგი ჩანდა, მძლოლი გაგზავნა და ურიკიანი მეზარეული მოაყვანინა. ბარგით გაიტენა მანქანა, ბავშვები და დედა ძლივს მოთავსდნენ, მეორე მანქანაც დაიქირავა, რომ დიდებიც ჩამსხდარიყვნენ. მალე მივიდნენ ვაკეში, მეუღლის ყოფილ ბინაში, სადაც თვითონაც ნორმალური ბინის მიღებამდე მთელი ათი წლის განმავლობაში ცხოვრობდა, ბარგი აზიდეს მეოთხე სართულზე, ბინის კარები გააღო და მოულოდნელი სტუმრები შეიპატიჟა. გაოცებული ქალები წამდაუწუმ ილოცებოდნენ, უადრესად ზრდილობიანი და ზედმიწევნით ინტელიგენ-

ტი სოხუმელი მოგვარეც ბოდიშების მოხდას ვეღარ ასდიოდა. ცოტა ხანსაც ილაპარაკეს, მალე გიგა მაჩაბელმა წამოსვლა დააპირა, უნდოდა ოჯახი მარტო დაეტოვებინა, რათა თავი შებოჭილად არ ეგრძნოთ, სტუმრებს უთხრა ხვალამდე დაისვენეთ, მე ყველაფერს დავაზუსტებ და გნახავთო. მერე ოჯახის უფროსებს საჭირო ტელეფონის ნომრები ჩააწერინა და წამოვიდა. სოხუმელმა გიგამ გამოაცილა.

– არ ვიცი პირდაპირ რა ვქნა, მადლობა როგორ გადაგიხადოთ, ამხელა ყურადღებით დაბნეული ვარ.

– რას ქვია დაბნეულობა, ეს ჩვენი ადამიანური მოვალეობაა, ასე რომ არ იყოს, საერთოდ დავიღუპებოდით. დარწმუნებული ვარ მე რომ გამჭირვებოდა, შენ ჩემზე მეტს გააკეთებდი, ყველაფერს რომ თავი გავანებოთ მაჩაბლები ვართ.

– რა თქმა უნდა, რა თქმა უნდა, თქვენზე მეტს ვერა, მაგრამ თავს კი დავდებდიო.

– ჰოდა მეც მინდა თავის დადება. ახლა ორი რამ, პირველი თქვენობით ნულა მელაპარაკები და მეორე, ფულს დავიტოვებ, ბავშვებს რამე რომ დასჭირდეთ შეგიძლია ჩახვიდე და ამოიტანო, აქვე რამდენიმე მაღაზიაა განთავსებული.

– დიდი მადლობა, მაგრამ ფულს ვერ ავიღებ, ამ გაჭირვების პერიოდში მეტს ვეღარ დავაზარალებთ, არაფრით არ გამოგართმევთ.

– რას ქვია არ გამომართმევ, თუ რაიმე ხელს გიშლის, ჩვეულებრივად

შეგიძლია ვალად ჩათვალო და სოხუმში როცა დაბრუნდები მერე გადამიხადო.

– ასე როგორ შეიძლება, ძალიან გვანებივრებით, ოღონდ სოხუმში დაბრუნება მედირსოს, რაც რუსების ხელში ზღაპრად მეჩვენება, თანხას დაგებრუნებ კი არა თან გადაგყვებით.

– ჰოდა, ახლა ჩემი რიგია, ამიტომ აჯობებს მე დამიჯერო, აბა თქვენ იცით, აუცილებლად დაგირეკავთ, თუ რამე დაგჭირდეთ დამირეკეთ, ხვალ მოვალ.

სახლში დაბრუნებული გიგა მაჩაბელი გამუდმებით თავის მოგვარეებზე ფიქრობდა, რა დღეშია ხალხიო, ხშირად სიმწრით ჩაილაპარაკებდა, მთელი საღამო და ღამეც სულ მათზე ფიქრობდა, მეგობრებს ურეკავდა, სხვათა აზრის გაგება აინტერესებდა, ეკითხებოდა ხომ არავის იცნობდნენ, ვისაც დახმარება შეეძლო, ათობით მოსაზრებას აჯერებდა, ფიქრობდა რომელი უფრო რეალური ვარიანტი იქნებოდა. დილით სამსახურში ბევრი ფიქრისაგან დაღლილი მივიდა, იქაც ახლობელ თანამშრომლებს ეკითხებოდა ვის შეეძლო ამ საქმის გაკეთება, უგულოდ გამოყრილი უმწეო ოჯახის დაბინავება. ნოდარ ჩილუნძემ უთხრა: შე კაი კაცო, რას ეძებ ამდენს, შენი ყოფილი თანამშრომლის და მეგობრის ლიკა მხეიდის ქმარი ამხელა თანამდებობაზე მუშაობს, მინისტრია, მაგას ნამდვილად შეუძლია დახმარებაო. – აუჰ სულ გამომრჩა, ახლავე წავალ, ცოლს გავუგზავნი და ის უკეთ ეტყვისო. მალე ძველ სამსახურში მივიდა, მყუდრო ოთახში სამი ახალგაზრდა ქალი მუშაობდა, გახარებული ლიკა

წამოხტა და გიგა რამდენჯერმე გადაკოცნა.

– რამდენი ხანია აღარ მოსულხართ, სულ დაგვივიწყეთ, ასე როგორ შეიძლება, – საყვედურით შეხვდა ლიკა, – მაღალი, ლამაზი, საოცრად მომხიბლავი ახალგაზრდა ქალი.

– ძალიან ბევრი საქმე მქონდა და ვერაფრით ვეღარ მოვედი, ძალიან კი მინდოდა.

– მართლა რომ გდომოდათ, როგორმე მოახერხებდით მოსვლას, ფეხით ხომ არ დადიხართ, – საყვედურობდა ლიკა ყოფილ უფროსს, – ახლა კიდევ სადმე ხომ არ მიბრძანდებით უცხოეთში?

– ისეთ ადგილას შენ რომ გაგიხარდეს არა, მოსკოვში მივიღივარ შეხვედრაზე, იქიდან ვარშავაში. დღეს ხომ პირველი რიცხვია, შვიდში საღამოს უნდა წავიდე, ამიტომ ძალიან ვჩქარობ ჩემი გაჭირვებული სტუმრების სადმე დაბინავების საკითხის გადაწყვეტა მოვახერხო.

– რაშია საქმე, რომელ სტუმრებს აბინავებთ?

– სოხუმიდან ძალიან დიდი გაჭირვებით ჩამოვიდნენ ჩემი ახლობელი ადამიანები, თანაც ოჯახის უფროსი გიგა მაჩაბელია, ეს თითქოს კიდევ უფრო მეტად მაგაღებულეებს. ექვსი სულია, სამი პატარა საცოდავი ბავშვი, ერთ ოთახში ვერ დაეტევინ, თორემ რამეს მოვახერხებდი, სამი თუ არა, ორი აუცილებლად მაქვს საშოვნელი, იქნებ შენი ძვირფასი მეუღლე დაგვენმაროს, ან უარს როგორ გაგიბედავს, შენნაირი ლამაზი ცოლი რომ მყავდეს, მეც არავ-

ითარ შემთხვევაში უარს არ ვეტყვოდი.

– ჰო, ჰო, ჰო, ცოლი კი გყავთ ლამაზი, თუმცა ბევრი მამაკაცივით სხვაგანაც გაგირბით თვალები, ეს ხუმრობით, ახლა კი კარგ რამეს გეტყვით, ჩემს ქმარს რომ ვთხოვო, მაინც მაგათ უნდა უთხრას, თქვენ კი ყოველგვარი თხოვნების გარეშე შეგიძლიათ გაკეთება, – ლიკა პატივისცემის ნიშნად უკვე სხვა სამსახურში გადასულ ყოფილ უფროსს მაინც თქვენობით ელაპარაკებოდა, – თანაც თქვენ უფრო გაგიკეთებენ ვიდრე ჩემს ქმარს. ახლავე გეტყვით, ქალაქის საბჭოში შეუქმნიათ ლტოლვილების მიღება-განაწილების განყოფილება თუ კომისია, რომელსაც ხელმძღვანელობს კიდევ უფრო ადრეული სამსახურიდან თქვენი თანამშრომელი თუ ხელქვეითი გივი ჯანელიძე, ეს კიდევ არაფერი, ერთ-ერთ მოადგილედ თქვენი კარგი ნაცნობი და თაყვანისმცემელი ფარიდა ასოევა დაუნიშნავთ, რომელიც დიდი ხანია გეტრფით და მგონი თქვენც არ ხართ მისდამი მთლად გულგრილად განწყობილი, – ქალური ეჭვები გადმოაფრქვია მშვენიერმა ლიკამ.

– უჰ შენ რა ვითხრა, რამდენი რამე გცოდნია, მე ეს ხალხი საერთოდ აღარ გამხსენებია, ახლა ავდგები და რახან ქალაქის საბჭოსთან ძალიან ახლოს ვიმყოფებით, გადავალ, ჩემს ძვირფას ნაცნობებს მივადგები, ძალიან კი მეზარება, მაგრამ სხვა გზა ჯერჯერობით ვერ ვიპოვე.

ლიკა მხეიძემ ჩასასვლელ კიბეებამდე მიაცილა ყოფილი უფროსი, იქ დაემშვიდობა, რამდენჯერმე გადაკოცნა,

თან ჩასჩურჩულა – ძალიან მიყვარხართ, ძალიან. შინაგანად აღელვებული გიგა მაჩაბელი ნელი ნაბიჯებით მიდიოდა ქალაქის საბჭოსკენ, თან ფიქრობდა, როგორ შეხვდებოდა ფარიდა, რომელიც ორი-სამი თვე აღარ ენახა, უყურადღებობა კი კარგად იცოდა ქალებს ძალიან აღიზიანებდათ, მიტოვების გარდა ყველაფერს აპატიებდნენ კაცს.

ფარიდა ასოევა გიგას სამსახურის გვერდით, დიდ და ფართო ეზოს მარჯვენა ნაწილში მდებარე საქართველოს მინისტრთა საბჭოს ტიპოგრაფიაში მუშაობდა. მრავალი წლის მანძილზე გიგას ახლო ამხანაგი კარლო სარჩიმელია განაგებდა ამ არც ისე დიდ სტამბას. გიგას ხშირად უხდებოდა ტიპოგრაფიაში გადასვლა, ხან ქაღალდი იყო საშოვნე, ხან მუყაო, ხან წებო, ხან მასალის დაბეჭდვა სჭირდებოდათ. ქუთაისში დაბადებული და გაზრდილი სარჩიმელია ამ უძველეს ქართულ ქალაქში მყარად ფეხმოკიდებული ჩვეულების თანახმად გულლიად, ხმაძალადი საქებარი სიტყვებით და ფართოდ გაშლილი ხელებით ეგებებოდა გიგას, ამხანაგსა და ახლოს მდგარი ცნობილი დაწესებულების ხელმძღვანელს. ყოველთვის ასე იყო, მარტო გიგას კი არა, მის თანამშრომლებსაც პატივისცემით ხვდებოდა, განსაკუთრებით ულამაზეს ლიკა მხეიძეს, რადგან კარგად იცოდა მის მეუღლეს ძალზე საპასუხისმგებლო პოსტი ეკავა და ისიც კარგად იცოდა, რომ მინისტრთან საქმეზე მისვლა აუცილებლად დასჭირდებოდა, ამიტომაც თადარიგსაც

ადრიანად იჭერდა. ალბათ, ამითაც იყო გამოწვეული, რომ გიგა მაჩაბელი რაიმე საქმის დროს თითქმის ყოველთვის მშვენიერ ლიკა მხეიძესთან ერთად გადადიოდა, კარლოც ყოველთვის თბილ შეხვედრასთან ერთად საალერსო სიტყვებსაც არ იშურებდა. დაახლოებით ერთი წლის წინ კარლომ ანუ კარლოსმა, როგორც გიგა მაჩაბელი ხუმრობით ეძახდა, თავისი თანამშრომელი გააცნო. გიგა ამ დროს ლიკასთან ერთად დაბეჭდილი მასალის წამოსაღებად იყო მისული.

– გაიცანი გიგა ჭირიმე, ეს არის ჩვენი ახალი თანამშრომელი, გამოცდილი და კარგი გოგო ფარიდა ასოევა, საბეჭდი ცეხი ამას აბარია და ბუნებრივია, ხშირად დაგჭირდება. ხოლა ეს ჩემი მეგობარი კაცი აი, ამ ორგანიზაციის უფროსია, – თითო გაიშვირა გვერდით მდგარი შენობისაკენ, – ქალბატონი ლიკა კი მისი მთავარი რეფერენტია, მე თუ გასული ვიქნები ამ პატივცემულ ადამიანებს პირველ რიგში გაუკეთე, რაც დასჭირდებათ.

გიგამ საშუალო ტანის სიმპათურ ახალგაზრდა ქალს ხელი ჩამოართვა, თან კითხა: ქართულს მშვენივრად ლაპარაკობთ, წარმოშობით სომეხი ბრძანდებით?

– როგორ გეკადრებათ, სომეხს რა მიგავს, იეზიდი ვარ, – ისეთი ნაწყენი ხმითა და თან ისეთი სიამაყეგარეული ტონით განაცხადა ფარიდამ თითქოს სულ მინიმუმ ფრანგი ან ინგლისელი იყო, – ჩემი წინაპრები ორი საუკუნეა საქართველოში ცხოვრობენ და ქართული ენა მშობლიურად მიმაჩნია.

ისიც მინდა გითხრათ, ჩემთვის დარქმეული სახელი ფარიდა ცოტა გრძელია, ამიტომ ყველა, შინაურებიც და ნაცნობ-მეგობრებიც სულ იდას მიძახიან, ჩემი თავდაპირველი სახელი აღარც მახსოვს. თუ გნებავთ თქვენც ასე ღამიძახეთ, რომ არ შეწუხდეთ.

– დიდი მადლობა, კი ასე ჯობია, მეც იდას დავიძახებთ, უფრო მოსახერხებელია. დაუფიქრებელი შეკითხვისთვის ბოდიშს გიხდით, უცებ ვერ მივხვდი, აი ახლა კი გამახსენდა ანა კალანდაძის ლექსი: „დგახარ ქუჩის განაპირას, იებს ყიდი გეკითხები არაბი ხარ, – იეზიდი“.

იღამ გადაიკისკისა და მიჯრით მიწყობილი თეთრი კბილები გამოაჩინა.

– ეგ ლექსიც კარგად ვიცი და ანა კალანდაძეც ძალიან მიყვარს, საოცარი პოეტია.

– კარგია ქართული პოეზიაც რომ გყვარებიათ, – შეაქო გიგამ.

– განათლებული გოგოა, ქართული უმაღლესი აქვს დამთავრებული, – კარლომ შექება გააღრმავა.

ცოტა ხანსაც ილაპარაკეს, მერე გაკეთებული მასალა წამოიღეს და სამსახურში დაბრუნდნენ.

– არაუშავს გოგოა ცუდი შთაბეჭდილება არ დატოვა.

– რა გოგოა, რას გავს, თავისნაირი ქურთებისთვის შეიძლება კარგია, მაგრამ თქვენნაირი მაღალი გემოვნების პატრონს მაგას არ უნდა ამბობდეთ.

– რატომ საყვარელო, თვალები კარგი აქვს, ცხვირი და კბილები, მეტი რა გინდა.

– მეტი რა გინდა, გამოაჯავრა ლიკამ, თუ ასე მოგეწონათ, გყავდეთ ეგ უარს არ გეტყვით.

– რატომ, რაშია საქმე, ასე უცებ რა გაიგე, თუ აღრეც იცოდი რამე.

– როგორ არ ვიცოდი, თბილისში რა დაიმალევა, ორჯერ ყოფილა გათხოვილი-გამოთხოვილი, ახლაც თუ ვინმემ თხოვა, თუ არ თხოვა თვითონ ათხოვნიებს, უარს არავის ეუბნება, ამბობენ ძალიან ხათრიანიაო.

– კარგი ჯანდაბას მაგის თავი, რაც თქვი ერთი რამე კი ნაღდად სწორია, შენნაირ ლამაზ და მომხიბლავ ქალთან სხვა ქალის ქება მართლა მკრეხელობაა, ეგეთი ათასი გოგო რომ შეკრიბო, შენ მაინც ვერ გადაგწონიან, შვილებს ვფიცავარ სრულ სიმართლეს ვამბობ, იდა კი არა შენ მთელი ამხელა ქალაქიდან იშვიათად ვინმე თუ დაგიღვება გვერდით.

– რა საძველი ხართ, კარგად გაქვთ შესწავლილი ქალის სუსტი ადგილები, უცებ გადაწყვიტეთ ჩემი მონადირეობა ანუ მოთაფლვა, – ხელი ხელზე მოუჭირა ლიკამ.

გიგა მაინც თავის გულში ფიქრობდა – ხელავ ამ იდას, უმწიკვლო სახით რომ ზის, ისე გვარიანად უგულავია, ქალს რას გაუგებ, ისე ერთჯერადი ხმარებისათვის არ უნდა იყოს ცუდი, მე არ დაუწყებ სიყვარულობანას, თავად თუ იაქტიურა, უარს არ ვეტყვი, მაინც სექსუალური გოგოა.

იდა ასოევა მალე დაუახლოვდა გიგას, ყველა მისვლაზე ამკარა სიხარულით ხვდებოდა, ყველაფერს სასწრაფოდ უკეთებდა, თავს ევლებო-

და, რამდენიმე შეხვედრის შემდეგ კვლავ ლიკასთან ერთად საქმეზე გადასული ისე გადაკოცნა, თითქოს ერთი წელიწადი მაინც არ ენახა, რითიც თვალწარმტაცი ლიკას გულისწყრომა დაიმსაუხრა, – რას კოცნი მაგ შეუხედავ უწმაწურ გოგოსო. თუ მისვლა დააგინდებოდა, უკვე თვითონ გადმოდიოდა ამბის საკითხავად, ხომ კარგად ხართ, რამე ხომ არ გჭირდებათ. ეს ვითარება ლიკას ძალიან აღიზიანებდა და იდასაც გვარიანად ლანძღავდა.

ერთ დღეს გვიან საღამომდე იმუშავეს გიგამ და განყოფილების გამგე ბორის გუსევა. როცა გარეთ გამოვიდნენ უკვე მაგრად ბნელოდა, ეზო მოღალატეული ყვითელი ფერის ნათურებით ნაღვლისმომგვრელად იყო განათებული. სამსახურის მანქანა ოციოდე მეტრის იქით იდგა სპეციალურად გადახურული თალის ქვეშ. მანქანისკენ ნელი ნაბიჯით წავიდნენ, რომ უკვე გაცეხებული ჰაერი შეესუნთქათ. ამ დროს სტამბის მძიმე რკინის კარი გაიღო და ხუთი-ექვსი ახალგაზრდა ქალი გამოვიდა, ერთი შეხედვითვე აგზნებულები ისეთი სიცილ-კისკისით გამოცვივდნენ, რომ გარკვევით ჩანდა რაღაც ღონისძიება ჰქონდათ და წესისამებრ ცოტა გადაეკრათ კიდევ. მათ შორის იყო იდაც. ის სწრაფად გამოეყო თანამშრომლების აჟიტირებულ გუნდს, გიგასთან მივიდა და რამდენჯერმე გადაკოცნა.

– ო, იდა ასე გვიანობამდე რას აკეთებდი, ეტყობა ცოტა ალკოჰოლიანი სასმელებიც მიგიღიათ.

– ჰო, გიგა, ჩვენს თანამშრომელს

მრგვალი თარიღი შეუსრულდა და აღვნიშნეთ, შენ რატომ ასე გვიან.

– ვმუშაობდით, მოსკოვში მივიღე ვარ და ანგარიში გვქონდა დასამთავრებელი, ისე დავიღალე ფეხითაც ვეღარ გავივლი, სახლში მივრბივარ, რომ ნორმალურად გამოვიძინო. თქვენ ალბათ ფეხით გავლას აპირებთ თანამშრომლები.

– არა, მეც ძალიან დავიღალე, მთელი დღის მუშაობა, მერე დაბადების დღე, ცეკვები, ხმაური, თუ მეტი არავინ გყავთ, იქნებ მეც გამიყოლოთ, საბურთალოზე ვცხოვრობ, სააკადის მოედანთან. იდამ გოგონებს დაუძახა, მე მანქანას წავეყვები, ვეღარ მოვიღივარ, აბა კარგად იყავით.

გიგა და იდა უკან ჩასხდნენ, ამკარად დაღლილი და როგორც თავად თქვა, რამდენიმე ჰიქა შამპანურდალეულ ქალს ეძინებოდა, მანქანის რწვევაში თავი გადახარა და გიგას მხარს მიაღო, ხელს კი მუხლზე უსვამდა და თავისთვის ჩუმად იმეორებდა – „მე მიყვარს გიგუჩი, მე მიყვარს გიგუჩი“, ჩანდა კოცნაც უნდოდა, გიგა მოხერხებულად იცილებდა მის განზრახვას, ამასობაში მაღალსართულიან საცხოვრებელ სახლსაც მიადგნენ.

– ნახვამდის იდა, აი შენი სახლიც, ძალიან ჩქარა მოვედით.

– როგორ, ქალს მარტო მიშვებ, გაჭირვებით აქამდე მომიყვანე და სად ვცხოვრობ, როგორ ბინაში ვცხოვრობ, თვალი მაინც არ უნდა გადაავლო? წამოიყვანე მეგობარი, მაგასაც კარგად ვიცნობ, ძალიან ხშირად ვხვდები სამსახურის საქმეებზე, ამოდით, თითო ჰიქა

ღვინოთი მაინც დამლოცეთ, მსუბუქად წაივანშმეთ, მძლოლსაც ვპატიჟებ, ოღონდ მაგას დალევა ეკრძალება.

ქალი არაფრით არ ისვენებდა, ბორის გუსევმა აუცილებელი შეხვედრა მოიმიზეზა, სახლში მელოდებიანო. რამდენიმეჯერ გამეორებული თხოვნის შემდეგ გიგამ მძლოლს უთხრა ბორისი სახლში მიეყვანა და დაბრუნებულიყო, ამასობაში მეც ჩამოვალაო.

რვალსართულიანი სახლის მერვე სართულზე მდებარე ოროთახიან ბინაში იდა მარტო ცხოვრობდა, მშობლები რამდენიმე წლის წინ გარდაცვლილან, ერთი წლის წინ ქმარსაც გაცილებლად და ახლა საკუთარი თავის ბატონპატრონი გამხდარიყო. მყუდრო ბინა საკმაოდ კარგად იყო გარემონტებული და თანამედროვე ავეჯით გაწყობილიც, რაც დაუყოვნებლივ ხვდებოდა თვალს. იდამ შეამჩნია გიგას დაინტერესება და თითქოს განმარტება მოაყოლა:

– ჩემი ქმარი ძალიან მდიდარი კაცი იყო, მილიონერი, მსუბუქ მრეწველობაში ცეხები ჰქონდა, თეირანში წავიდა საცხოვრებლად, სადაც დიდი სახლი და ქონება დარჩა მემკვიდრეობით. მე არაფრით არ წავყვევი, უთბილისოდ ცხოვრება ვერ წარმოძღვინა, ძალიან გაბრაზდა და ამის გამო დიდი ჩხუბი გექონდა, ნერვიულობის ნიადაგზე მუცელიც მომეშალა და ამან კიდევ უფრო დააჩქარა მისი წასვლა, ყველაფერი დატოვა, ბანკში ფულიც დამიტოვა და წავიდა, მას სხვანაირად არ შეეძლო, მეც სხვანაირად არ შემიძლო, აქ დავიბადე, გავიზარდე, უძალე-

სი დავამთავრე, აქ მყავს ნათესაობა, ნაცნობ-მეგობრობა, სამსახური, ჩემი წრე, თეირანში როგორ უნდა მეცხოვრა სრულიად უცნობ გარემოში.

ამ ლაპარაკში იდამ სუფრა გაშალა, ორი ბოთლი ღვინოც გახსნა. გიგამ წესისამებრ ჭერი დალოცა, მასაც ახალი ბედნიერება და წარმატებები უსურვა. ორი ჭიქა ღვინის დალევის შემდეგ ქალი უფრო მეტად შეთვრა, ალაპარაკდა, თითქოს ხელახლა გახალისდა.

– აი, რა კარგია რომ ამოხვედი, ნახე სად ვცხოვრობ, როგორ ვცხოვრობ, მეც გამახარე, მასიამოვნე, ხომ იცი რომ ძალიან მიყვარხარ, მართლა ძალიან, ძალიან, ის ლამაზი ლიკუნა რომ დაგყვება მცველივით, ისე კი არა, ნამდვილად წრფელი გულით და გრძნობით. ამ სიტყვებთან ერთად, წამობარბაცებული იდა გიგას კალთაში ჩაუჯდა და კოცნა დაუწყო. ქალის თბილი უკანა ნაწილის შეხებამ გიგა ალაგზნო, თან ხელებმა თითქოს თავისთავად ძუძუების ზელვა-სრესა დაიწყო, თუმცა საქმით ძალიან დაკავებულმა გიგამ მაინც წასასვლელად გაიწია, ჯობია ახლა წავალ, ძალიან დაღლილი ვარ და ხვალ შევხვდეთ დამშვიდებულ ვითარებაშიო. იდამ არაფრით გაუშვა, ხვევნა-კოცნით საწოლ ოთახში გაიყვანა და საწოლშიც ჩაიკოტრიალა. ქალმა უცებ გაიძრო ტანსაცმელი, მაღალყელიანი წინდების გახდით, თეთრი კრიალა ბარძაყების გამოჩენითა და უცებ წარღვნასავით მოვარდნილი მხურვალე სითბოთი გიგაც აეგზნო, გვერდით საწოლზე ხელად მიაგლო შარვალიც, პიჯაკიც, სვიტ-

რიც, და ვნებიან ალერსში ჩაიძირა. ახალგაზრდა ქალი ისე ოსტატურად ირწეოდა, პრაქტიკული გამოცდილების ისეთი კორიანტელი დააყენა, რომ გიგას ყოველგვარი დაღლა დაავიწყდა. პირველი სეანსის შემდეგ უკვე გაშინაურებული და გათამამებული ილა უკვე ზემოდან ეჯდა და გიგა რომ არ შეეწუხებინა, წისქვილის დოლაბივით ტრიალებდა. დაღლილ და ვნებისაგან დაცლილ ქალს უკვე აშკარად ეყვინთებოდა, გიგა ადგა ჩაიცვა, კარების ინგლისურ კლიტეს გავიკეტავო უთხრა, თან დააყოლა – იყავი, გაცილება არ მინდა, მალე გნახავო, კარები მიიხურა, გასინჯა რომ ნამდვილად იყო ჩაკეტილი, მალე ჩაძინებული მძლოლიც გააღვიდა და გვიანი ღამის სიმყუდროვეში სახლისაკენ გაქანდა. ამის მერე კიდევ რამდენჯერმე ჰქონდა სანდომიან ქალთან შეხვედრა, მაგრამ ხშირი მივლინებებისა და სამსახურებრივი თუ შემოქმედებითი დაკავებულობის გამო ხვდებოდა კი არა, იშვიათად ხედავდა.

ამგვარ ფიქრებსა და მოგონებებში ჩაძირული მივიდა გიგა ძველი სამსახურიდან ქალაქის საბჭომდე, როგორც იქნა ხალხის დიდ ჯგუფში გაძვრა, კარში ჩამდგარებს საბუთი უჩვენა და მათაც ზრდილობიანად მიიპატიჟეს. აშკარა გაჭირვების გამო შეკრებილმა ადამიანებმა შურით, ბოლმით, უნდობლობით სავსე მზერა გააყოლეს ქალაქის საბჭოს აღმასკომში შესულს, სადაც მათ არაფრით არ უშვებდნენ, შესვლა კი ძალიან უნდოდათ, რადგან ჭერისა და სარჩოს შოვნის იმედი სწორედ ამ პირქუში შესასვლელის იქით ეგულე-

ბოდათ, წყალწაღებულები ხავს ისე იყვენენ მოჭიდებულები, სხვა რაიმე ფიქრი აღარ ამოძრავებდათ.

გიგა კითხვა-კითხვით მიადგა იმ ლურჯად შეღებილ ვიწრო დერეფანს, სადაც ლტოლვილების აღრიცხვა-დაბინავების ე.წ. დროებითი კომისია იყო განთავსებული. საკმაოდ დიდი მისაღები ოთახი ჭრელი, უფერულად გამომზირალი ხალხით პირთამდე იყო გაჭედილი, მდივანი გოგონა გრძელ სიას ახალ-ახალი მომსვლელების გვარებს უმატებდა, რითაც რიგითობის დაცვას ცდილობდა. პირდაპირ გავლა და კომისიის ოთახში შესვლა გიგას ძალიან ეუხერხულა, დატანჯული ხალხი ერთ ამბავს ატეხავდა, იღვა და ფიქრობდა როგორ მოქცეულიყო, მერე მდივან გოგონას ტელეფონის ნომრები გამოართვა. ისევ დერეფანში გამოვიდა, კვლავ ვერ გადაეწყვიტა რა გზას დასდგომოდა. გაიფიქრა რომელიმე ნაცნობის ოთახში შევალ და იქიდან დავურეკავ გივის ან იდასო. რამდენიმე წუთი კიდევ იდგა გაურკვეველი ფიქრებით სავსე. ამ დროს ვილაცამ გააღო მაღალი მძიმე კარი და საწინააღმდეგო მიმართულებით წავიდა, გიგას მყისვე ეცნო ქალი და ხმადებლა დაუძახა – იდა. ახალგაზრდა ქალმა თავი მოატრიალა, შემობრუნდა, გიგა დაინახა, გახარებული სახით გამოექანა და ჩაეხუტა.

– გიგა, აქ რა გინდა, რას აკეთებ, რამ შეგაწუხა, – კითხვები დააყარა იდამ.

– რას ვაკეთებ და შენთან მოვედი, აუცილებელი საქმე გამომიჩნდა, როცა

ვიკითხე, შენთან მომასწავლეს, თანამდებობის პირი გამხდარხარ, თურმე ყველაფერს შენ წყვეტ.

– ყველაფერს გივი ჯანელიძე წყვეტს, მე უბრალოდ მისი მოადგილე ვარ, რა დიდი ადგილი ეს არი, რაღაც დროებითი კომისიაა, საწვალბელი და თავში საცემი კი ძალიან ბევრი. ეს ლტოლვილები უკან მალე დაბრუნდებიან და მერე სხვა სამუშაო უნდა ვეძებო. წამოყვანე რა შენთან სამუშაოდ, ყველაფერს გავაკეთებ, საქმის კეთება არ მეზარება.

– თუკი საჭირო გახდება მერე ამის შესახებაც მოვილაპარაკოთ.

– ახლა რა საკითხზე ხარ მოსული, ამხელა კაცი რამ შეგაწუნა.

– რამ და საერთო უბედურებამ, რაც ჩვენ მოულოდნელად თავს დაგვატყდა. სოხუმიდან ჩამოვიდნენ ახლობელი ადამიანები, ექვსი სულია, მშობლები, მეუღლის დედა და სამი დატანჯული ბავშვი, თან ოჯახის უფროსია ჩემი სრული სეხნია – გიგა მაჩაბელი, გაჭირვებით რომ დაეტიონ ორი ოთახის შოვნა მაინც მჭირდება.

ფარიდას ხალისი თითქოს გაუნელდა, მაგრამ უკან დახევა არც უცდია.

– შენც იცი, არ არის ადვილი საქმე, მაგრამ არც უიმედოა, შენთვის ხომ იცი ყველაფერს გავაკეთებ. ახლა ჩამომიწერე უფროსების გვარ-სახელები განკარგულებაში შეტანის მიზნით, ბავშვების წლოვანებაც მიუთითე, თან ერთი-ორი წუთით გივისთან შემყევი, ხვალ საღამოს კომისიის სხდომაა დანიშნული და მერე არ დაიწყოს ვინ არიან და საიდან მოვიდნენო.

ფარიდამ ხელკავი გამოსდო გიგას, დიდი ოთახი გაატარა და შეიყვანა ოთახში საიდანაც მიღებაზე მყოფი ორი პირი გამოვიდა.

დროებითი კომისიის თავჯდომარე გივი ჯანელიძე გიგას დანახვისას ფეხზე წამოიჭრა, ხელი ჩამოართვა და ხეპრულად კითხა აქ როგორ შემოხვედით?

– შე კაი კაცო, მთავრობის სხდომა ხომ არ არი რომ ვერ შემოვსულიყავი, მინისტრთა საბჭოში მიშვებენ და უზენაეს საბჭოში, აქ რა დაწესებულებაა ისეთი რომ შემოსვლა გამჭირვებოდა. ცოტა ტვინნაკლული ამბიციური გივი უცებ ბრინჯივით დაიბნა.

– არა, მე უფრო მინდოდა მეკითხა რამ მოგიყვანათ, რამ შეგაწუნათ-თქო და ნათქვამი სწორად ვერ გამომივიდა.

– ჰო, შენ საერთოდ ბევრი რამე ვერ გამოგდის ხოლმე სწორად, ხომ არ დაგავიწყდა სამ წელზე მეტი ვიყავი შენი უფროსი და სულ ვცდილობდი ნამდვილ კაცად გამომეყვანე, ისე არ გააკეთო აკაკი წერეთლის სიტყვები დამჭირდეს – „სასიკვდილო მე ვარ მხოლოდ, რომ კაცად ვერ გამიზრდინარ“.

– რას ბრძანებთ, ბატონო გიგა, მე ყოველთვის უდიდეს პატივს გცემდით, გცემთ და მზად ვარ თქვენთვის ყველაფერი გავაკეთო.

– ძალიან კარგი, მაშინ არ მინდა ეს საწყალი ხალხი გავაჩერო, იდამ იცის და გეტყვის ყველაფერს, თუ გავკეთდება, რაშიც ეჭვიც არ მეპარება, შენი ძალიან მაღლობელი ვიქნები.

– იდა, გააცილე ბატონი გიგა, მე

კი ისევ ხალხს მივიღებ, ხვალისთვის გამზადებულ კონტიგენტს ცოტა აკლია, ხვალ კიდევ ერთხელ უნდა გადავხედოთ დოკუმენტაციას. მიღება კი ზეგისთვის გამოვაცხადოთ.

იღამ გიგა გამოაცილა – შენ კი გენაცვალე, რა ვაჟკაცურად მიურხიე, ასე უნდა მაგას, თავი რომ დიდი კაცი ჰგონია, იქნებ ჩაუფიქრდეს და ჭკუა ისწავლოს, მე ყველაფერს გავაკეთებ, ხვალ საღამოს ან ღამე, როგორც კი მორჩება სხნდობა – განაწილება, შევალ ჩემს ოთახში და დაუყოვნებლივ დაგირეკავ, შეგატყობინებ, არ ინერვიულო, არ იფიქრო, იცოდე რომ აქ არის შენი მოსიყვარული იდა.

ამ დროს გიგამ დაინახა ვრცელ ლამაზად მოხატულ ვესტიბიულში თავგვდომარე აპოლონ უბირია ათიოდე გამცილებელთან თუ დაცვასთან ერთად ცენტრალური გასასვლელისაკენ მიდიოდა, შეჩერდა, რომ არ დაენახა კარგად ნაცნობ აპოლონს, რომელსაც შინაგანად ვერ იტანდა.

გიგამ გადაკოცნა ქალი, და კვლავ ხალხით გავსილი მისაღები დერეფნიდან ქუჩაში გრილ ჰაერზე გავიდა. აპოლონის დიდმა შავმა მანქანამაც გაიქროლა, უკვე მოსაღამოვდა და ალბათ მოშივდა ან თავისი გრძელფეხება ბულოდოგი მოენატრაო, – გაიფიქრა გიგამ.

პოზიურობას დაჩვეული ლიზი, როგორც ყოველთვის ნახევრად შიმველი, დიდი რევერანსებით შეეგება გავლენიან მეუღლეს, მდიდრული საჩუქრის გაკეთების შემდეგ მისდამი ცხოველური სიყვარული განსაკუთრებით გაუძლიერდა და სულ ცდილობდა აპო-

ლონში მისუსტებული ვნებების აფეთქება გამოეწვია.

აპოლონი სასადილო ოთახში შევიდა ლიზისთან ერთად და სადილობას შეუდგნენ.

– ხვალ ბრიუსელში მივფრინავ დელეგაციასთან ერთად, დაძმობილების განახლების ხელშეკრულებას ხელი უნდა მოვაწეროთ, სულ ორი დღით.

– მერე მე, ნუთუ შენი საყვარელი ცოლის გარეშე აპირებ წასვლას.

– რას იზამ პროტოკოლი ასე გვიბრძანებს, ცოლთან ერთად არ ვარ მიწვეული, ძალიან საქმიანი სამუშაო შეხვედრაა და ალბათ ამიტომ, პირიქით, სამსახურის უფროსები მიმყავს, რომ იქ თავიანთი სფეროების შესახებ შექმნილ გეგმებსა და დებულებებს მოაწერონ ხელი, თან ახალი მიზნები დასახონ, ახალი ურთიერთობები გაამყარონ. ხვალ საღამოს ამირან ნიბლაძის აგარაკზე წავკისში ღონისძიება გვქონდა და დაგვემილი, ძალიან ეწყინათ ჩემი სასწრაფო წასვლის ამბავი რომ გავგიგეს, პურ-მარილის გადადება უკვე შეუძლებელია, მერე ძალიან მთხოვეს იქნებ ქალბატონი ლიზი მაინც დაგვეწვიოს, ვეცდებით უთქვენობა არ ვაგრძნობინოთ, გავართობთ, გავამხიარულებთ და დედოფალივით მივაბრძანებთ სახლშიო. მე უარი არ მითქვამს, ალბათ ერთი ორმოცდაათი ჩემი თანამშრომელი და სტუმარი მაინც იქნება, მანქანა დაგელოდება და როცა მოგინდება ან მოგწყინდება წამოხვალ, მადლობა ღმერთს შორს არ არი, თბილისამდე სულ რაღაც თხუთმეტი წუთის სავალზეა.

– რახან შენ გინდა და მავალე, თუ გინდა ერთი დღის სავალი იყოს მაინც წავალ, თანაც შენს თანამშრომლებს კიდევ უფრო ახლოს გავიცნობ, პირობას გაძლევ გასახელებ.

მეორე დღეს საღამოხანს დიდმა სამთავრობო მანქანამ მოაკითხა კობტად გამოწყობილ, მაღალქუსლიან ფენსაცმელებზე შემდგარ ლიზის და წაკვისისკენ გააქანა. ქეიფი თუ ბანკეტი შედგა ფართოფანჯრებიან ვრცელ დარბაზში, სადაც ორმოცდაათი კაცი თავისუფლად ეტეოდა, მუსიკოსებისა და მოცეკვავეებისათვის კი ცალკე ადგილები იყო გამოყოფილი. ასევე რამდენიმე ფოტოგრაფისათვის. სუფრას თხუთმეტიოდე მაღალი დონის ჩინოვნიკის მეუღლეებიც ესწრებოდნენ, ისინი თვალბრუნებით შესციცინებდნენ ლიზი კომპლექსს და მისი კეთილგანწყობის დამსახურებას ცდილობდნენ. მალე სანოვაგის სიუხვისაგან გაზნეჟილ სუფრას შემოუსხდნენ, თავჯდომარის პირველი მოადგილისა და დიდებული სახლ-კარის პატრონის ამირან ნიბლაძის წარდგინებით თამადად აირჩიეს 28-29 წლის ახალგაზრდა, მაღალი და ლამაზი ბიჭი, იურიდიული სამსახურის უფროსი კახი ანთაძე, მასაც დიდი თავპატიჟი აღარ დაუწყია და შეუდგა მოვალეობის შესრულებას. სუფრის პრეზიდენტში თამაძის გვერდით დასვეს ყველაზე საპატიო სტუმარი ლიზი, შემდეგ ნიბლაძის მეუღლე, თავად ნიბლაძე და თავჯდომარის ოთხი მოადგილე. შეხვედრის მიზეზისა და ოჯახის სადღეგრძელოების მერე ფეხზე ადგომით შეისვა ქალაქის

ნაცადი ხელმძღვანელის, ყველა დიდი საქმის წამოწყებისა და ორგანიზატორის კრისტალური პატიოსნების ადამიანის აპოლონ უბირიას სადღეგრძელო, რომელიც აუცილებელი ვითარებიდან გამომდინარე იძულებული იყო საზღვარგარეთ წასულიყო, თუმცა კოლექტივისადმი თავისი პატივისცემა იმით დაადასტურა, რომ სანაცვლოდ ულამაზესი, უბრწყინვალესი და უჭკვიანესი, მისი ყველაზე დიდი განძი და სიამაყე ქალბატონი ლიზი მოავლინა. ყველანი მიდიოდნენ ლიზისთან, ადღეგრძელებდნენ ქალები კოცნიდნენ, ისიც მადლობას იხდიდა და სპეციალურად ამ დღისთვის ლეჩხუმიდან ჩამოტანილ ქარვისფერ ღვინოს წრუპავდა, რომელიც უსახელოურის სახელწოდებით იყო ცნობილი. თამადა შესანიშნავად ლაპარაკობდა, სიტყვის შემდეგ ლამაზი ტემბრით სიმღერასაც იწყებდა, ლექსებსაც უხვად ამბობდა და სუფრას ამხარულებდა, ეტყობოდა ამ საქმეში უკვე მაგრად იყო გაწაფული. ამავე დროს ერთი წამითაც არ აკლებდა ყურადღებას უსახელოურისგან წამოწითლებულ და თითქოს უფრო გალამაზებულ ლიზის, ჭიქას უვსებდა, ნაირ-ნაირ კერძებს სთავაზობდა, პირდაპირ ზედ დაჰფოფინებდა. რაც ავადმყოფური ამბიციებით სავსე ჯერ კიდევ ახალგაზრდა ქალს აშკარად მოსწონდა, ქალაქის პირველი ლედის მიერ გამოქვეყნებულ მდაბალ ვნებებს აკმაყოფილებდა და მეტად ახალისებდა. დაახლოებით ექვსი-შვიდი ჭიქის შემდეგ ენაწყლიანმა თამადამ ხმამაღლა გამოაცხადა: „ჩვენ უკვე შევსვით ჩვენ

სახელოვანი ხელმძღვანელისა და მისი ოჯახის სადღეგრძელო, მაგრამ დამეთანხმებით ეს სულაც არ არის საკმარისი. ოჯახი, რა თქმა უნდა, უმთავრესია, ქალბატონი ლიზი კი ჩვენი მეგობრული სახეიმო სუფრის ყველაზე საპატიო წევრია, თან ის პირველად არის ჩვენთან, ამიტომ კოლექტივისაგან ვიღებ რწმუნებას და პერონალურად განსხვავებული სასმისით ვსვამ მის სადღეგრძელოს. უკვე ოცდამეცხრე წელში გადავდექი, ბევრი რამეც მინახავს, თუმცა იშვიათი შემხვედრია ისეთი უმაღლესი დონის ქალბატონი, რომელშიც საოცარი ჰარმონიით იქნებოდა შერწყმული დამატყვევებელი ფიზიკური და სულიერი სილამაზე, ადამიანურობა და ნიჭიერება, ნამდვილი დედოფლისათვის დამახასიათებელი დიდებულება, ბუნებით უსპეტაკეს ადამიანს უსპეტაკესი მეუღლეც შეხვდა, მე ძალიან მემამყება ასეთ ადამიანთან ახლოს ჯდომაც კი. ბატონი აპოლონი საკუთარ თუ მეუღლის წარმატებებზე არასდროს ლაპარაკობს, ჩვენ კი გავიგეთ, რომ ქალბატონმა ლიზიმ ამერიკის შეერთებულ შტატებში წარმატებით დაამთავრა მთავარი მენეჯერის უმაღლესი კურსები და შესაბამისი სერტიფიკატიც სრულიად უხმაუროდ ჩამოიტანა. სხვა რომ ყოფილიყო ამბავი ქვეყანას მოედებოდა, აქ კი სრული დუმილია, ამგვარი თავმდაბლობაც არ ვარგა, ამ შემთხვევაში ბატონი აპოლონის ზედმეტი წესიერი ხასიათი რომ არა, ქალბატონი ლიზი უკვე ძალიან დიდ ადგილზე იქნებოდა დანიშნული, თუმცა ეს აუცილებელი ამბავიც

მჯერა ძალიან მალე მოხდება. აი ახლა წინასწარ შეთანხმების გარეშე გთავაზობთ ყველას, ეს ფაქტი მოხდება თუ არა, კიდევ ერთხელ შევიკრიბოთ ამ უმშვენიერეს ოჯახში და ერთხმად აღვნიშნოთ ულამაზესი ლიზი უბირიას წარმატება. მაშინ ბატონი აპოლონიც ჩვენთან ერთად იქნება და მისი ხელმძღვანელობით გაცილებით უკეთესად მოვილხნოთ. ახლა კი მუხლს ვიყრი შეუდარებელი ქალბატონის წინაშე და მის ნაზ ხელებს მოწიწებით ვეაბობრები“. ამ სიტყვების შემდეგ თამადამ ლიზის წინ დაიჩოქა და ხელზე აკოცა. სადღეგრძელოსა და ამ მამაკაცური ჟესტის შემდეგ უკვე კარგად შექიფიანებულია პუბლიკამ ისეთი ტაში დასცხო, ოთახი ლამის იყო აზანზარდა. გულაჩუყებულმა ლიზიმ წამოაყენა თამადა და მოწყალებაც გამოიჩინა, სუფრის ლიდერი გადაკოცნა.

ამის შემდეგ საცეკვაო შესვენებაც გამოცხადდა ოცი წუთით. თამადამ დედოფალი მიიპატიჟა და აქეთ-იქით მოხდენილი ტრიალი დაიწყო, სხვა წყვილებიც თავდავიწყებით ცეკვავდნენ. ღვინომოკიდებული ლიზი შინაგანად კმაყოფილი იყო ენამჭევარი კახი ანთადის, რომელმაც მისი სწავლა-წარმატების საკითხიც ამცნო მთელ საზოგადოებას, მადლობის ნიშნად ათქვირებული ძუძუებით ეხუტებოდა, თან თავბრუდამხვევი ტრიალის დროს მსუქან ბარდაყებს მოხერხებულად უგლებდა კავალერს ფეხებს შუა, რითაც ახალგაზრდა ბიჭის გაღიზიანებას იწვევდა, თუმცა ისიც კარგად გამოცდილი ჩანდა ასეთ დელიკატურ

ვითარებაში.

ქეიფი გვიანი ღამით დამთავრდა, სუფრაც აირია, ზოგი ცეკვავდა, ზოგი როიალსა თუ გიტარაზე უკრავდა, ზოგი მიდიოდა, ზოგი ერთმანეთს ეარშიყებოდა, ზოგი კი ისევ სვამდა. კახიმ ლიზის უთხრა: თუ ნებას დამრთავთ მე გაგაცილებთ ქალბატონო ლიზი, ჩემი მანქანით, თუკი ასეთი ბედნიერების უფლებას მომანიჭებთ.

– მთვრალი რომ ხართ, ამდენი რომ დალიეთ.

– მაინცდამაინც ბევრი არა, შიგადაშიგ ვიპარავდი კიდევ, თქვენც კი ვერ შეაძინეთ, ნელ-ნელა ვივლით, თანაც ისეთი ნომერი მაქვს, ჩემს მანქანას არავინ გააჩერებს.

– მაშინ თანახმა ვარ, თუკი ასეთი სურვილი გაქვთ. უკვე დარბაზში შემოსულ და ჯერ კიდევ სუფრასთან მჯდარ მძღოლს დაუძახა – ვასო, შენ წადი, გამოიძინე, მე გამაცილებენ, ხვალ თერთმეტი საათისთვის მოდი.

კიდევ იცეკვეს, ილაპარაკეს, იმხიარულეს, მერე შემორჩენილმა რამდენიმე წყვილმა მსუბუქი ბარბაცით გაიარა გრძელი ეზო და სპეციალურ სადგომზე მანქანებში ჩასხდნენ. ყველა მანქანა სწრაფად გაქანდა, კახის მანქანა კი სპეციალურად ნელა მიდიოდა, თან გატაცებით საუბრობდნენ, მამაკაცი კომპლიმენტებს აფრქვევდა, ვერ მალავდა ლიზის სილამაზით გამოწვეულ აღტაცებას, განაზებული ქალი კი შიგადაშიგ მადლობას იხდიდა. უცებ საკმაოდ მთვრალ ლიზის საოცარმა ჟინმა მოუარა, მიიწია და ბიჭს მაგრად აკოცა. დაბნეულმა ყოფილმა თამადამ

ძლივს შეიკავა ნაპირისაკენ გადახრილი ავტომანქანა, ლიზის კოცნითვე უპასუხა და მანქანა საკმაოდ დიდი კლდის გვერდით მიაყენა, აქ მარჯვენა მხარეს არაფრის დანახვა არ შეიძლებოდა, მარცხენა მხრიდან მომავალს კი შეეძლო მანქანა შეეჩინა. მიბნედილ მდგომარეობაში მყოფი ქალი ბიჭს კოცნიდა, ენას უტრიალებდა, მერე ხელი ღრმად ჩაუყო, როცა დარწმუნდა საქმე მაგრად იყო, ქვედატანი აიწია და მოულოდნელობისაგან დაბნეულ, ოღონდ უცებ გააქტიურებულ ბიჭს გადააჯდა, ისიც დიდი გატაცებით ხმის ამოუღებლად შეუდგა საქმეს, სასწრაფოდ გადასწია სავარძლები და ლიზიც გადააწვინა. ღვინითა და მყისიერი ურთიერთობით დაღლილები მანქანის სავარძლებში ნახევრადმიწოლილები მძიმედ სუნთქავდნენ, ისვენებდნენ. ცოტა ხნის შემდეგ უკვე შინაგანად გალალბულმა ლიზიმ თავის მიერვე დაპყრობილ ბიჭს კიდევ გადაუყო ხელი, ცოტა ხანს ასე სიამოვნებდა, მერე კი მთლიანად გვერდით გადაიწია, თავი დაბლა ჩარგო და დაეწაფა. კიდევ უფრო დაღლილები ნახევრად იწვნენ, ცოტა ხანში ლიზის თითქოს შეპარულმა სიმთვრალემ გაუარა, მანქანის კარი გააღო, ჩაიცვა, მიწოდებულ ბორჯომის ბოთლი აიღო, ცოტა მოსვა, მერე პირზე შეისხა, კისერზეც მოისვა, ჩაჯდა მანქანაში და მძღოლს ნაზი ხმით უთხრა: – „წავედით კახი, ალბათ, სადაცაა გათენდება“.

მეორე დღეს პირველ საათზე ლიზიმ ძლივს გაიღვიძა, მოახლეს უთხრა „მძღოლს დაურეკე, ჯერ არ მჭირდება, დაისვენოს, მეც ჯობია დავისვენებ, გუშინ

ძალიან გადავიღალე ღვინის წრუპვით, სადღეგრძელოებითა და გაუთავებელი ცეკვებით“.

ღღის სამ საათზე, როცა ქალს ხელახლა გამოეღვიძა, ტელეფონმაც დაიწკრიალა.

– ქალბატონი ლიზი ხართ?

– დიან.

მეისვე იცნო ხმა და რატომღაც არ ესიამოვნა, რომ სიმპათური ბიჭი უკვე როგორც გამოჭერილსა და საქმეში ჩათრეულს ისე ურეკავდა, ასეთ ფამილარობას ვერ იტანდა, არ უყვარდა ვინმესთან მოვალის ამპლუაში ჩამდგარიყო.

– როგორ ბრძანდებით, ქალბატონო ლიზი? თქვენი ამბავი მაინტერესებს.

– არამიშავს, გუშინ ის ტკბილი შემპარავი ღვინო მართლა ზედმეტი მომივიდა, შენც მე მგონი ძალიან მოვრალი იყავი. ამიტომაც არ შეიძლება სულ რომ ღვინოს გისხამენ და ჭიქებს გიმარჯვებენ, ახლა უკვე გვიანია წუწუნის, მეტი წინდახედულება და ჭკუა საჭირო. წესით აქ არ უნდა დაგერეკა, მაგრამ შეგეშალა და გაპატიებ. ამაღამ გათენებისას აპოლონი უკვე ჩამოდის, გთხოვ მეტი აღარ ღარეკო, მე მაქვს შენი სავიზიტო ბარათი და თუ როდისმე რაიმე საჭიროება მოითხოვა, რაშიც ეჭვი მეპარება, თავად დაგირეკავ.

ეს ძალიან ლამაზი და დათაფლული ბიჭი, ყველა წვრილმანის გონებაში გაანალიზების შემდეგ აღარ მოეწონა, ზედმეტად და რაღაც გამაღიზიანებლად მოეჩვენა ის დაუმთავრებელი ქება-დიდება, რაც მას თითქოსდა ნამდვილი დედოფლის რანგში წარ-

მოადგენდა. თავისთვის ფიქრობდა ფრთხილად უნდა ვიყო, საერთოდ ზედმეტობა, დაუკვირვებლობა არცერთ საქმეში არ ვარგა, შეგეცადო ფეხი არ გადამიბრუნდეს.

გიგა მაჩაბელი ღღის შვიდ საათზე გამოვიდა სახლიდან, ფიქრობდა უნივერსიტეტის ბაღში გავივლი, მუხლს გაემართავო, სწორედ ამ დროს გრძელი ეზოს ორი სართულის ოღენა თაღში ექვსი-შვიდი ფარებგაბრდღვი-ალებული მანქანა შემოგრიალდა, მარცხენა მხარეს მოუხვიეს და პირდაპირ უბირიას საპარადოსკენ წამოვიდნენ. გიგა დაინტერესდა რა ხდებოდა ამ ადრიანი ღღით და ძელსკამზე ჩამოჯდა, რომ კარგად დაენახა ათიოდე მეტრის იქით მდებარე საპარადოში ვინ შევიდოდა. დაცვის ორი ბიჭი მიიჭრა მთავრობის შავ მანქანასთან და ორივე მხარეს გააღეს კარები, ერთიდან ქალბატონი ლიზი გადმობრძანდა, მეორედან კი ყოვლისშემძლე ჩასუქებული ბატონი აპოლონი.

– აა, როგორც ჩანს, ქალბატონი ლიზი აეროპორტში დახვედრია მეუღლესო, – გაიფიქრა გიგამ. დაცვასა და მძღოლებს უკვე შეჰქონდათ ლიფტში ჩემოდნები და მრავალრიცხოვანი ჩანთები. აპოლონი დ ლიზი დამხვედურებს და კარამდის მიმცილებლებს თბილად ემშვიდობებოდნენ, აპოლონი მოადგილეებს ეუბნებოდა ცოტას წავიძინებ და მოვალე, მერე კი ხელისმქნევლებს დაცილებულები სადარბაზოში გაუჩინარდნენ. გიგამ გულში მწარედ გაიცინა ზუსტად ასეა როგორც გატლექილი თამადა ამბობდა, უს-

პეტაკეს პიროვნებას უსპეტაკესი მეორე ნახევარი შეხვდაო.

გიგა ვერ იყო კარგ გუნებაზე, შეპირებისამებრ იდამ ღამით არ დაურეკა, ახლა უკვე ამ დილის იმედი ჰქონდა, ცხრა საათის მერე მაინც დარეკავს, ან ჰოს მეტყვის ან არასო. კარგა ხანს იარა წინ და უკან, ნაცნობებიც შეხვდნენ, მოდადაქცეულ პოლიტიკურ თემებზე საუბარიც მოასწრეს, მიღებული წესისამებრ მთავრობასაც აგინეს მათი აზრით არასწორი ქმედებების გამო. ცხრის ნახევრისთვის სახლში დაბრუნდა, გაიპარსა, ჩაიღვინა, ფანჯრიდან გადაიხედა, სამსახურებრივი მანქანა უკვე იდგა. გიგა ფეხს ითრევდა, არ იცოდა სამსახურში წასულიყო თუ შინ დალოდებოდა ზარს, ათის თხუთმეტ წუთზე ტელეფონის წკრიალი გაისმა, იდა რეკავდა დავალებული თუ ნათხოვარი საქმის შემსრულებლის კმაყოფილებით გაამაყებული ხმით.

– დილაშშვიდობის გიგა, ბოდიშს გიხდი წუხელ რომ ვერ დაგირეკე, ღამის პირველ საათზე დამთავრდა სხდომა და მომერიდა ოჯახის შეწუხება. დღეს დილით ადრე მივედი და შესაბამისი ორდერიც გავაფორმე, თუარადა შეძილება საღამომდე მოგწეოდა რიგში დგომა. „ივერიაში“ გამოყოფილია ლუქსი, მე-7 სართულზე, ნომერი 719.

– დიდი მადლობა ჩემო საყვარელო, ეს რამხელა პატივი მეცი, შენი ვალი როგორ უნდა გადავიხადო.

– ძლივს კარგი სიტყვით მომმართე, ასეთი სიტყვა ნებისმიერ საჩუქარს მირჩევნია. თუ პატივისცემა გინდა მოდი

ჩემთან ბინაში, რვა საათზე, დღეს შედარებით ადრე დავამთავრებთ. ვახშამსაც მოვასწრებ.

– კი ბატონო, როგორ არა, ამხელა საქმის მერე ხომ უნდა ვილაპარაკოთ. ახლა როგორ მოვიქცე?

– გამოგზავნე ვინმე, საშვს დაუშვებ, რომ ეს ნაბრძოლი ორდერი წამოიღოს, რაც შეიძლება დროზე დააბინავე სტუმრები, რა იცი უცებ ვინმე არ შევარდეს. სხვათაშორის ამ დებილმა გივი ჯანელიძემაც მაგრად ივაჟკაცა, მადლობა უთხარი.

– აუცილებლად დავურეკავ. შევარდნისაგან ღმერთმა დავგიფაროს, მე მოვდივარ, საშვი არ მინდა, 5-10 წუთში მანდ ვიქნები, ერთი თხოვნა მაქვს დერეფნის დასაწყისში კარებთან დამხვდი, რომ აღარ გექებო. უცებ გადაიცვა და დარეკა კიდევ.

– გიგა, ბოდიში ადრე გაგაღვიძეთ.

– რას ბრძანებთ, ექვსი საათიდან ფეხზე ვარ, რა ჯანდაბა დამაძინებს.

– გიგა, სასტუმრო „ივერიაში“ მოხერხდა ოროთახიანი ლუქსის გამოყოფა, ახლა ორდერზე გავრბივარ, მითხრეს შესახლება სასწრაფოდ ჯობია, ამიტომ ნელ-ნელა დაიწყეთ ჩალაგება.

– თქვენი ჭირიძე, თქვენ გენაცვალეთ, თქვენ გაინარეთ, ნელ-ნელა კი არა ახლავე ჩავალავებთ, მაგას უკვე მიჩვეულები ვართ. როგორ უნდა გითხრათ მადლობა, ეს რა ბედნიერება გვარგუნეთ.

გიგამ ორდერი აიღო, იქიდან მეგობართან გაქანდა, რომელიც დიდ დაწესებულებას ხელმძღვანელობდა,

მიკროავტობუსი გამოართვა, რომ ბავშვების გადაყვანა და ბარგის გადატანა არ გასჭირვებოდა, საათნახევარში ორი მანქანით მოადგა მეუღლის დედის ბინას. სტუმრებს უკვე ჩალაგებული ჰქონდათ ბარგი, ქალები ბინას ალაგებდნენ, ყველაფერი კრიალებდა, სიხარულით და მაღლობებით შეხვდნენ გიგას, პატარა, გამხდარი, ძლივს ნორმალურ ფერზე მოსული ბავშვებიც ყოველ წამს იმეორებდნენ „დიდი მაღლობა, ბიძია“, რაც განსაკუთრებით მძიმედ მოქმედებდა. ორმა გიგამ და ორმა მძლოლმა ბარგი სასწრაფოდ ჩაიტანეს, მალე სასტუმროსაც მიაღწენ. გიგას აქაც შეხვდნენ ძველი ნაცნობები, ურიკა მოატანიეს და ნომრის კარამდეც მიაცილეს. ისეთი კარგი ოროთახიანი ლუქსი შეხვდათ, რომ გიგასაც ძალიან მოეწონა, გრძელი აივნიდან ლამაზად ჩანდა რუსთაველის პროსპექტი, მოედანი, მთაწმინდა, ძველი თბილისის უბნები და მტკვარი. ცოტა ხნის საუბრის შემდეგ გიგამ დატოვა ცრემლებამდე გახარებული, საკუთარ ქვეყანაში ლტოლვილად ქცეული გაუბედურებული ოჯახი, ბავშვებს ფული აჩუქა, ტელეფონის ნომერი ჩააწერინა და სამსახურში წავიდა.

შუადღისას თაკო სულაქველიძემ დაურეკა ლიზის.

– სად ხარ გოგო, არ გრცხვენია რომ არ დამირეკე? ტელევიზიით მოვისმინე სამთავრობო დელეგაცია აპოლონ უბირიას ხელმძღვანელობით ბრიუსელს გაემგზავრა ახალი ხელშეკრულების გასაფორმებლად. ისე ვიყავი დარწმუნებული შენც გაემგზავრებოდი

საზღვარგარეთ, რომ აღარც კი დამირეკავს, ამ დროს ვიგებ შენ არ წასულხარ, უჩემოდ რას აკეთებდი, რით ერთობოდი.

– ნამდვილად არსებობს ტელეპათია, ამ წუთას ვფიქრობდი შენთან დარეკვას და მოსვლას, შენ კი დამასწარი. ისეთს არაფერს ვაკეთებდი, გუშინწინ გადასარეკ ბანკეტზე მომიწია ყოფნა, აპოლონის პირველი მოადგილის არაჩვეულებრივ აგარაკზე წავკისში, როგორღაც ზედმეტის დაღვევა მომიხდა, ძალიან ტკბილი და არაჩვეულებრივი ღვინო იყო „უსახელოური“, ველარ მოვზომე, ლიმონათივით ისმებოდა და მოულოდნელად დავთვერი, მოკლედ ტელეფონში ხომ ვერ მოგიყვები ყველაფერს, ახლა ტელეფონზე საუბრებს ისე იწერენ, თითქოს ყოველდღიური უკანასკნელი ცნობები იყოს, აი შენ ხომ გგონია აპოლონი დიდი თანამდებობის პირია და ჩაწერას ვინ გაუბედავსო, ამ დროს, პირიქით დიდი თანამდებობის პირების საუბრებს უფრო იწერენ, მერე როცა დასჭირდებათ, ყველაფერს ამოალაგებენ და საბუთივით წინ დაუდებენ. დავდებ თუ არა ყურმილს, ჩავჯდები ჩემ ჯიპში და წამოვალ, თუმცა გაცილებით აჯობებს შენ მოხვიდე ჩემთან, აპო წასულია, მოსამსახურეს კარგ სადილს მოვამზადებინებ, საუკეთესო ვისკისაც ავიღებ, კარგად შევუბეროთ, თან ვილაპარაკოთ და ვილაპარაკოთ.

მდიდრულად გამოწყობილი კარგი შესახედაობის თაკო ნახევარ საათში მოქანდა უახლოეს მეგობართან, ერთმანეთი სიყვარულით მიიკითხ-მოიკითხ-

ეს, მალე ლიზიმ შინამოსამსახურეს სადილი ვრცელ სასტუმრო ოთახში გააწყობინა, თავად აპოლონის გამოუღევი მარაგებიდან უმაღლესი ხარისხის შოტლანდიური ვისკი მოიტანა, წვენიებიც მოაყოლა და საქმეს შეუდგნენ. თითო-ორი პატარა ჭიქა გადაჰკრეს ცოტა შეგვიანებული შეხვედრის აღსანიშნავად, მერე ვისკისაგან აღტაცებული, ისედაც ზედმიწევნით ემოციური ლიზი ყველაფერს დაწვრილებით მოუყვა მეგობარს, გულახდილს ერთი ნიუანსიც არ გამოუტოვებია.

– რა იყო გოგო, რა დაგემართა, ასეთი რამე ამხელა თანამდებობის პირის ცოლს ნამდვილად არ უნდა მოუვიდეს.

– ღვინომ მომატყუა და ამამჩატა, თან იმ ბიჭმაც მოულოდნელად გამიტაცა, თითქოს სულ სხვა სამყაროში გადავედი, ჩემს თავს ანგარიში ვეღარ გაუწიე, ასეთი რამ სხვა დროსაც მომსვლია, ახლაც მომივიდა და მეც თავაწყვევით გადავიჭერი.

– იმ ბიჭს კარგად დაუბიხარ, მგონი საკმაო და შებერტყილი ბიჭია, ერთხელ სადღაც სუფრაზე შევხვდით, როცა უთხრეს რომ შენი უახლოესი მეგობარი ვარ სულ ფეხქვეშ გამეგო, შენც გაქო და გადიდა, ღმერთქალიაო, აპოლონიც ცაში აიყვანა, რა ვიცი რა გითხრა, ფრთხილად იყავი, წმინდა წყლის მლიქვნელი, სილამაზით გათამამებული ალფონსი და ლოველასი ჩანს. საკუთარი საქმის გამო, საკუთარი სიკეთის მოსაპოვებლად უკან არაფერზე დაიხვევს, უჩემოდ არაფერი გააკეთო.

ხუთი დღის შემდეგ, როცა ბატონი

აპოლონი სამსახურში წაბრძანდა და თან ჩვეულებისამებრ დაიბარა გვიან მოვალე, ტელეფონის ზარმაც დაიწვრილა. ჯერ კიდევ ლოგინში მონებივრე ლიზიმ ყურმილი უხალისოდ აიღო, სასტიკად არ უყვარდა უადგილო დროს ტელეფონზე დამრეკავთან საუბარი.

– დილა მშვიდობის, ქალბატონო ლიზი, დიდ ბოდიშს გიხდით რომ ცოტა ნაადრევად მომიხდა თქვენი შეწუხება, ხომ არ ისვენებდით, ხომ არ შეგაწუხებთ? – მიაყარა შეკითხვები ქალმა.

– არა არ ვისვენებდი, ვინ ბრძანდებით, რაშია საქმე?

– მე თქვენ არ მიცნობთ, ირინა ანთაძე ვარ, მეუღლე ურუშაძე მყავს, თქვენგან ორი-სამი სახლის იქით ვცხოვრობ, ხანდახან მაქვს ხოლმე ბედნიერება თქვენს დიდებულ, განუმეორებელ სილამაზეს მოვკრა თვალი, ზოგჯერ თქვენი მეუღლის მეფური შესახედაობითაც ვტკებები.

ლიზის უცებ თავში დაარტყა, ანთაძე, თითქოს ნაცნობი ხმა, დაშაქრული ყალბი სიტყვები და ჯიქურ ჰკითხა ქალბატონს:

– თქვენ ქალაქის საბჭოს თანამშრომლის კახი ანთაძის უფროსი და ბრძანდებით?

ქალს კინაღამ ხმა ჩაუვარდა, ისე უცბად მოხდა მისი ამოცნობა.

– გაოცებული და აღტაცებული ვარ, დიდ სილამაზესთან ერთად ღმერთს თქვენთვის დიდი სმენა და გამჭრიახობაც მოუმაღლებია, გაოცებული ვარ ასეთი გონიერებით.

– კარგით შევეშვათ ამ გულისამრევ ლაპარაკს, წასასვლელი ვარ

პირდაპირ მითხარით რა გინდათ.

– გადაუღებელი აუცილებლობითაა გამოწვეული თქვენი ნახვა, თორემ დარეკვასაც ვერ გავბედავდი. რაღაც უნდა განახოთ, თორემ სათქმელს ტელეფონშიც გეტყოდით.

– ვატყობ ვერ ითმენთ ან დავალე-ბა გაქვთ შესასრულებელი ან რაღაც ავანტურას ხლართავთ. კი ბატონო დავრეკავ, წასვლას გადავდებ, მოვემზადები და ერთ საათში გამოიარეთ. დაცვამ თუ გაგაჩეროთ, უთხარით რომ მე საქმის კურსში ვარ, დაგიბარეთ.

დათქმულ ვადას მცირედ იყო გადაცილებული და ზარმაც დაიწკრი-ლა. შინამოსამსახურემ კარი გააღო, მომსვლელი ლიზიმ მეუღლის ფართო კაბინეტში მიიპატიჟა. კაბინეტში მა-ლალი ლამაზი ქალი შევიდა, ისეთი მოხდენილი, რომ ლიზიმ გაცოცხლებასაგან ლამის პირი გააღო, უცებ თავისთვის გაიფიქრა, ამ დაშაქრული და-მმისთვის ღმერთს მართლა კარგი შესახედაობა მიუციაო. გაცნობის შემდეგ ქალბატონმა უბირიამ მყარად შემუშავებული მბრ-დანებლური კილოთი მიმართა ქალს – ბევრი დრო არ მაქვს, გისმენთ, რაშია საქმე, რა გნებავთ, რაზე შეწუხდით.

– არც მე მაქვს ბევრი დრო, საერთოდ ასე წელი რომ მეცხოვრა, თქვენ-თან სათხოვნელად არაფერზე მოვი-ლოდი, მაგრამ რას იზამთ, ასე მოხდა.

ლიზი დააეჭვა ქალის კატეგორი-ულმა პასუხმა და გაჩუმება ამჯობინა, უკვე დააინტერესა რა საქმეზე მოვიდა ეს ლამაზი ქალი, შესახედავად ალბათ ლიზისაგან რომ სჯობნიდა.

– დარწმუნებული ვარ თქვენთვის

იოლი არ იქნება ამ მასალის ნახვა, მაგრამ ჯერჯერობით სხვა გზა არ არსებობს. ბევრი იმიტომ ჩანს, რომ სამ-სამ ეგზემპლარადაა დაბეჭდილი, აქვეა ფირიც და ნეგატივებიც.

ლიზიმ ინტერესით გამოართვა პა-კეტი, გადაშალა და სიბრაზისა თუ სირცხვილისაგან სახეზე ალმური მოედო. თითქოს მთელი საღამოს მან-ძილზე გადაღებული მისი ფოტოსუ-რათები ელაგა და შემდეგ მოყვებოდა პატარა ხეობის პირას დიდი კლდის გვერდით გადაღებული საშინელი სუ-რათები.

– ეს რა უქნია, ეს რა სულმდ-აბლობა უკისრია, ჩემი ცხოვრების მან-ძილზე მე უკვე მეორედ ვხვდები ამ უდიდეს საზიზღრობას და მიუხედა-ვად იმისა რომ ქალი ვარ, დიდი სია-მოვნებით მივახვრეტდი ამგვარი არაად-ამიანობის გამკეთებელს.

– გეთანხმებით ქალბატონო ლიზი, სავსებით გეთანხმებით და ამიტომაც მოვედი თქვენთან. ახლა ზუსტად გეტყვით რაში და როგორ არის საქმე. ეს უმსგავსობა თქვენ რომ გენახათ და მე არ ამეხსნა, შეიძლებოდა გეფიქრათ კიდევ, რომ ვილაც ავადმყოფურად დაავადებული ადამიანი შეიძლება ჩემი ძმაც კი იყოს.

– სხვათაშორის ასეც ვიფიქრე, მაგრამ ბევრმა შტრიხმა დამაეჭვა.

– მე ყველაფერი ბოლომდის არ ვიცე, თუმცა გარკვევით ჩანს, რომ ეს ვილაც ფოტოგრაფი ანუ დღეს მოდუ-რად ქცეული პაპარაცი იმ ბანკეტის დროს სადღაც იდგა თუ იჯდა, მერე კი ღვინოდალეულებს უკან გამოგვყავთ.

– ვინ ჯანდაბამ მოიყვანა სუფრაზე ეს ფოტოგრაფი?

– როგორც ღვაჭუსტე იქ ოთხი-ხუთი ფოტოგრაფი ყოფილა, ხომ იცით დიდ ხალხს ძალიან უყვარს საკუთარი დროსტარების ალბეჭდვა, რომ მოვებნოთ კიდევ ვინ იტყვის მე გადავიღეო, ან როგორ დაუმტკიცებ. თანაც ძიება-ხმაური თქვენს ინტერესებში არ შედის.

– მეც მაგაზე ვფიქრობ რომ დიდი ხმაურის ატეხვა არ ღირს, თორემ ვიჩალიჩებდი, პირველ ნაწილში კარგად ჩანს რომ მე ვარ, მეორე ნაწილში კი უფრო თმები ეფარება, შემეძლო მტკიცება კომბინაციის გაკეთების შესახებ.

– ყველა შემთხვევაში ხმაური იქნება, თან როდესაც თქვენნაირი ცნობილი და ულამაზესი ქალია საქმეში გარეუფლი, თან ამხელა ქალაქის პირველი ქალბატონი.

– კარგით, ამ ლაპარაკში მთავარი დაგავიწყდათ, საიდან, როგორ და რა მიზნით მოხვდა ეს კასეტა თქვენთან.

– გუშინ ჩემს ძმასთან მოსულა ერთი შორიდან ნაცნობი პაპარაცი, უთქვამს ისეთი საქმეა, შენც გაილანძღები და სამსახურსაც დაკარგავ, ამიტომ მოდი ერთად ვიმოქმედოთ, უბირიას ცოლს ამ საქმეში სულ ცოტა თავისუფლად შეგვიძლია ორი ან ერთი მილიონი მაინც შევაწეროთ და გავმდიდრდებით, მე აღრეც მაქვს გადაღებული ფოტოები მაგ ქალის და მაგის ქმრისთვის და კარგი ხეირიც მაქვს მიღებულიო. ჩემი ძმა ამაზე გაგიჟებულა, ფეხქვეშ გაუგდია ის ახალგაზრდა, აპარატი გაუტეხავს, ფირები წაუ-

რთმევია, ფოტოაპარატიდანაც ამოუღია, ყველა სურათი გაუსინჯავს. მერე ფოტოგრაფისთვის ახალი აპარატის საყიდლად და გასაჩუმებლად შეგროვილი თანხებიდან ასი ათასი მანეთი მიუგდია და სულ რტყმევა-რტყმევით გაუშვია.

– ახლა იმ ასიათასის დასაბრუნებლად ხართ მოსული, თუ თქვენც მილიონს მოითხოვთ.

– ღმერთმა დაგვიფაროს, სამწუხაროდ აქ ჩემი ერთადერთი ძმის მომავალიც დევს სასწორზე. ამიტომ პირდაპირ გეტყვით, ამ ყოველგვარ სამხილს თქვენ მოგართმევთ და რაც გინდათ ის უქენით, დაწვით ან დამარხეთ, მე კი ერთი ადამიანური თხოვნით მოგმართავთ. ძალიან მალე თურმე ბატონი აპოლონის ერთ-ერთი მოადგილე შინაგან საქმეთა სამინისტროში გადაჰყავთ, თქვენ მართლა ღმერთქალს და ძლიერ პიროვნებას ყველაფერი შეგიძლიათ, თან კარგად არის ცნობილი ბატონი აპოლონის უსაზღვრო სიყვარული თქვენდამი, დაგვეხმარეთ, გვიშუამდგომლეთ, ხელი ჰკარით მართლა ღირსეულ პიროვნებას კანონიერ დაწინაურებაში და ჩვენც არაფრით ვალში არ დაგრჩებით, მთელი ცხოვრება მონებივით მოგემსახურებით, თან თქვენზე ვილოცებთ.

საკითხების გადაწყვეტაში ხშირად აჩქარებული და ამჩატებული ლიზი უცებ ღრმად ჩაფიქრდა: კინაღამ უზარმაზარ უბედურებაში ჩავარდა, თავისი სულელური ნაბიჯისა და ცხოველური მოქცევის გამო უკვე მეორეჯერ უძძიმეს, თითქოს გამოუვალ

ვითარებაში მოხვდა. პირველად ვითომ აპოლონის მგზნებარე სიყვარულისთვის გაწირა თავი, სინამდვილეში კი მისი პიკანტური სურათებიც იყო იმ არამზადა ბაკურ ჯაბიძის ხელში და რომ არ ემარჯვა დალუპვა არ ასცდებოდა, ახლა უფრო მეტად და უფრო მასშტაბურად ილუპებოდა, ქალაქში რომ ნახავდნენ ქეიფში ცანცარის, ვნებიანი ცეკვების მერე ახალგაზრდა კაცის ხვანჯარში თავჩარგულს, რამხელა ხმაური, ხმაური კი არა აფეთქება ატყდებოდა, აპოლონი გადადგებოდა, ლიზის ხმაურით დასცილდებოდა, დასცილდებოდა კი არა ძალღიჯით გააგდებდა, ნამდვილად ილუპებოდა, ახლა კი რაღაც სასწაულით ღმერთმა გადაარჩინა, უჩვენა რომ ასე მოქცევა არ შეიძლება, რომ სმა და უაზრო სექსი ღუპავს ადამიანს, უფსკრულში ჩეხავს, საიდანაც ამოსვლა შეუძლებელია, ამიტომ აუცილებლად უნდა დათანხმდეს ამ ლამაზი ქალის თხოვნას, აპოლონს ფეხებში ჩაუვარდება, რამეს მოიგონებს, მის პირველ მოადგილესა და მოადგილეებსაც გაიყვანს საქმეში, არც ისეთი ფანტასტიკური თხოვნაა კაცმა რომ ვერ წარმოიდგინოს, დიდი ამბავი, ვიღაც ხომ უნდა დაინიშნოს, რა მოხდება ეს ახალგაზრდა კაციც დაწინაურდეს, იმდენ მანინჯებში ერთი ნორმალურად შესახედი ადამიანი გამოერევა, ფაქტია მეც რაღაცაში გამომადგება, სანამ შემიძლია, მაგრად მეყოლება გამოჭერილი.

კარგა ხნის ფიქრის შემდეგ ლიზიმ თავი ასწია, შეეცადა რაც შეიძლება ღინჯად, დაკვირვებით ელაპარაკა: ამ

საშინელებას რა თქმა უნდა დავწვავ და გავანადგურებ, მიუხედავად უსიამოვნო ეჭვებისა, მე მაინც მაღლობელი ვარ, რომ თქვენი ძმა და თქვენ ადამიანურად მოიქეცით, სხვა უკეთური გზების ძებნა არ დაიწყეთ, პირდაპირ ჩემთან მოხვედით, ასეთ საქციელს და გულწრფელ თხოვნასაც ვაფასებ, ბუნებრივია, ახლა გადაჭრით არ შემიძლია გითხრათ – კი ბატონო, დავნიშნავ, დავაწინაურებ-თქო, თქვენც იცით, ამხელა ადგილზე კაცის დანიშვნას მე არავინ შეკითხება, ეს რომ შემეძლოს მაშინ სახელშიც არ დავჯდებოდი, პატიოსან სიტყვას კი ვდებ, რომ ყველაფერს გავაკეთებ თხოვნის შესასრულებლად, პირდაპირ ვიბრძოლებ, აპოლონს წამითაც არ მოვასვენებ, მოადგილეს კადრების დარგშიაც დავქოქავ, ერთი სიტყვით არავითარ ცდას არ დავაკლებ, როგორც მე გენდეთ, თქვენც ისე უნდა მენდოთ, როგორც თქვენ შეგიძლიათ თქვენი მოსაზრების დამტკიცება, მეც ისე შევეცდები ჩემი მოვალეობა შევასრულო და სიმართლე დავამტკიცო.

გახარებული ქალი ფეხზე წამოიჭრა – რასაც ამბობდნენ თქვენზე სწორი ყოფილა, ულამაზეს შესახედაობასთან ერთად უნიჭიერესი და გამჭრიახი ბრძანდებით, თქვენი უტყუარი იმედი მაქვს, ისე ჩამოაყალიბეთ ყველაფერი, თქვენ კი გაიხარეთ და იბენიერეთ, – ამ სიტყვებით ქალბატონი ირინა მივიდა ლიზისთან და მაგრად გადაკოცნა, ლიზისაც გული აუჩუყდა, კოცნითვე უპასუხა, თან გაიფიქრა კარგად დავაბამ, მაინც ქალია არსად

არაფერი წამოცდესო.

ამ დროს შესასვლელ კარზე ხარმა დაიწვრიალა, მოსამსახურე ქალმა კარი გააღო, ოთახში თავს სულაქველიძე შემოიჭრა.

– სადა ხარ გოგო, როგორ ხარ, დილიდან ვერეკავ მობილურზე, ვერაფრით ვერ გამოვედი, ქალაქის ტელეფონის ყურმილიც ეტყობა გადადებული იყო, შემიძინდა და გამოვიქეცი.

– აა, მობილური ტელეფონი გავთიშე და ჩართვა დამავიწყდა, ქალაქის ტელეფონის ყურმილს კი როცა ბევრი ადამიანი რეკავს, მოსამსახურე გადადებს ხოლმე, ალბათ მასაც დაავიწყდა, არა უშავს, გაიცანი ჩემი ახალი ნაცნობი ირინა, ძალიან კარგი ადამიანი.

– სასიამოვნოა, ასეთი ახლო მეგობრების ნახვა, ახლა კი წავალ, მეც ბევრი საქმე მაქვს, ძალიან დავაგვიანე, ქალბატონო ლიზი, დაგირეკავთ ხოლმე.

– მეც დაგირეკავთ, იმედია მობილურ ჩემსავით არ გამორთავთ, თუ არა და ქალაქის ტელეფონითაც მოგძებნით.

ქალბატონი ირინა გააცილა კარებამდე და დაბრუნდა თავისთან.

– ეს რამდენი სურათი გიყრია იატაკზე, რაშია საქმე, იმ ქალთან ხომ არ გიჩხუბია, რამეს ხომ არა მიმაღავ.

ლიზი დაწვრილებით მოუყვა დაქალს როგორ მოხდა ეს ამბავი. კიდევ ერთხელ გაიხსენეს და დაკვირვებით განიხილეს დეტალები, რა მოხდა და რატომ მოხდა, რამ გამოიწვია აფეთქება.

– ეგეთი მომსვლია, არის ქალში თუ კაცში რაღაც უცნაური ლტოლვა,

რაც თითქოს შენდაუნებურად ხდება, გითრევს და თავს ვეღარ აღწევ, ალბათ სიტყვა თავდავიწყებაც აქედან არის წარმოშობილი, ამის შესახებ უკვე ვილაპარაკეთ, რას იზამ, უნდა შეეცადო საკუთარი თავი დასძლიო, დაიმორჩილო, ყველას ხომ არ მოსდის ასე, მოსდით ძალიან იმპულსურ, ემოციურ და სიყვარულით განებივრებულ ადამიანებს. ისე სიმართლე გითხრა, მაგრამ ხარ გადარჩენილი, ძალიან მაგრად, მართლა მოსალოცი ამბავია, ეს ათასში ერთხელ თუ ხდება.

– ამ ქალმა ისიც თქვა ფოტოგრაფს თუ პაპარაცს წამოცდენია, რომ ადრეც ჰქონია ჩემთვის და ნაპოსთვის სურათები გადაღებული. ნათქვამმა ძალიან დამაინტერესა, მაგრამ აღარ შევიძინე, იქნებ ჩვენს მიერ მოპოვებული და ჩამოტანილი ფოტოსურათებიც მისი ნამამაძალღარი იყოს. ვინ იცის, მაშინ უმკაცრესი წესით უნდა დაისაჯოს, ამ ქვეყნიდან გაქრეს, დიდი მტერი გვეყოლია, რომელიც ფულის გაკეთების მიზნით არ მოისვენებს, წინასწარი ზომების მიღება მაინც საჭიროა.

– ეს ძალიან რთული საქმეა, ახლა ამის დრო არ არის, მერე დავსხდეთ და კარგად მოვილაპარაკოთ, ყველაფერს ერთად ნუ მონინდომებ, ნუ ხარ მაქსიმალისტი, ჯერ ერთი საქმე დაამთავრე, მერე მეორე წამოიწყე. ადამიანი ცხოვრებაში რაიმე დიდ ხიფათს რომ გადაურჩება, თანაც ერთხელ თუ ორჯერ, რასაც მისი ცხოვრების გაუბედურებაც კი შეეძლო, ჭკუა უნდა იხმაროს, ძალიან ფრთხილად იყოს და

კვლავაც საშინელ განსაცდელს არ გადაეყაროს.

გიგა მაჩაბელს მთელი დღე დაკავებული ჰქონდა, რამდენიმე ადგილას იყო მისასვლელი, სამსახურში ელოდებოდნენ, უკვე გამზადებული ანგარიში მაინც საჭიროებდა გადახედვასა და ჩასწორებას, მოადგილეებისთვისაც გასაკეთებული გეგმა უნდა დაეტოვებინა, მივლინების თანხა აელო და მოსკოვისთვის საჭირო ღვინისა და კონიაკის ბოთლებიც გაემზადებინა. ცხრა საათისთვის ლტოლვილებს გამოუარა, ეს ტანჯული ოჯახი უკვე თავისიანად მიაჩნდა, ახლო ნათესავებად თვლიდა მის წევრებს. ბავშვებს ტკბილეული უყიდა და მეშვიდე სართულზე ლიფტით ავიდა. ყველა შინ იყო, ისე მოხდენილად მოწყობილიყვნენ, თითქოს საკუთარ სახლში იმყოფებოდნენ. ლაპარაკში სოხუმელ სტუმრებს უთხრა, რომ ხვალ მივლინებით მოსკოვსა და ვარშავაში მიდიოდა, პატარა ბავშვებს საჩუქრების ჩამოტანას შეჰპირდა, რითაც ისინი ძალიან გაახარა, მერე კონვერტში ჩადებული მცირე თანხა მაგიდაზე დატოვა და შინისკენ წავიდა.

მეორე დღეს ახლო მეგობრის არჩილ მურუსიძის დაბადების დღე იყო, რამდენჯერმე დაერეკა და ეთხოვა დამირეკოსო. დაურეკა, არჩილმა ძმობა დააფიცა, მაინც ღამის თერთმეტ საათზე მიდიხარ, მოდი ორიოდე საათით, ისადილე და ისე წადიო. უარის თქმა შეუძლებელი იყო. დილიდანვე დარჩენილი და შემდეგ განსენებული საკითხები მოგვარა, ბარგი შეკრა, გაამზადა და დღის ოთხ საათზე ვაკის პარკში

მდებარე რესტორან „ბუდაპეშტში“ მივიდა. ცალკე მოზრდილ კაბინეტში დიდებული სუფრა იყო გაშლილი, მალე გრძელ მაგიდას მიუსხდნენ. ცნობილი მოქიფე, მაგარი მსმელი და მომღერალი კოტე ჩხეიძე აირჩიეს თამადად. ისეთი ლხინი გაჩაღდა, წასვლაც კი ენანებოდა. ერთი საათის შემდეგ ყველა გვარიანად იყო შემთვრალი. ერთი ნაკლებად მსმელი მეგობარი რამაზ კიკვაძე რატომღაც გიგას აუტყდა, რახან მიდიხარ იმიტომაც იპარავ, მე ჭიქებს ბოლომდე მალევენებენ და დავთვერი, მაგრამ შენ მაინც დაგათრობო. კი ბატონო, თუ ასეთი სურვილი გაქვს დამათვერო. მაშინ მოდი თითო ყანწი დავლიოთო. მოზრდილი ყანწები შეავსეს შესანიშნავი კახური ღვინით, დალილობიდან თავდაღწეულმა და შინაგანად გამზიარებულმა გიგამ სადღეგრძელო თქვა და ყანწიც სიამოვნებით გამოცალა, რამაზს კი აშკარად გაუჭირდა, ორჯერ შეისვენა, მაგრამ სუფრაზე თავი რომ არ შეერცხვინა მაინც გამოცალა. ცოტა ხანში მართლა მაგრად დათვრა. რამაზი დიდი წარმოების უფროსი იყო და ფულიც არასოდეს აკლდა. უკვე თვალეზამღვრეულმა დიდი ხნის ახლო მეგობარს გიგა მაჩაბელს მაინც დაუწყო კამათი, მითხარი აღიარე რომ დაგათვერო. სმის დროს ასეთი სახის ჭინჭყლი და კინკლაობა რამაზს საერთოდ ახასიათებდა. გიგას მსგავსი ბავშვური თუ სასაცილო შემოტევა ოდნავადაც არ სწყენია, პირიქით უფრო ამზიარულებდა, ამიტომაც მიუგო მეგობარს, კარგი დამათვერე, გაიმარჯვე, მეტი რაღა გინდაო. ამ პასუხზე

რამაზი კიდევ უფრო აენთო, თითქოს რალაცის მიღწევა უნდოდა.

– მოდი, დამიწერე რომ დაგათვრე, ხელიც მოაწერე და ხუთას მანეთს მოგცემო, გიგამ გაიფიქრა ხომ არ მომესმოდ, მაგრამ რამაზმა გარკვევით გაიმეორა წინადადება. უცებ არ გადაიფიქროსო, – ესეც გაიფიქრა, გულისჯიბიდან ქალღიმილი ამოიღო და იქვე მაგიდაზე დაწერა – ამა და ამ დღეს, ამა და ამ რესტორანში, ამა და ამ კაცის დაბადების დღეზე რამაზ კიკვაძემ მაგრად დამათრო და ხელიც მოაწერა. სიტყვა მაგრად იმიტომ ჩაწერა, უფრო ესია მოვინებო და უარის თქმას საერთოდ გადაიფიქრებო. რამაზმა ჯიბიდან შეკვრა ამოიღო, თანხა გადათვალა და გიგას უთხრა ოღონდ ხელი ხელშიო. გიგამ გადააწოდა პირდაპირ მჯდარ მეგობარს ხელწერილი, მან კი ხელში მოლაპარაკებული თანხა ჩაუკუჭა. ორივე კმაყოფილი დარჩა, მალე რამაზი შეუმჩნევლად აორთქლდა, გიგამ კი ცოტა ხანსაც გულიანად იქე-

იფა, მერე გადაკოცნა სუფრის წვერები, ერთი ყუთი კონიაკის ბოთლებიც მივლინებაში გამოყენების მიზნით იუბილარისაგან საჩუქრად მიიღო, რაც მძლოლმა მანქანის საბარგულში მოათავსა და წამოვიდნენ. ზეაწეულ გუნებაზე მყოფს ძალიან სიამოვნებდა, რომ მისი მოკრძალებული თანხა საგრძნობლად შეივსო და უამრავი დამხვდური სათვის გამიზნული ალკოჰოლის მარაგიც გაიზარდა. გამხიარულებული მივიდა სახლში, ცოლ-შვილს დიდი სიყვარულით დაემშვიდობა, შვილები დიდხანს კოცნა და რაც კი თხოვეს ყველაფერს შეპირდა, მერე გასაცილებლად მოსულ სამ უახლოეს მეგობართან ერთად ჩაჯდა მანქანაში და სადგურისაკენ გაემართა. მისი ვაგონი ბოლოსწინ იყო ჩაბმული. ბარგი დაალაგეს, ოციოდე წუთიც ბაქანზე მდგარებმა ილაპარაკეს, გზაში საჭირო მინერალური წყალიც შეიძინეს, მერე მეგობრები გადაკოცნა, კიბეებზე ავიდა და მატარებელიც დაიძრა.

ნუგ ზარ წერეთელი

*მეექვსე თავის დასასრული.
გავრძელება იქნება.*

შეზღუდული შესაძლებლობები არ არსებობს
(პარალიმპიური სპორტის ისტორია)

სპორტული ცხოვრების წესი საუკუნეების წინ ჩამოყალიბდა და საზოგადოების განვითარების სხვადასხვა სტადიებზე უფრო და უფრო იგრძნობოდა პროგრესი. საინვალიდო სპორტს განვითარების საინტერესო ისტორია აქვს. ჯერ კიდევ 100 წლის წინათ ჩამოყალიბდა სპორტი დარღვევების მქონე ათლეტებისათვის. პირველი სპორტული კლუბები სმენადაქვეითებული ადამიანებისათვის ჯერ კიდევ 1888 წელს ბერლინში შეიქმნა.

იმ ალტერნატიული სპორტული მოძრაობიდან, რომელსაც საინვალი-

დო სპორტული მოძრაობა წარმოადგენს, პარალიმპურ მოძრაობას განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს საერთაშორისო სპორტულ ცხოვრებაში.

მინდა ცოტა რამ მოგიყვებთ პარალიმპიური თამაშების ისტორიის შესახებ:

პარალიმპიური თამაშები, ოლიმპიური თამაშების მსგავსი საერთაშორისო სპორტული შეჯიბრებაა, რომელიც თანდაყოლილი ან შეძენილი ფიზიკური ნაკლის მქონე ადამიანებისთვის იმართება. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დახმარებით, იგი ოთხ წელიწადში ერთხელ, იმავე ადგილას ტარდება, სადაც ოლიმპიური თამაშები იმართება.

ასპარეზობის შემოღების იდეა უკავშირდება ინგლისელი ნეიროქირურგის ლუდვიგ გუტმანის სახელს, რომელმაც მეორე მსოფლიო ომის დროს ქალაქ ეილსბერიში, სტოქმენდევილის ჰოსპიტლის ბაზაზე ხერხემლის ტრავმების სამკურნალო ცენტრი დააარსა. მან პირველმა ჩართო აქტიური სპორტი იმ ჯარისკაცთა რეაბილიტაციის პროცესში, რომლებსაც ზურგის ტვინი ჰქონდათ დაზიანებული. 1948 წლის 28 ივლისს სტოქმენდევილის ჰოსპიტალში გაიმართა პირველი შეჯიბრება მშვილდოსნობაში შშმ პირთა შორის, მონაწილე-

ნი სარბიელზე ეტლებით გამოვიდნენ. ტურნირი სტოქ-მანდევლის თამაშების სახელით გახდა ცნობილი და სიმბოლურად დაემთხვა ლონდონის ოლიმპიური თამაშების გახსნის თარიღს. 1956 წელს ლუდვიგ გუტმანმა შეიმუშავა ქარტია, რომელიც საფუძვლად დაედო პარა სპორტის განვითარებას მთელ მსოფლიოში. 1960 წელს, რომის XVII ოლიმპიური თამაშების დამთავრებისთანავე გაიმართა შშმ პირთა საერთაშორისო შეჯიბრება ერთდროულად რამდენიმე სპორტულ დისციპლინაში. მონაწილეობდა 23 ქვეყნის 400-მდე სპორტსმენი. 1960 წელს ასევე ჩამოყალიბდა საერთაშორისო ორგანიზაცია სპორტი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის (ISO), რომელმაც მისცა შესაძლებლობა ჩართულიყვნენ სპორტში უსინათლოები, ამპუტანტები, ცერებრალური დამბლის და პარაპლეგიის მქონე პირები, ანუ შშმ სპორტსმენები, რომლებიც ვერ იღებდნენ მონაწილეობას საერთაშორისო სტოკ მენდევლის თამაშებ-

ში. შემდგომში ჩამოყალიბდნენ ცალ-ცალკე ორგანიზაციებად: ცერებრალური დამბლის საერთაშორისო სპორტისა და რეკრეაციის ასოციაცია (CPISRA) 1978წ. და საერთაშორისო უსინათლოთა სპორტის ფედერაცია (IBSA) 1980წ.

1976 წელს პარაოლიმპიურის ისტორიაში, შვედეთში, გაიმართა ზამთრის პირველი თამაშები და აქედან დაწყებული, როგორც ზაფხულის ასპარეზობები, ტარდება ყოველ 4 წ-ში ერთხელ.

1982 წელს შეიქმნა ინვალიდთა სპორტის მსოფლიო ორგანიზაციის საკოორდინაციო კომიტეტი (ICC) - 9 კაცის შემადგენლობით, რომელიც ჩამოყალიბდა არსებული საერთაშორისო ორგანიზაციების (ISOD, CPISRA, IBSA და ISMGF) 4 პრეზიდენტის, 4 გენერალური მდივნის და ერთი დამატებითი ადამიანის (შემდგომში ტექნიკური ოფიცერი) შერწყმის

შედგად და რომელმაც ხელი შეუწყო პარაოლიმპიური მოძრაობის შექმნას, პოპულარიზაციასა და გაფართოებას.

1988 წელს, სეულის ოლიმპიადის დასრულების შემდეგ, ორგანიზატორებმა ოლიმპიური დარბაზები და სტადიონები პარასპორტსმენებს დაუთმეს. აქედან მოყოლებული, ამ შეჯიბრებას პარაოლიმპიური თამაშები ეწოდება.

საბოლოოდ, საერთაშორისო პარაოლიმპიური კომიტეტი ჩამოყალიბდა 1989 წლის 22 სექტემბერს, დიუსელდორფში, გერმანიაში. იგი დაფუძნდა როგორც საერთაშორისო არამომგებიანი-არაკომერციული ორგანიზაცია და როგორც პარაოლიმპიური მოძრაობის გლობალური ორგანო. დღეს მის შემადგენლობაში შედის 176 ქვეყნის ეროვნული პარაოლიმპიური კომიტეტი და 9 საერთაშორისო სპორტული ფედერაცია. პარაოლიმპიელები მონაწილეობენ 28 სპორტულ დისციპლინაში, მათ შორის 5 ზამთრის სახეობაა.

სიტყვა "Paralympic" მომდინარეობს ბერძნული წინდებულის „para“ (გარდა ან ერთად) და სიტყვა "ოლიმპიური". მნიშვნელობა არის ის, რომ პარაოლიმპიადა არის ოლიმპიადის პარალელური თამაშები და გვიჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება ეს ორი მოძრაობა გვერდიგვერდ თანაარსებობდეს.

პარაოლიმპიური სპორტის როლი სოციალიზაციის საქმეში იმით გამოიხატება, რომ ის აწარმოებს ღრმა და ყოველმხრივ ზემოქმედებას ადამიანის ყველა თვისებაზე და ანვითარებს სულიერად და ფიზიკურად. პარაოლიმპიურ სპორტში ჩართული სპორტსმენები ითვისებენ სოციალურ ნორმებს და ფასეულობებს ისე, რომ არც კი ფიქრობენ ამაზე. ასე მაგალითად, სწავლობენ პატიოსან მოგებას და ღირსეულ წაგებას, უყალიბებს შრომისმოყვარეობას, არიდებს მავნე ჩვევებს, აიძულებს იფიქრონ და იაზროვნონ დაძაბული სპორტული პაექრობის პროცესში, გამოამყლავნონ თვითდისციპლინა, ასწავლის ვარჯიშის პირობების და თამაშის წესების დამორჩილებას, მუდმივად და თვალნათლივ გამოხატავს გუნდის ინტერესების პრიორიტეტს საკუთარ ინტერესებზე და ა.შ. შეიძლება დაბეჯითებით ვთქვათ, რომ პარაოლიმპიური სპორტი შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანებისათვის წარმოადგენს განსაკუთრებულ (თუ არა

ცენტრალურ) მიმართულებას სოციალურ პრაქტიკაში.

საქართველოში პარაოლიმპიური სპორტის განვითარება 2003 წლიდან იღებს სათავეს. დღეს საქართველოში განვითარებულია 8 პარაოლიმპიური სპორტის სახეობა, რომელშიც ჩართულია 50 მდე პარასპორტსმენი. ისინი მონაწილეობენ მსოფლიოსა და ევროპის ჩემპიონატებში და აქტიურად ემზადებიან 2016 წლის რიო დე ჟანეიროს პარაოლიმპიური თამაშებისთვის.

აქვე მინდა შემოგთავაზოთ ლონდონის პარაოლიმპიური თამაშების მსვლელობისას გადაღებული ფოტომასალა, რომელიც მართალია ცოტა მძიმე სანახავია, თუმცა, თუ გავითვალისწინებთ უდიდესი ნებისყოფით აღჭურვილ, თანდაყოლილი, თუ შეძენილი ფიზიკური

ნაკლის მქონე ადამიანთა შემართობასა და ენთუზიაზმს, სწორედ რომ ქება და დიდება ეკუთვნის პარაოლიმპიური თამაშების თითოეულ მონაწილეს, რომელთაც ამგვარი მიზანდასახულობა ამოძრავებთ.

როგორც ვხედავთ პარაოლიმპიური თამაშები დიდ ემოციებთანაა დაკავშირებული. რას არ ნახავთ აქ: გამარჯვების

სიხარულსა თუ მარცხის შედეგად განცდილ წუხილს, ტრავმისმიერ ტკივილის ემოციას თუ სიხარულის ან მწუხარების ცრემლებს. თუმცა, შეზღუდული შესაძლებლობები არ არსებობს. სადაც საზღვრები მთავრდება სწორედ იქ ავლენს თავს შემოქმედებითი უნარი და იწყება ნამდვილი თავგადასავალი. პრობლემებსა და შეზღუდვებს როგორც ნეგატიური, ასევე პოზიტიური მხარე გააჩნიათ. ჩვენი გადასაწყვეტია, თუ როგორ შევხედავთ მათ: როგორც გადაულახავ ცხოვრებისეულ დაბრკოლებებს, თუ როგორც საჩუქარს, რომელსაც შეუძლია ჩვენში შემოქმედებით უნარი გააღვივოს და დაგვეხმაროს წავიდეთ იმაზე წინ, ვიდრე ოდესმე შეგვეძლო წარმოგვედგინა.

ლელა აფციაური
პროფესორი, საქართველოს
ეროვნული პარაოლიმპიური კომიტეტის
პრეზიდენტი.

„რა ენა წახდეს.....“
პრაქტიკოსი გირჩევთ

ქართული სალიტერატურო ენა არაერთხელ აღმოჩენილა განვითარების მაგისტრალური ხაზის გამრუდების საფრთხის წინაშე, – წერდა კარგახნის წინათ ჩვენი გამოჩენილი ენათმეცნიერი ივანე გიგინეიშვილი. ჰოდა, ჩვენდა სავალალოდ, გამრუდების კი არა, წარყვანის საფრთხე შეექმნა მას, განსაკუთრებით, ბოლო წლების მანძილზე. ამის მიზეზი კი ის არის, რომ ბეჭვდითსა თუ ელექტრომედიაში უმოწყალოდ ამახინჯებენ და რყვნიან ქართულ ენას.

პრესაში ჩემი ხანგრძლივი – თითქმის ორმოცდაათწლიანი მუშაობის გამოცდილება, ალბათ, მაძლევს უფლებას რჩევა მივცე პრესისა თუ სხვა სფეროების ახალგაზრდა ლიტერატურულ მუშაკებს, ზოგიერთ პარლამენტარს, რომლებიც, ნებსით თუ უნებლიეთ, ალბათ, უფრო უცოდინარობის გამო, ამახინჯებენ ქართულ ენას, ზოგჯერ შეგზარავთ მათი მეტყველება. განა შეიძლება, რომ ზოგიერთი დეპუტატი, ტელევიზიისა თუ პრესის მუშაკი, როცა მეტყველებს ან წერს, არ ითვალისწინებს ენის საყოველთაოდ აღიარებულ ნორმებს, უგულებელყოფდეს უმდიდრეს საცნობარო ლიტერატურას, ლექსიკონებს (თუნდაც საბჭოთა პერიოდში სასიქადულო ქართველ ენათმეცნიერთა დიდი რუდუნებითა და ძალისხმევით შედგენილთ) და რაც და როგორც მოესურვება იმას ამბობდეს და წერდეს, უადგილოდ ხმარობდეს სიტყვა-ტერმინებს.

ამიტომ შევეცდებით შეძლებისდაგვარად მოგაწოდოთ სწორი, მართებული ფორმები, ენის ზოგადი წესები. ჩვენი ეს ცდა იქნება პრაქტიკოსის რჩევა ისეთ საკითხებზე, რომლებსაც ყოველდღიურად ვაწყდებით ტელევიზიის გადაცემებსა თუ პრესაში. იყო დრო, როცა პრესაშიც და ტელევიზიაშიც ჰქონდათ რუბრიკები მართლწერისა და მეტყველების შესახებ, რომლებსაც შესანიშნავი მოქართულენი უძღვებოდნენ. მათგან განსაკუთრებით დამახსოვდა დიდებული მსახიობის, საქართველოს სახალხო არტისტის გიორგი გეგეჭკორის გადაცემა ენისა და მეტყველების შესახებ და მისებურად გეტყვით:

– შეცდომაა, როცა ისეთი ქვეყნის დასახელებას ამახინჯებენ, როგორც დიდი ბრიტანეთია. რატომ ამბობენ „დიდი ბრიტანეთის გაერთიანებული სამეფო“, მას ხომ ძალიან, ძალიან დიდი ხანია „დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის შეერთებული სამეფო“ ჰქვია. ახლა ნუ მეტყვით, რომ თქვენთვის უცნობი, გამოჩენილი ქართველი გეოგრაფი დავით დონდუა, ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია (რა ვუყვით, რომ საბჭოთა პერიოდში გამოვიდა, დიდი მეცნიერები და საქმის მცოდნე ხალხი მუშაობდნენ იქ), ანდა სხვა საცნობარო ლიტერატურა მოძველდა და ყველაფერი უნდა გადაისინჯოს, რომ მათ ინგლისური ენა თქვენზე ნაკლებად იცოდნენ. განა სირცხვილი არ იქნება, რომ გამოვაცხადოთ ან დავწეროთ „ამერიკის გაერთიანებული

შტატები?“ ანდა „მექსიკის გაერთიანებული შტატები?“. ამის თავიდან აცილება სულ ადვილად შეიძლებოდა და შეიძლება – ჩავიხედოთ ცნობარში, ან შევეკითხოთ ვინმე მცოდნეს.

ასევე შეცდომაა: მცდელობის წამდაუწუმ ხმარება. „მცდელობა“ უფრო იურიდიული, უარყოფითი მოვლენისას ითქმის და იხმარება. რატომ ამოავლეთ ლექსიკონიდან – ცდა, ცდილობს, და ასე შემდეგ. ნუთუ „საუბრის“, „საუბრობს“ გარდა მეტი სიტყვა აღარ ვიცით? – რატომ დავკარგეთ – ამბობს, მსჯელობს, თქვა, ბჭობს, სჯაბაასი და სხვები. ნუ გაიღარიბებთ მეტყველებას, ხშირად ვუყუროთ და მოვუსმინოთ გადაცემებს ქართული ენის შესახებ, თუ, რა თქმა უნდა, ასეთები ისევ იქნება.

არ ვიცი გაიზიარებთ თუ არა ჩემ მცირედ შენიშვნებს ფეხბურთელთა ჩემპიონატის მატჩების რეპორტაჟების შესახებ, რომლებსაც უამრავი ხალხი, მათ შორის ყმაწვილებიც უყურებენ და მათი ყოველი სიტყვა ჭეშმარიტება ჰგონია, მაგრამ მაინც მინდა კომენტატორების ყურადღება მივაპყრო იმ ლაფსუსებს, რომლებიც ხშირად მოსდით. აბა რას ჰგავს გამოთქმა „დარტყმა განხორციელდა“, „პასი გააკეთა“ და მრავალი სხვა. განა „შინაურულად“ არ ვიტყვით „დარტყა“, „ბურთი მიაწოდა“ ანდა, რატომ ვნერგავთ ისევ უცხო საფეხბურთო ტერმინებს „ფლეიმიკერი“ და „ლაინსმენი“, პირველი ხომ „გამთამაშებელი“, ხოლო მეორე „თანამსაჯია?“. მასსოვს ის დრო, როცა „ბეკს“, „ჰაბეკს“, „ინსაიდს“, „ფორ-

ვარდს“ და „გოლკიპერს“ ხმარობდნენ, რადგან, ქართული შესატყვისი არ იყო, მაგრამ ნამდვილმა მამულიშვილებმა იფიქრეს, იზრუნეს და მშვენიერად გადმოაქართულეს „მცველი“, „ნახევარმცველი“, „შუამარბი“, „გარემარბი“, „თავდამსხმელი“, „მეკარე“ და ასე შემდეგ. მახსენდება ცხონებული ბატონი კოტე მახარაძის ნაამბობი, თუ რამდენს ფიქრობდნენ იგი და ნეტარხსენებული ეროსი მანჯგალაძე, რომ როგორმე „ლაინსმენი“ გადმოექართულებინათ – ხან გვერდით, ხან დამხმარე მსაჯს უწოდებდნენ, სანამ, თუ მეხსიერება არ მალაატობს, ცნობილ ენათმეცნიერს ვარლამ თოფურიას დახმარება არა სთხოვეს და მასაც ნამდვილად ქართულად ნაწარმოები სიტყვა „თანამსაჯი“ შეუთავაზებია. მას შემდეგ ყველა კომენტატორი ამ სიტყვას ხმარობდა. ახლა? რატომ გახდა საჭირო მისი „რევიზია“, რა, „ლაინსმენი“ და „ფლეიმიკერი“ უკეთესად ჟღერს, ვიდრე „თანამსაჯი“ და „გამთამაშებელი?“. ისევ „ფუტბოლზე“, „ბასკეტბოლზე“, „ვალეიბოლზე“, „ვატერპოლოზე“ ხომ არ გადავიდეთ?. თქვენც კარგად იცით, რომ ეს თამაშები ქართველმა ერმა ეროვნულად აქცია, შეისისლხორცა და სახელებიც ქართული ენის ქურაში გამოატარა, რა, ბევრი ერია ქვეყნად, რომელსაც ეს თამაშები თავის ენაზე ეთარგმნოს?

ანდა ქართველ ფეხბურთელთა სახელები ავიღოთ - „მოთიკო“- „მოთი“, „აჩიკო“-„აჩი“, „რეზიკო“ - „რეზი“, „მიხიჩა“ და ბევრი სხვა. შეიძლება (შეიძლება კი არა, ნამდვილად ასეა)

შინაურები, მართლაც ასე ეძახიან, მაგრამ ვაჟკაც კაცს, ფეხბურთელს, ათლელტს ენას რომ მოუჩლექ, ჩემი აზრით, მისი შეურაცხყოფაა. ცნობილ ბორის პაიჭაძეს შინაურები – ბოკას ეძახდნენ, ასევე მურთაზ ხურცილავას – „ბურბლას“, მაგრამ პრესაში და ტელეგადაცემების დროს არავინ არ აკადრებდა ასე მოხსენიებინა მათი სახელები, რადგან ისინი ვაჟკაცი, პიროვნებები იყვნენ და დათაფლულ გამოთქმებს ვერ იგუებდნენ. ასე უნდა იყოს ჩვენი სასიქადულო სახელოვანი სპორტსმენების მიმართაც.

ანდა მაგალითად: ეფექტური და ეფექტიანი – ეფექტური ნიშნავს იმას, რაც ახდენს შთაბეჭდილებას (მაგალითად ეფექტური გარეგნობა), ეფექტიანი კი იმას, რაც იძლევა შედეგს (ეფექტიანი, ქმედითი საშუალება).

ანდა დღესდღეობით მეტად აქტუალური პრეზიდენტის არჩევნები. ყველა ტელევიზია, ყველა გაზეთი, აცხადებენ და წერენ **საპარლამენტო** და **საპრეზიდენტო** არჩევნები უნდა გაიმართოსო. არავითარ შემთხვევაში – უნდა იყოს **პარლამენტისა** და **პრეზიდენტის** არჩევნები. ხშირად გვემლება **მართლმადიდებელი** და **მართლმადიდებლური**

– როცა ეკლესიასთან არის დაკავშირებული – უნდა იყოს **მართლმადიდებელი** ეკლესია, მოძღვრება კი **მართლმადიდებლურია**.

ბევრჯერ დაიწერა და ითქვა, რომ სულ სხვადასხვაა **მასიური** და **მასობრივი**. არადა არაფერი ეშველა მაინც-ზოგი კი არა, თითქმის დიდი ნაწილი ერთმანეთში ურევს ამ სიტყვებს. **მასიურია**, ვთქვათ, მაგია, სკამი, ლოდი, **მასობრივი** კი დემონსტრაცია, გამოსვლები და ა.შ. ამიტომ უმართებულოა მასიური გამოსვლები, რაც ხშირად იწერება და გამოითქმის ტელევიზიითა თუ რადიოთი.

ასევე შეცდომაა – მეტად გავრცელებული „ფანტასტიური“, „რომანტიული“, „ისტერიული“ და სხვები. უნდა ვწეროთ და წარმოვთქვათ – „ფანტასტიკური“, „რომანტიკული“, „ისტერიკული“ და სხვები, რადგან ამ სიტყვების ძირია „ფანტასტიკა“, „რომანტიკა“, „ისტერიკა“.

ჯერჯერობით ამით დავამთავროთ ჩვენი მოკრძალებული „გაკვეთილი“ ქართული ენის დამახინჯებათა შესახებ და მომავალში გავაგრძელოთ საუბარი ამ მეტად საჭირობოროტო საკითხებზე.

*ნოდარ ზედელაშვილი
საქართველოს დამსახურებული
ჟურნალისტი*

მხატვრული ლიტერატურა, პოეზია

ზიქრი ენბურთან

ჩემს საქართველოს ვნატრობ ერთიანს
 და ნატვრას ამას ცრემლიც ერია,
 ენგურის გაღმა აფხაზეთია,
 ჩვენი მიწა და ჩვენი კერია.
 აფხაზეთს გასცქერს საშურზაყანო,
 თითქოს ორი ძმა ებრძვის ერთმანეთს,
 ქვეყნად მშვიდობას ჩვენი თაყვანი,
 ერთმანეთს ველარ გადავეფარეთ.
 მესამე დიდი ძალა დაგვეცა,
 დააჭკნო ჩვენი ძმობის ყვავილი,
 ასე მგონია სივრცეს დაგვეცავ
 და ჩემს სოხუმში ისევ გავივლი.
 ისევ აღვიდგენ დღეებს უნაზესს,
 ძმობას ტვირთივით დავდებ სასწორზე,
 სიკეთეს გაცვლილს წყევლა-კრულვაზე
 აწი რა ძალა გამოასწორებს.
 მაგრამ იმედი აღარ მცილდება,
 თითქოს იმედის დროშაც აღვმართეთ,
 წინ განთიადის სხივი ინთება
 და მზეც ქართული
 ამონათებს.

სიყვარული

მე ისევ ველი სიყვარულს წმინდას,
სიყვარულია ქვეყნად მთავარი,
ნანატრ დიდებას მიაგნო გინდაც,
უსიყვარულოდ სხვა გზა არ არი.
მე ისევ ველი სიყვარულს, მჯერა
იგი ჩემთანაც თავისით მოვა,
გული საგულეს დაიწყებს ძგერას,
იქნება თეთრი ვარდების თოვა.
მოხვალ და მეტყვი –
რახან მელოდი,
მეც სამუდამოდ შენთან მოვედი,
ჩვენც ვიამაყებთ საქართველოთი
და ორი გულის სიახლოვეთი.

თამარ თოდუა

*„საზოგადოება ცოდნის“
ფარმაციის ფაკულტეტის
IV კურსის სტუდენტი.*

პოეზია

მიყვარხარ, მე შენ გეძებდი
მთელი ცხოვრება,
ბოლოს,
გიპოვნე, ჩემი დაგარქვი
და ახლა შენით ვცხოვრობ.
გეწოდა ჩემი ცხოვრება,
ოღონდ წამართვი ძილი,
არ ვჩივი, რადგან გიპოვნე
დედის გულივით თბილი.
მე შენ არაფერს გაბრალებ,
ყველაფერს თუმც ვერ ხვდები,
თოვლი კი ავსებს ნაპრალებს,
ნისლში ცურავენ მთები.

* * *

ჩაკვიდებთ ხელებს,
ჩავივლით ქუჩებს,
ალერსს მივაგებთ
გაყინულ ტუჩებს.
მე ჩუმად გეტყვი –
მიყვარხარ კარგო,
გთხოვთ არასოდეს
დამტოვო მარტო.

კვალი

ეს ნაკვალევი ვისია ღმერთო,
ეს შვილო, გზაა შენგან გავლილი,
გზა ცხოვრებისა,
აწმყოს რომ ერთვის,
იქვე მეორეც მოჩანს ჭავლივით.
მეორე კვალი მაინც ვისია,
აქ მთელ ცხოვრებას ღვიძავს თუ ძინავს,
ან მსაყვედურობ,
ანდა ღირსი ვარ,
ზოგჯერ როგორაც გამკრავდი სილას.
მართო რომ კვალი მიჰყვება სავალს,
შენია, სხვაში არ შეცდე შვილო,
მართო მიდიხარ იპოვნი სანამ
მომავლის კვალის მიგნებას ცდილობ.
თან საიდუმლოს გეტყვი უმცირესს,
მუდამ განგებას ეცი თაყვანი,
შენი ცხოვრების დღეებს უმძიმესს
რომ გარიდებდი,
ხელით დამყავდი.

მარიამ ტოროშელიძე
„საზოგადოება ცოდნის“ ფილოლოგიის
ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტი

მე მაპატიე, დედი...

დედის სინაზე და მისი სითბო,
მასზე ძვირფასი არაფერია,
ეს ნეტარება და გულის სიტკბო,
ღვთიური ძალით დანაფერია.
დედა გიჩვენებს ცხოვრების ბილიკს,
ის გიცავს, ის გზრდის სიყრმის წლებიდან,
ხელის გულზედაც გატარებს იგი,
მიტომ იხსენებ მუდამ ქებითაც.
მისი ხელები მიგიკრავს გულთან,
ავი ცხოვრების თხოვ პატიებას,
მისი წუხილის გაქრობაც გსურდა,
რაც სავალალოდ გულსაც მიება.
ხშირად გეწვევა სიზმრები ჩემი,
დრო იცვლება და ჩვენაც ვიცვლებით,
დედავ კი რჩები სათავედ რწმენის,
ურთულეს გზებზეც ასე გვიძლებდი.
არ გეყავს მისებრი სხვა ფასეული,
გთხოვთ პატიებას,
გულს თუ გატკენდით,
ჩვენზე ზრუნვას ხარ გადალეული,
დავფრთიანდებით შენი ბარტყები.
ყველა სიმძიმე შენზე გადადის,
ყველა ტკივილის შესძელ დატევა,
გაგვზარდე წესით, ფიცით, ადართით,
შენით სიმაღლე სულ გვემატება.

ჩემო სვანეთო

ცაა ძალიან ლამაზი ფერის,
 ვინ თქვა თითქოსდა არის უფერო,
 ღმერთის დიდების სიმღერას მღერი,
 რომ მიწას სული ტრფობით უბერო.
 მიწისფერია თავად ბუნება,
 რომელიც კალთას იცვლის წამიწამ,
 მას ჩალისფერი მოეგუნება,
 მიდის და ქრება,
 თითქოს ჩაიწვა...
 სვანეთის ცაო, ლამაზო ერთობ,
 ამ აღტაცების გერბო მაღალო,
 რა ლამაზია სამყარო, ღმერთო,
 კერპის თაყვანმა ველარ დამდალოს.
 თეთნულდს მიბმია მთათა გრეხილი,
 კლდე ისე მოჩანს, როგორც უღვაში,
 მთების მწკრივია ვერჩატეხილი,
 მყოფი ბუნების მუდმივ ბრუნვაში.
 აქ ზოგჯერ შფოთი მოსდევს გოდებას,
 შფოთით როგორაც მიქრიან დრონი,
 ღმერთის მშვენება აღარ შორდება,
 სვანეთს ამ დროსთან მარადი ომით.
 რა ლამაზი ხარ ჩემო სვანეთო,
 სავსევე კაცობით, სითბოთი, თოშით,
 შენი მშვენება ცაზე ამენტო
 და სულ მენტება ყოველგვარ დროში.

თამარ შუკვანი

*„საზოგადოება ცოდნის“ ფილოლოგიის
 ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტი*

სიყვარული

კოშკს ჰგავხარ ლამაზად ანთებულს,
ცაზე ვარსკვლავით ელვარებ,
მგონია არასდროს ჩაქრები,
იქნები ნაზიც და მღელვარეც.
ვარდის კოკორსაც კი მოჰგავხარ,
ლამაზად ბრჭყვიალა ვარდისას,
ფოთლების ფარფატსაც მოჰყავხარ,
როგორაც აწევას ფარდისას.
მგონია არასდროს დაჰკნები,
გარეთ კვლავ ფოთლები შრიალებს,
მათ შენზე უნდებათ აზრები,
თუ შენზე საუბრით იარეს.
და ეს ყველაფერი სიმართლეს
მაგონებს, თუმც არა, ასეა,
მე ამას ვამბობ და ვინატრებ,
ვიტყვი, რომ არსებობს მსგავსება,
ფიქრები კარგისკენ მივმართე,
გული კი გრძნობებით სავსეა.

დედა

დედას სიმღერებს ვუმღერებ,
დედას მივუძღვნი ლექსებს,
ის ამ ქვეყანაზე ერთია,
ის ჩვენთვის ნამდვილი ღმერთია,
რომ გზის მანათობლად გვექცეს.

მამული

თუნდ თავიც გასწირეთ ვაჟკაცნო,
თუ ამას მოითხოვს მამული,
თქვენ უნდა სამშობლოს გააცნოთ
მშვიდობა, ერთობა წარმტაცი,
სრბოლა მომავლისკენ ქარული.
თქვენ უნდა ქვეყანა დაიცვათ,
სულებს წინაპრისას მოებათ,
რომ კვლავ ქუხილივით გაისმის,
მამული,
ენა,
სარწმუნოება.

მადონა გოგოლიძე
„საზოგადოება ცოდნის“ ფილოლოგიის
ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტი

ბამოუშქვეყნებელი ლექსები ციკლიდან
„სხვა ხმაზე ნამღერი“

*„და სულ სხვა ხმაზე ვვამღერებს,
არ მოსწონს დელი-დელია“.*

აკაკი წერეთელი

წინ წარსულისაკენ

რამდენი რამე დაწერა
შენმა ხელმა და მაჯამა,
ახლა წარსულის დაწვეად
ისევ მოგინდა მაჯამა.
ფუჭად არ მოუგონიათ
რითმის სხვაობაც, ერთობაც,
ზოგ უვიცს თუმცა ჰგონია
ამით პოეტი ერთობა.
ვისა აქვს თავი გართობის,
როს ტკივილები გავსებენ,
თუ სიახლეებს არ თმობდი
და იშორებდი მსგავსებებს.
მსგავსება არად გიგდია,
ჭიქაც არ გინდა ზიარი,
ათასჯერ უკუგიგდია
ერთფეროვნების ზიანი.
როგორც ირემი იაღალს
ისე ეძებდი სიახლეს,
სულ გაურბოდი იარაღს,
ფიქრს ახლაც დროშად მიარხევ.
ეს ფიქრი შენი კუთხეა,
ეს ფიქრი შენი მხარეა,
უფლისგან ელი კურთხევას,
არა სატანის არევას.
სიმრავლე სატანებისა
დრომ მოიტანა ჭირივით,
და ძალის დატანებისას
ისმის მოთქმა და ტირილი.

თუ შევებმებით უწინდურს,
უწიგნურს, მსურველს ავისას,
გზებსაც ვიპოვით უწინდურს
ურმის, გუთნის თუ კავისას.
როდესაც პატიოსნება
იწონებოდა ოქროდა,
ცული კი საშიშ ფრთოსნებად
ქარამოტივით მოქროდა.
იმ ცუდმა გადაგვიარა,
მიწას ბელტივით დაგვსრისა,
სიწმინდე დანაგვიანდა
ავაზაკისგან,
ახვრისგან.
გადასხვაფერდა ქვეყანა,
სიკეთის გზები ჩარაზეს,
ავი კი ისე ეყარა,
როგორც ქვალორდი შარაზე.
ბოროტებისგან გამოსვლა
გამწელებულა ძალიან,
იმ სიწმინდეთა გამო სვლა
ჩვენი მთავარი ვალა.
არშეჩერება,
არდაღლა,
სხვას მაგალითად ვაჩვენოთ,
მაღალი მთების გადაღმა
დგება ცისკარი საჩვენო.
ბოლოს ის გადმონათებს
უმშვენიერეს ტაძრებად,
ღვთის მაღლით შევძლოთ მანამდე
შრომა,
ბრძოლა და
გაძლება.

შიმელოზისას ნათქვამი

არაფერი არ იცვლება,
 ცუდი კარგზე არ იცვლება.
 აწი უფრო აცივდება,
 მცირეს მტერიც აცივდება.
 მოსამწყვდევად მახეს გვიგებს,
 ვართ ტანჯვისთვის განაჩენი,
 ქვეყნად ვერვინ ველარ გვიგებს,
 ღება მძიმე განაჩენი.
 ვერ მივდივართ ერთობისკენ,
 როცა ისეც ერთობ ვრისკეთ.
 ხალხი აღარ გვენანება,
 ნანაც აღარ გვენანება.
 უფრო ისმის ვაი დედა,
 უფრო ისმის ვაი ნანა,
 ბედმა სხვა არ გაიმეტა,
 ან ბზესავით გაიტანა.
 გვიჭირს ჩვენი უთაობით,
 გზა ჩანს ყინვა გასიპული,
 აღრე მეტად ბურთაობდით
 ასი ვერცხლით,
 ასი ფულით.
 არაფერი არ იცვლება,
 ცუდი კარგზე არ იცვლება.
 ისევ ფული ბატონდება,
 ბევრი პარვას მართო ბედავს.
 აღარ მორჩა ძარცვა-გლეჯა,
 შეიცვალა ძველი ახლით,
 ძალადობამ გადაგვჯეგა,
 მიტომ შუბლებს ქვაზე ვახლით.
 მუშტის ყბაში შემოკვრამდე
 ახლოს ვდგავართ,
 უკვე ველით,
 ჯერ მივყვებით დემოკრატებს
 მთით, ბილიკით, ხრამით, ველით.
 საფიქრალი არ გველევა,
 უკვე ღვინოც არ გველევა.

აღარ მოგვეყვა სიბერემდი,
 აღრე რასაც ვიფერებდით.
 ჩამოწვება დარდის ზვაკი,
 დარდი თოვლად შემოსულა,
 აფთარივით დარბის ავი,
 მთა ჯანდებით შემოსილა.
 არაფერიც არ იცვლება,
 ცული კარგზე არ იცვლება
 ბედო, ზურგით მოგვიარე,
 უფალს შევთხოვთ –
 მოგვიარე.
 სანამ ერი დაღვინდება,
 სანამ ერი დამაჭრდება,
 გვეყო ხანჯლის დაღირება,
 გაყიდვა და გავაჭრება.
 ჯერ კი ვდგავართ,
 ჯერ კი ვდგავართ,
 ჟამთან ვეღარ გაგებულთან,
 თუ ქართველებს აღარ ვგავართ,
 მაშინ აღარც ვვარგებულვართ.
 არაფერიც არ იცვლება,
 ცული კარგზე არ იცვლება.

ბჰინდა

ქარი ტყეში იწყებს მოთქმას,
 იქნებ სტირის კაცთა მოდგმას.
 ან რას სტირის ვინ გაიგებს,
 როცა ფოთლებს ძირს გაიგებს
 და ხალიჩას მოქსოვს ყვითელს,
 ღამე სადაც ღამეს ითევს.
 ღამე შავად ყვითელია,
 რაც მრავალჯერ მითევია,

ხან მთვრალსა და ხანაც ფხიზელს,
გოგო რძისფერ ძუძუს იზელს.
გინდა გვერდზე გადაისვა,
თმაზე ხელი გადაისვა,
დაზელილიც, დაუზელიც,
თუ გსურს, ცოტაც გაუძელი.
თუ არ არის კაცი ხელი,
თუ არ არის კაცი ცეტი,
იცის ალფა-ბეტა-ზეტი.
ვინც დროს სწორად გაატარებს,
არ შეიცვლის ჟამით იერს,
თანაც გულით დაატარებს
ენძელებს და იაიებს.
ასე გიყვარს რახან ია
არც ცვლა გინდა ფასეულთა,
ეს ქვეყანა რახანია
დაიმსხვრა და დასნეულდა.
გზას თუ მოწყდი გახედვამდე,
ბოლოს სადმე მიგისწრებენ,
თუმცა ველარ თავხედობენ
მერები და მინისტრები.
გზა ეხშობათ შაითანებს,
ბრალს ფაქტებსაც დაურთავენ,
ნეტავ საით გაიტანენ
ნაარმევს თუ ნაუქრდალებს.
ბევრის დანლი აღარ დახლობს,
დასდებია გრძნობებს ლუქი,
ნეტავ წინსვლაც დავინახოთ,
ვით გვირაბის ბოლოს შუქი.

ცხოვრება კველით და ახლით

რად გაიფიქრე, რად მოისურვე, რატომ მოგინდა მაინც მაჯამა,
 თითქოს ცხოვრებამ ეს მონაკვეთი შეაჯამა თუ შემოაჯამა.
 თანაც ცხოვრების მძიმე ნარიყი ისეც დაღლილმა მაჯამ ურია,
 რაღად გინდოდა მეტი დამაბვა, ცხოვრება ისეც მაჯამურია.
 ნიაღვარივით წელთა მარათონს გარიდებულმა ძველმა აჯობა,
 თუმცა ზოგიერთ უნიათოსთვის წარსული მაინც იყო ქაჯობა.
 ოღონდ წარსულში ნამდვილ ვაჟკაცებს ვერას აკლებდნენ ქალურ კაცობით,
 სადაც ნამდვილად იყო ნაკლები ამდენი ფლიდი, ხეპრე, საცობი.
 სადაც ერთურთი ჯერაც უყვარდათ და ჯერაც ქართულს ქმნიდნენ მაგალითს,
 რითიც გვეჩვიოდა უფრო ურყევი, უფრო მაღალი, უფრო მაგარი.
 სადაც ნაკლები იყო ღალატი ან სულ არ იყო მძიმე სენივით,
 ახლა ღალატი აღზევებულა სხვა დროს ნათქვამი თუ მოსმენილი.
 წარსულმა შორმა გადაიარა, აბორგებული სულიც განაბა,
 რაც კი შეეძლო ქარიშხალივით მოითარეშა, მოიბარაბა.
 მერე კი გაქრა, გადაიარა და არწივივით ფრთები დაკეცა,
 ათასი ფიქრი, დარდი, ტკივილი მძიმე ლოდევით თავზე დაგეცა.
 ცხოვრებამ ცხვირწინ ჩაიგრიალა, თითქოს მეწყერი მოსწყდა ჯებირებს,
 და ის რაც იყო გულის მკოდავი თუთიყუშივით დაიხეპირეს.
 მერე ცხოვრება მძიმედ შეირხა და უარესი დარჩა ნადავლი,
 თანაც მანძილი მიკეც-მოკეცეს ჯერ შემორჩენილ ბჭეთა გადავლით.
 ამდენი შავი, ამდენი უშნო, შეგროვილები ზღაპრულ საქაჯეთს,
 ისე მოცვივდნენ თითქოს წარსული შეცდომებისთვის მკაცრად დაგსაჯეს.
 ისე მოუნდათ კარგი ცხოვრება ქერქეტა თავიც აღარ დაინდეს,
 ოღონდ სრულიად აღარ მოჰგავდნენ ხალხის საყვარელ ვაჟკაც რაინდებს.
 რომელთაც ძველი ცხოვრების წლები ჩვენც შეგვაყვარეს, დაგვაახლოვეს,
 ახლაც ისინი გარდასულებიც
 ჩვენ გვამხნევენ, ჩვენში სახლობენ.
 ჩვენც გადავდივართ ხშირად წარსულში,
 წარსულიც ჩვენში ხშირად გადმოდის,
 ზოგჯერ ჩვეული პირდაპირობით,
 ზოგჯერ მიდგომით გარდიგარდმოთი.
 ასე გრძელდება ჩვენი ცხოვრება სურვილის, ახლის, ფიქრის, ოცნების,
 როცა მოგყვება, როგორც საგზალი, გზა სიყვარულით დანალოცები.
 ცხოვრება მუდამ ასე ყოფილა მრავალხმიანი,
 მრავალფერადი,
 იმ წარსულისკენ უკან გადასვლით, გარდავლენამდი, გადაფრენამდი.
 მხოლოდ სახელით ჩვენი დარჩენის, მხოლოდ სულელებად გარდასახვამდის,

როს განწირულის ტონით დაგვცდება კარგად იყავით ანდა ნახვამდის.
 ქვეყნად არავის არ ეშველება, თავს წყვილიადიდან ვერვინ დაიხსნის,
 ამიტომ მუდამ უნდა ვიცხოვროთ
 წინსვლით, სიკეთით, ძეგნით, ხარისხით.

ბამარჯვებისკენ

უნდა იბრძოლო სიკეთისთვის,
 ნულა იქნები უკარება,
 თორემ დარჩები მიკეტილში
 უფანჯრებოდ და უკარებოდ.
 თუკი ერთმანეთს ვერ გაუგეს,
 საქმესაც წინ ვერ წაიგდებენ,
 ამ ყბადალებულ ბექგრაუნდებს
 ფეხქვეშ ფალასივით წაიგდებენ.
 მთავარია გერქვას ულალატო,
 სიკეთეს ვეღარ ასდიოდე,
 თუ ბედი დაგინდობს მუხანათი,
 წლებსაც განგისაზღვრავს ასიოდეს.
 ეს ჩვენი სამყარო საწუთროა,
 კიდევც იხსენებენ ღროებიტად,
 ახლა ისედაც ცუდი დროა,
 მოლაყბე, მოლალატე ჯგროებიტაც.
 ერი უნდა აღსდგეს,
 გამოფხიზლდეს,
 არ იყოს საჯიჯგნი, საიარო,
 გზებზე გახრილსა თუ გამონრილზე
 დიდი დაფიქრებით გაიაროს.
 მოვსპოთ ერთმანეთის გაცურება,
 რისთვისაც უღმერთოდ დავინხარჯეთ,
 კაცები თუ დავრჩებით კაცურებად,
 მიზანს მივალწევთ და გავიმარჯვებთ.

რა ქნას კაცმა

მიკუნტრუმობს ტყეში შველი,
ველარაფერს ველარ შველი.
ნუკრი მოკლულს სტირის დედას,
წინ გახტომას მაინც ბედავს.
ისმის ტყვიის ცივი ხმები,
შიშისაგან თითქოს ხმები.
დგას ყინულის ჩამიჩუმი,
ღამეც ხდება ჩამიჩური.
რეკვის ზარი გეზარება,
ცული ისევ გეზარება.
გინდა შენთვის იოცნებო,
თქვენგან მოქრის სიოც, მთებო.
ვერ თმობ ცუდის გამო სავალს
და ვერც ხედავ გამოსავალს.
თავიც ბევრჯერ გიწყევლია,
გზებიც სისხლით ირწყვებიან,
სხვისი ხელით ვერაგულით,
ვერ გაუძლებს ვერა, გული,
ამგვარ დღეებს,
ყოფას ამგვარს,
ამგვარ წვას და ამგვარ დაგვას,
წლობით ჭუჭყის ველარ დაგვას,
ველმინდვრების უშნოდ რაგვას.
ეძებ აქ რას,
ჰპოვებ აქ რას,
რა ქნას, კაცმა,
კაცმა რა ქნას?!

სიახლისაკმე

თითქოს სხვისი სათქმელი შენაც ფიქრად მოგდის,
 ქარი, როგორც წერილი, შორი გზიდან მოგდის.
 აჭრიალებს წინკარს და შემოგიღებს კარებს,
 გვეგონება პატიჟი – შენც მოდიხარ ბარემ.
 არ გვექნება თვალთვალის ძველებური რიდი,
 თომას მანიც თან მიგაქვს, წაკითხული რიდიც.
 მუდამ ასე დაგქონდა გზაში წასაკითხი,
 აღარ დარჩა არავინ შენი გასაკითხი.
 მალე მივალთ, ცხოვრება დაიწყება სულ სხვა,
 გარდავლილი დღეებიც არ მიწყდება სუსხად.
 როგორც ბედის საჩუქარს შევეგებოთ ახალს,
 თვალშიც კი არ შევხედოთ თახსირსა და ახვარს.
 სულს გვივსებდეს შეგრძნება მოლოდინით ახლის,
 ცივი ქარი გვაცილებს,
 ფიჭვებს ერთურთს ახლის.
 ისე მოსჩანს ბუნება გაავდრებას ელის,
 ახლა ნაზად იგონებ კიტსისა და შელის.
 ქარი ცივად მტვრიანი ქუჩებიდან მოდის,
 დავა აღარ გრძელდება წესისა თუ მოდის.
 შორი ეკლესიიდან რეკვა ისმის ზარის,
 ეს იმედის ხმაა თუ მოთქმისა და ზარის.
 შერჩენია მდინარეს სილაპლაპე გველის,
 როგორც იქნა წავედით და სიახლეს გველის.

სათხოვარი

სულ მეჩვენება სხვა სამყაროში განდევნილით მიწვევს ცხოვრება,
 სადაც ჯანლივით არეულობა უფრო მრავლდება, მიდის, ორდება.
 აღარ სწორდება ცხოვრება ჩვენი, ვინ შეგიბრალებს ახლა ობლობით,
 ავაზაკივით ჩასაფრებულან ავსებულები დაუნდობლობით.
 ერთს თუ მეორის უნდა ჩაძირვა, მეორე პირველს უთხრის სამარეს,
 მესამე ორის განადგურებას დაქირავებულს ურცხვად ავალებს.

ვინ დაამშვიდოს ამხელა შუღლი, ვინ ვის აჯობებს, ვინ ვის გათელავს,
 ველარ დალაგდა ცხოვრება ჩვენი, ვით ბნელი ღამე ველარ გათენდა.
 შური და შუღლი ღუპავს ქვეყანას შემორჩენილი შავი ჭირივით,
 სინარბის ქარებს გადაჰყოლია გაჭირვებული ხალხის ტირილი.
 ზოგს გასართობად მილიონები, ზოგ უბედურსაც ყინვის საწოლი,
 მძიმედ ირწევა ოწინარივით გამრუდებული ბედის სასწორი.
 რის საქართველო, რისი მამული, ყველა საკუთარს ეძებს სარგებელს,
 თითქოს გონება უძღვებ შვილივით დაუბინდია თავად განმგებელს.
 აღზევანიდან ტანჯვით მოტანილს იოდნარევი გვიჯობს მარილი,
 სძულთ ყველაფერი მამაპაპური გატაცებულებს ჯიპომანიით.
 თუ დიდ ჯიპშია გამოჯგომული პატარა თავიც დიდი ჰგონია,
 კეთილშობილი და თავმდაბალი ნატურისთვალევიტ მონაგონია.
 სურთ წარმოჩინდნენ ბრძენებად ფულით, გლეხი და ქურდი ჩემობს ელიტას,
 მაღალო ღმერთო, ჩვენო მფარველო, გამოგვიყვანე ამ სიბნელიდან.
 კიდევ გვანახე სამყარო შორი, ანგელოზები სადაც სახლობენ
 და შეაყვარე ქართველი ქართველს,
 ქართველი ქართველს დაახლოვე.

კაცობისათვის

საქმე რაც დარჩა უნდა გაკეთდეს
 და მოსახნავი უნდა მოიხნას,
 არ ასრულებდეს სხვების დაკვეთებს,
 საკუთარს უფრო უკეთ მოიხმარს.
 დარდი გულშივე უნდა მოიკლას,
 გზებს გაერიდოს ბრუნდს და უბრუნდესს,
 და თუ იტანჯა,
 თუ რამ მოიკლო,
 სულ სასიკეთოდ შემოუბრუნდეს.
 ცხოვრება ისეც ერთი ციდაა,
 სახელიანად უნდა შეძლო მისი გალევა,
 მაღლი ჩამოდის ზევით ციდანაც,
 განგება თავად გირჩევს დალევას.
 მთავარი არის მონდომება გლეგდეს კაცობის,

როგორც წესები წინაპრების მამაპაპური,
 შენი ნაფიქრის ისე განვრცობის,
 ვით მოვარდნილი წვიმის შხაპუნის.
 უნდა ცხოვრობდე ქვეყნად სიკეთით,
 გარიდებული ბოროტ განზრახვებს,
 სახელს ძალების მსგავსად იკრებდი,
 რომ ჩაუწყვიტო ხმები დამძრახველს.
 ცუდი და ავი
 მზაკვარს აღარ გააბედინო,
 არასდროს იყო სიავეთა თანამზრახველი,
 ქვა აღებული მტერსაც უნდა დაადებინო
 შენი კაცობით,
 შენი სულით,
 შენი სახელით.
 ახლა ცხადივით
 ოცნებაც კი გახდა ციფრული,
 უნდა ყველასთვის სასურველი იყო საცნობად,
 მხოლოდ განსოვდეს,
 მკერდზეც გქონდეს ამოტვიფრული,
 რომ ქვეყანაზე უმთავრესი
 არის კაცობა.

მორიბი უიმედობისას ნათქვამი

ველარც კი ვაგნებთ ნაპირს,
 მდინარეს აცოფებს ღვარი,
 როგორც მოტეხილი კაპი
 ანჯამებს მოწყდება კარი,
 სიკეთე ვერ ვპოვეთ ჯაფით,
 დამრა ნაწვალეები ღარი.
 სახლი იჟღინთება ქარით,
 სიმშვიდე ძილივით მორჩა,
 ცუდსა და კარგს შორის ზღვარი
 წაშლილი გვერდივით მოჩანს,
 ჯორივით დამდგარა ხარი,
 მიტომ უწოდებენ ოჩანს.
 მრავლდება ძალიან ცუდი,

დგება შედეგით ბოღმა,
ჩიტივით მიფრინავს წუთი,
ტოვებს ნიშანივით მოღლას,
დრო მოდის სულების ხუთვით,
ვით პურის გამხმარის ღოღნა.
ცხოვრება მძაფრდება შიშით,
ველარც კი ვაცხადებთ რაც ვართ,
მოყვასის ვაით და ვიშით
სხვას უნდა ქეიფიც, ჩაცმაც,
თითქოსდა ტანჯვისთვის ვიშვით,
რომ ჯვარს ქრისტესავით გვაცვან.
თუმცა ქრისტესავით არა,
როს საქმე ეხება რეგვენს,
იმედს მეწყერივით ფარავს
ზარი და
ზარები რეკენ,
მძიმედ მომავალი ფარა
ირგვლივ ანადგურებს ნეკერს.
სიძულვილს გახსნია გზები,
იმედით შევხედოთ ვილას,
და თითქმის ყოველდღე ვხვდებით
ტრაქტორზე შემომხტარ ტილას,
მრავალს ქაჯებივით რქები
ჰგონია დიდების ჯილა.
ისევ გვიჩვენებენ მჯიღებს,
სახით ამაზრზენით ჩანან,
დახშულ კარს ვერავინ გვიღებს,
ვით მტრისთვის საჭირო დანას,
და აღარც არავინ გვიმღერს
ღღემდის ვერმოყოლილ ნანას.
ცხოვრება – არენა კრივის
მოიწევს, არაფრით წყდება,
შურით ფართოვდება მწკრივი,
როგორც სადისტების წყება,
და ვით სირენების კივილს
ვისმენთ ამ როყიო ქებას.
იმედი ქცეულა ნაცრად,
სიძულვილს მოშლია ღობე,

სხვათა სიბოროტეს ნასწავლს
 უკვე ველარაფრით თმობენ,
 სხვა სავალს ვენდავთ და
 სხვა წამს,
 სხვა სიბოროტესაც ხმობენ.
 მტერთან ამჯობინეს გაცლა,
 დგას უნდო ღლეების ციკლი,
 მიდის მასობრივი აცრა,
 რომ მოჰგავს კოვზების რიკინს,
 და წინსვლა-სიმშვიდის ნაცვლად
 ცუდს მოსავალივით ვიმკით.

საბრძოლველად

ქარი ღრუბელს სიგრძეში ბუმბულივით შეჭრის,
 მაინც ძალა ეყოფა უღრან ტყეში შეჭრის.
 ტყეში გზარეული გზაზე გავა ზაქი,
 თუ არ გადაეყარა სადმე ავაზაკი.
 თუკი იქნა მშვიდობა, ერთმანეთი არ კლეს,
 ჯერ კი ავტომატები ჰგვანან ქათმის ბარკლებს.
 ვერას იგებს ფხიზელი,
 გინდა გადაკრული,
 კაცსაც შავი ბინდი აქვს ტვინზე გადაკრული.
 თანაც ჩაფიქრებული ველარაფერს არკვევს.
 აღარ უცქერს კუთხეში დაკიდებულ სარკეს.
 ვინ იბრძოლებს ცხოვრება იყოს უკეთესი,
 როგორ გაძლებ მარტოკა ღროის ყრუ კედლებში.
 როს აკლდამას ჩამოჰგავს სიმარტოვე ცივი,
 ფანჯრებს კეტავ სამ-ოთხგან,
 ემალები წივილს.
 ავად იყო ძმაკაცი, ფიქრობ ნეტავ მორჩა?
 იქნებ მისი სიცოცხლე დამთავრდა და მორჩა.
 ნეტავ ყველას ვხედავდე მთის კაცვივით ჯანმრთელს,
 თუმცა წლებმა უზომო ბაცილებით გვეჯართეს.
 როგორ უნდა აჯობონ კაცებს ბაცილებმა,
 ამის გაფიქრებაც კი აღრე გაცინებდა.
 ეს ქვეყანაც არ ჰგავდა მაშინ საბაცილეთს

ახლა ავადმყოფობას ვინდა აგაცილებს.
 უკვე შეგაჯანჯლარებს ჯანი გატეხილი,
 წამოდექი, იშრომე, სუფრას მატე ხილი.
 რადგან ხილი გვაგიწყებს ზოგჯერ უღვინობას,
 ამ დროს ბედი უბელო კაცსაც უღიმოდა..
 მაინც ფიქრობ ამქვეყნად მთავარია ბედი,
 ბედმა ბევრი გახედნა, ახრევინა ქედი.
 ქედმონხრილი კაცი კი მოჩანს საცოდავად,
 ვინც დარდების რიგები ვეღარ აცოტავა.
 ვინაც დამსგავსებია ხელჩაქნეულ საწყალს
 და ყველაფერს აბრალებს ღმერთს უზომოდ გამწყრალს.
 დაბრალებით, დაბოღმით დრო უმიზნოდ გადის,
 თითქოს ღვარცოფს შებშია ნაბიჯები კატის.
 უნდა გაძლოთ რაც დაგრჩა წინაც გასაძლებად,
 სანამ სული მეუფის ბაღში გადაძვრება.
 უმიზნობა, სიბეცე კაცსაც აცხოველებს,
 ის სიცოცხლეს, სიბერეს ვეღარ აცხოველებს
 თუ ხარ ამ ქვეყანაზე,
 კაციც უნდა გერქვას,
 დაემსგავსო სიმაგრით რკინასა თუ მერქანს.
 წერო, შექმნა, ეძებო, მიაღწიო მიზანს,
 ამაღლდები ასეთ დროს,
 დარდიც ვერას გიზამს.
 და დატოვებ ცხოვრებას მაგალითად სხვების,
 ობლის კვერი ამ ქვეყნად ბოლოს მაინც ცხვების.

სოფლის სურათი

ჯერ თავს ვიქცევ ჭერამით,
 რა თქმა უნდა, ჯერ ამით,
 თან ალუბლით და ბალით,
 ხეებია დაბალი.
 უქმად ყოფნა ძნელია.
 ანდა შეუძლებელი,
 შრომის შედეგს ელიან
 პატარაც და ბებერიც.

შენც მიდიხარ საშრომად,
 თითქოს რამეს გარისკავ,
 მიწას უნდა გაშრობა
 წუხანდელი ღვარისგან.
 ჯერ მინდვრებზე კვალია
 ღვართქაფივით წვიმისა,
 სუნი დადგა ძალიან
 ლერწისა და წივისა.
 სოფელს სულ სხვა სურნელი
 ასდის, ქალაქს არა ჰგავს,
 ახლოს ისმის ზურნები,
 ჰანგს დუდუკიც დაქარგავს.
 ვაჟკაცური ქეიფიც
 მშრომელს უყვარს კახურად,
 მთებს ღრუბლების შლელიფი
 მოსწყდა, სივრცე დახურა.
 ცხელი პურის სურნელი
 დგას ჰაერში მდორეში,
 წუთისოფლის მღურვებიც
 ჩაიწვება თონეში.
 ამოფრენა შოთების,
 აჩენს სურვილს დაღევის,
 მერე შარას მოთელილს
 მიჰყვებიან მთვრალეები.

ის მთები ახლა ძალზე შორია

ველარ დავგლიჯე ეს არტახები,
 წლები მარტყია,
 როგორც ხუნდები,
 გადაჩენილი უიმედოდ გდია მარხილი,
 გზაარეული უკან ვბრუნდები.
 მდინარეების მცემენ ტალღები
 გაწყვეტილია ჰანგი სამღერი,
 მაინც მივდივარ,
 მუხასავით მაინც ვმალდები,
 მაინც ტრიალებს მთებში ნამქერი.
 ის მთები ახლა ძალზე შორია,

ფარეშებით სდევნ მწვერვალებს,
ჯანლი მგზავრით გადაღლილი
იწყებს ბორიალს,
და წინ მიხვდება რასაც ვემალე.
ვემალე ყინვას,
მსუსხავ ქარიშხალს,
რომ ვერ წამილოს გადასაგდებად,
ოღონდ დროებამ არეულმა
ალარ გამიშვა,
ვნახო ცხოვრება თუკი ლაგდება.
რის დალაგება,
არეულობა
ისევ დაჰყვება ქუჩებს ქარივით,
ამ ქვეყანაზე, ახლა არვინ საიმედო არ მეგულება,
რომ კვლავ აღზევანს ჰპოვოს მარილი.
რომ კვლავ წავიდეს იმ სიშორეზე,
ანდა მამული ისევ ეტკინოს,
თითქოს ჩამიწყდა მოქანავე ზიდი მორევზე
და მაინც უნდათ შხამიც გეტკბილოს.
ცხოვრებამ ისეც გასვა ფიალით,
ბავშვივით ძალით დაგაღვეინა,
და ულამაზეს გოგონების კაბის ფრიალიც
განუჭვრეტ წყვილადს გადარეგია.
მას ვერასოდეს ვეღარ მიწვდები,
ისევ ტრიალებს თვალწინ მორვევი,
ჟამის სიმძიმით გადაღლილი თითქოს მიწდები,
ოღონდ იმედით განმეორების.
თუმცა იმედიც ხშირად ფუჭია,
ვით ოკეანის ფენით გადავლა,
ცხოვრება ისეც დროებითი ერთი მუჭია
და ცოტა რამე გრჩება ნადავლად.
გვერა როგორაც ნაღდი კაცების,
შენი ძალის და შენი ნათქვამის,
თითქოს მწარეში გამოზოვილ ლუკმას აწებდი
და გიზიდავდა მხოლოდ მართალი.
ნატვრა მძივებად ზეცას შეეკიდე
დამრჩეს მიდამო მზით დაფერილი,
მსურს დავიჯერო,
რომ ამ ქვეყნად სიკეთისთვის ვივლი მე კიდევ
და დავუდგები მამულს მცველივით.

საყვედურო

არასოდეს ყოფილხარ გასაგებად სადა,
 ბევრი ფიქრობს ვინ არი ან საიდან სადა.
 საიდან ხარ მოსული გამოცვლილი გვართ,
 არასოდეს უქია ვინმეს შენი გვარი.
 გსურს კბილები
 ელამი ეშმაკივით კრიჭო,
 სახეირო რაც დარჩა ბუჩქებივით კრიჭო.
 ჯერ ბევრს აღწევ ფლიდობით ეშმაკობით, ხრიკით,
 არასოდეს გისვია მარნის სველი ხრიკით.
 ამნაირი დალევა ალბათ ორში მოდის,
 როცა იღებ ჭურიდან ღვინოს ორშიმოთი.
 თუმც სურვილი არა გაქვს ორისა თუ ხუთის,
 ოსტატი ხარ მაგარი სხვისთვის სულის ხუთვის.
 ცოტა გვიან ხვდებიან
 რაცა ხარ და ვინც ხარ,
 უკვე აღარ იყენებ რაცხასა და ვინცხას.
 დაუფულე გამოთქმებს ქალაქურს და ახალს,
 საუცხოოდ შეეწყვე სულ შენნაირ ახვარს.
 გეუბნება მავანი – შენ რა დაგიშავა,
 რამე გაგიწითლა, თუ რამე გაგიშავა.
 მარტო ჩემზე ხომ არ ღვას
 მთელი ქვეყნის საქმე,
 ან ზოგადად თუ იტყვი
 ის იქ არი, აქ მე.
 რაც კი კარგი არ არი ამას ყველა ხედავს,
 უადგილო ადგილას რომ აწვება პედალს.
 ჟამი გადაჩეხვისა ალბათ, მალე უწევს,
 სულ მუქართ საუბრობს,
 ხმასაც მალლა უწევს.
 რომელს შერჩა ამ ქვეყნად დამლუპველი ბოლმა,
 ვერ მოჰგვარა სიფხიზლე
 წინაპრის ხმამ ბოხმა.
 და ვილაცას ტანზევე ფარჩას ახვეინებს,
 თუმცა უკან ვერავის ვეღარ ახვეინებს.
 რადგან მისიანებიც ესწრაფიან ღალატს,
 ვეღარ მიაშავებენ არაკაცურ ღალას.

ეს ასეა, ყველაფერს
 აქვს თავი და ბოლო,
 არ შეგრჩება ჭერი რომ
 სულ მჭვარტლო და ბოლო.
 რაც სულ ფარე, სულ მალე,
 ჩუმად ველარ რჩება,
 დრო მიქრის და სულ მალე
 არაფერი რჩება.

ამჟამად მამულისათვის

ეს ყველაფერი იქნება, განა უკვალოდ რჩება,
 ოღონდაც ჩვენგან ამ ქვეყნად აღარაფერი რჩება.
 რაც არის ვნატრობთ კაცურად ქართველებს რამე არგოს,
 ჯერ კი მოვგავართ ნაპირთან თოკებით დაბმულ „არგოს“.
 ჯაჭვები მძიმედ გვარტყია ტკივილებივით ტანზე,
 ცხოვრებაც ისე ეშვება, როგორც მზე შუბის ტარზე.
 ხანდახან ნიჩბებს მიჯაჭვულს, დამსგავსებივართ მონებს,
 როს აღზევდება ვილაცა, ითხოვს ყვავილთა კონებს.
 ყოფას იმგვარად ვუყურებთ ვით გრიგალს სწრაფად მქროლავს,
 თვალებს ვერაფრით ვუსწორებთ დღეებს მხრჩოლავს და მქროლავს.
 ჩვენი იმედი ვერ გახდა დიდი სიკეთის წყარო,
 დიდი ხანია უფალი ძალიან მცირედ გვწყალობს
 გამეფებულა უცვლელად არეულობის დარი,
 ვერ მოვიპოვეთ ერთი დღეც სხვების სილალის დარი.
 ვინ დაგვიბედა ღალატი, შური, გინება, ბოლმა,
 რატომ დაეტყო ბებრულად ერს საშინელი მოღლა.
 რატომ ხუნდება ტყე-ველი ადრე რომ ჰგავდა კრაველს,
 რისი რუსეთი, ჩეჩნეთი, ერთმანეთს თავად კლავენ.
 ისე დამთავრდა ეს წლები ველარ მოიგეს დავი,
 დამსგავსებიან ღიაცებს
 ჭორით, ეჭვებით, დავით.
 დავითი ბრუნავს საფლავეში, შეუდარებელს ვინ ცვლის,
 ძველი დროს მერე ხალხისთვის უკვე ვერავენ იცლის.
 განშირდა ოინბაზობა,
 ქონების ხვეჭა, ფული,

არის ქვეყანა ზოგისთვის,
 როგორც მეწველი ფური.
 გზებს დატყობიათ ზიგზაგი,
 ოლონდ ვის გზას და რა გზას,
 წარმატებისთვის ვერავინ ვერ იმარაგებს საგზალს.
 მძიმედ ბუქსაობს ქვეყანა კვლავ მუშათა და გლეხთა,
 ქარი კი ისევ ტრიალებს უწინ რომ ყინვებს გრეხდა,
 ქარი კი ისევ ტრიალებს უწინ რომ ყინვებს გრეხდა.
 დიდი მანძილი არ უდევს გზას ერთმანეთით კვეთილს,
 ცხოვრება უნდა დიდ-დიდი ჩინოვნიკების კეთილს.
 არც საოცნებო შემოგვრჩა,
 ღამის ოცნებაც მიწყდა,
 თითქოს გრეხილი გრიგალიც მიიღია და მიწყდა.
 დრო აირია, გაჟამდა,
 აღარც იმედი დარჩა,
 მამულისათვის ამჟამად საოცნებოც კი არ ჩანს.

და რაც დარჩა

აღარ იქნა,
 არ ეშველა
 ამ ქვეყანას ათასწლოვანს,
 მალე ხრამში ჩაეშვება,
 ვინც ყანები გადასძოვა.
 მიაყოლა მერე ზვრებიც,
 ბევრი დარჩა უღვინოდა,
 რისი ძვრები,
 რასი ძვრები,
 ხალხს არც ბედი უღიმოდა.
 როგორც ბავშვი დედას ელის,
 ველით რამე სასიკეთოს,
 არ ჩანს ჩვენი ზედაზენი,
 გზა ვინ უნდა გაგვიკეთოს.
 ერთ დროს თბილი და მოყვასი
 რჩება ბოლმის ნაკვეთებად,
 უპოვართა გამოყრაში

ბრალი ჩვენაც დაგვედება.
 არვინ არ ჩანს ანგელოსად,
 არვინ არის სანაქებო,
 გზა ვერაფრით დაგელოცათ,
 სხვის ბედს ვეღარ განაგებთო.
 გაჭირვება გაჭირვებას
 ემატება აგურივით,
 თითქოს აღარ დაგვჭირდება
 გზა კვამლისგან დაბურული.
 წინ უძირო ხრამებია,
 ბეწვის ხიდებს გადავდივართ,
 სადაც არვინ გვეყვარებია
 მხოლოდ ბოლმის ნაკადია.
 ნუთუ სისხლი დაიშრიტა
 ყველა ძარღვის თანამღევი,
 ხალისითაც
 კაეშნითაც,
 მოყვასისთვის გადამღები.
 ნუთუ მხოლოდ სიძულვილი
 დგას ყინულის მწვერვალებად,
 სიკეთე კი მიწურული,
 უღრან ტყეში გვემალება.
 აღმართია დასალახნი,
 მზეს რომ ცივი ხელი ვახლოთ,
 და რაც დაგვრჩა დასანახი
 უკეთესად დავინახოთ.

ბამოღარების იმედი

გზას ნუ გადაუღობავ, გვერდზე გადი ნერგო,
 ხომ არ გინდა კაცევით თმებიც გადინერგო.
 აწი აღარ გჭირდება გაღანერგვის ცდები,
 ვეღარ გეტყვის ვერავინ უკვე ნაღდად ცდები.
 ექოსავით გაისმის – მაინც რა თმა, რი თმა,
 სანაცვლოდ კი დაგრჩება ნორმალური რითმა.
 მარტო რითმა ბოლომდის ვითომ რას გიშველის,
 ამიტომაც ნასურვებს ერთვის წადი შენი...

ცხოვრებაში უთმოდაც კაცი იქნებ გაძვრეს,
 ოღონდ იყოს მაგარი,
 სული არსად გაძვრეს.
 ეს რა თმები აგიტყდა, თუმც კარგია თმაც ხო,
 მარტო ლექსი რითმებით როდემდის გასურს აცხო.
 ცას უცქირე, გაიგე საით მიდის წერო,
 გირჩევნია იგრძნო და მერე შენთვის წერო.
 ლექსის კარგად წერასაც ცდები უნდა ბევრი,
 რომ მოსპო და დალეწო წუთისოფლის კევრი.
 არც ადვილი არ არის მოსპობა და გდება.
 თუმცა შენ არ გინახავს უსახელოდ გდება.
 ისევ უნდა იბრძოლო,
 არ შეხარო წარბი,
 როს ცხოვრება დამფრთხალი ირემივით გარბის.
 დარდს გიუხვებს ქვეყანა დღემდის შერყეული
 აკანკალებს უამრავს სკამი შერყეული.
 ფიქრობ როდის დადგება ნატვრასავით დარი,
 რომ არ იყოს აღარსად შენი კუთხის დარი.
 შენაც გღვედეს იმედად მიგნება და შეყრა,
 სამუდამოდ რომ დარჩე ამ ცოდვიან ქვეყნად.

საქართველო კი დარდობს

სძულთ ერთმანეთი ქალებს,
 სძულთ ერთმანეთი კაცებს,
 გზები უმიზნოდ ცვალებს,
 ცეცხლი ერთმანეთს სტაცებს.
 რაღა უნდა ქნას კაცმა,
 გზას თუ ბოროტი ხერგავს,
 მიმტევებლობის ნაცვლად
 აუტანლობას ნერგავს.
 ღვარი ნაფეხურს წაშლის
 ამაოებად სოფლის,
 სამზადისია დაშლის,
 მერე კი მტრებად ყოფნის.
 არ ცნობენ ვისიც მართებთ,
 რივი ჩადგება კარვის,

ქართველი ექცა ქართველს
ვით ამომყრელი ჯავრის.
იტანენ მხოლოდ ვიწრო
საკუთარ გუნდს თუ კასტას,
და ბევრი ახლოს იცნობს
კუბიურების დასტას.
ყურს არ უგდებენ მყოფადს,
საშიშროების მთოვარს,
ნატრობენ ძალის ფლობას,
რაც სდევს მოლისფერ დოლარს.
სძულთ ერთმანეთი კაცებს
სძულთ ერთმანეთი ქალებს.
ჭირი თავს მაინც გასცემს,
რაც ველარაფრით ვმაღეთ.
დგას სიცრუეთა გორა,
გზა აღარ მოჩანს სწორი,
ცხოვრება გაწყდა ორად
შურით, ბოღმით და ჭორით.
ლიმილი გახდა ძვირი,
მამულს არქმევენ ფართობს,
საქართველო კი ტირის,
საქართველო კი დარდობს.

ორი წიგნის ხიბლისა და მიმზიდველობის საიდუმლო ანუ არატრადიციული რეცენზია

ადრეულ წლებში გასაუბრების დროს რატომღაც მოლაში იყო ასეთი შეკითხვა და ხშირად გვეკითხებოდნენ კიდევ:

– ბოლოს რა წიგნი წაიკითხეთ?
– ჩვენც ვპასუხობდით, რომ წავიკითხეთ ხან ქართული, ხან კი რუსული ლიტერატურის რომელიმე ნიმუში. უფრო მეტად რუსულ ლიტერატურაზე კეთდებოდა აქცენტი.

მადლობა ღმერთს, ახლა არავინ აღარ გვეკითხება და აღარც რუსულ ენაზე აკეთებენ აქცენტს. ამიტომაც გამახსენდა ის ძველი შემაწუხებელი შეკითხვა და თითქოს ბევრი ადამიანის გასაგონად ვპასუხობ:

ბოლოს კი არა, უახლოეს ერთ კვირაში სულმოუთქმელად წავიკითხე ორი დიდი ქართველის, ჩემდა სასიხარულოდ და საბედნიეროდ ჩემთვის ორი საყვარელი ადამიანის არაჩვეულებრივი კაცებისა და ცნობილი მოღვაწეების საუცხოო წიგნები, ან შეიძლება ასეც ვთქვათ, სახელოვნად განვლილი წლების მოგონებები, თან მოგონებები არა მხოლოდ საკუთარი თავის, არამედ ასობით ახლობლისა და მეგობრის სამაგალითო ცხოვრების შესახებ.

კითხვის დამთავრებისთანავე ორივე წიგნზე ერთი და იგივე კუთხით ვიფიქრე: ჩვენს გაციებულ კი არა გაყინულ დროში ნეტავ ყველას, ხნიერსაც და ახალგაზრდასაც ჰქონდეთ საშუალება წაიკითხონ ეს წიგნები, როგორ

ვცხოვრობდით, როგორ ვშრომობდით, როგორ გავუბობდით ყოველგვარ ცუდს, უკადრისს, მიუღებელს, რაც მთავარია როგორ გვიყვარდა ერთმანეთი, როგორ გვიყვარდა არამართო ჩვენი, არამედ ახლობლების ოჯახები, შვილები, შვილიშვილები, ასევე წლების წინათ როგორი გაცილებით მაღალი და ერთიანი იყო ჩვენი სამშობლო, ჩვენი განუმეორებელი საქართველო.

ჩემი შინაგანი კმაყოფილების საგანია, როგორც ვთქვი, ახლახან, წელს ერთ და იმავე დროს გამოცემული ორი წიგნი. ესენია ნოდარ (ოჩო) ცერცვაძის ავტობიოგრაფიული წიგნი „თემიკო“ და ომარ მარგველაშვილის მოგონებების ძალზე საინტერესო წიგნი სათაურით „როცა უკან მოხედვის არ გეშინია“. აქვე სრული პასუხისმგებლობით მინდა განვაცხადო ორივე ავტორს უკან მოხედვის კი არ ეშინიათ, არამედ დიდი სიამაყით უნდა იხედებოდნენ უკან.

ასე ვთქვათ სარეცენზიოდ გამზადებული წიგნების კითხვისას და ავტორებზე წამოჭრილი ფიქრისას, მათ შორის, ჩემის აზრით და ჩემდა სასიამოვნოდ ბევრი საერთო შტრიხი აღმოვაჩინე, ბევრი წმინდა ქართული ტრადიციის თუ ქართული ხასიათის ერთობლობით სულიერად დავტკბი. ზოგიერთი ეს შტრიხი თუ მონაცემი შეიძლება სხვებსაც გაგაცნო: წლებში ცოტა განსხვავების მიუხედავად ორივე ჩემი თაობისაა, ორივე ღირსეული და სამაგალითო ქართველი კაცია, ორივე

მეცნიერებათა დოქტორი, მაღალ სახელმწიფო თანამდებობებზე ნამუშევარი, ორივემ ძალიან გვიან დაიწყო წერა, როცა სამშობლოსათვის თავდადებული შრომის ვრცელი გზები გაიარეს, ორივემ თვალსაჩინო წარმატებას მიღწია, ორივე არის ოჯახების, მეუღლეების, შვილების, შვილიშვილების უსაზღვრო ერთგულებით მოყვარულები, ორივე არის წარმოშობით იმერელი, ანუ წმინდა ქართველი. ეს იმერლობა რაღა შუაშიაო, – იკითხავს ვინმე მოკირკიტე პიროვნება, – ვითომ კახელობა არ ჯობდაო. ვინ ვის ჯობია ძნელი სათქმელია, თუმცა ჩვენ ყველა კუთხე თავდავიწყებით გვიყვარს, უფრო მეტად კი მშობლიური საკუთარი კუთხე გვირჩევნია. თანაც ამ პატარა წერილის წერის დროს გამახსენდა – „გმირი იმერელი ზრდილობით“, გმირობაში რა თქმა უნდა, ხმლების ქნევა თუ ხელჩართული ჩხუბი არ იგულისხმება, აქ სულიერი გმირობის სულ სხვა პრინციპებთან გვაქვს საქმე, თუ ცოტა მეტად გავშიფრავთ, მართლაც ორივე ზრდილობა-პატიოსნების მაღალი კატეგორიითაა დაჯილდოებული, მათი გმირობა კი ისაა, რომ ოთხმოცს გადაცილებული თუ ოთხმოცს მიახლოებული წლები ვაჟკაცურად, ანუ კაცურ-კაცურად გაატარეს, ათასობით ადამიანს უჩვენეს ოჯახიშვილობისა და ქართველობის მაგალითი.

აქ კვლავ გამახსენდა ჩემი მეგობრის, გამოჩენილი ქართველი პოეტის იოსებ ნონეშვილის შესანიშნავი ლექსის ტაეპი:

„ეცადნენ და ვერ გამხადეს
ბოროტი,
ეცადნენ და ვერ გამხადეს
ფლიდი,
წუთისოფელს კაცად შერჩე
ბოლომდის,
თურმე ესეც გმირობაა დიდი“.

ეს სტრიქონები უშუალოდ მათზე დაწერილივით მიესადაგება ოჩო ცერცვაძესა და ომარ მარგველაშვილს, მიესადაგება კი არა, გაცილებით მეტსაც იმსახურებენ.

ვინმემ შეიძლება ისიც თქვას, ამდენს წერს და ორი პატარა რეცენზია ველარ დაწერაო, რა თქმა უნდა, ორს კი არა თუნდაც ორასს დაწერდი, მაგრამ ძირითადი ამოსავალი წერტილი ჩემთვის სიყვარული და პატივისცემაა და არა ტრაფარეტული განხილვა.

მცირედ მაინც გადავუხვევ მყისიერად მოფიქრებული ჩემი მეგობრული მისალმება – რეცენზიიდან და რამდენიმე სტრიქონს ავტორებს ცალცალკეც მივუძღვნი.

სანამ სარეცენზიო ნაწარმოებს „თემიკოს“ წავიკითხავდი, უკვე წაკითხული მქონდა ჩემი ახლო მეზობლის ნოდარ (ოჩო) ცერცვაძის არაჩვეულებრივი, ნიჭიერებით შექმნილი ავტობიოგრაფიული წიგნები: „ასე იყო“; „ასეც იყო“; „მოგონებები გურამზე“. ვიცოდი, რომ გამოჩენილი შემოქმედის გურამ ასათიანის უახლოესი მეგობარი ოჩო ცერცვაძე იყო გამოჩენილი ჰიდროგეოლოგი, დოქტორი, დეპარტამენტის თავმჯდომარე, უცებ კი ბრწყინვალე მთხრობელი აღმოვაჩინე. მან წერა გვიან დაიწყო, თითქმის 75 წლის ასაკში და

მყისვე ძალიან დიდი ნაბიჯები გადადგა. მიმდინარე წელს კი მის წიგნებს დაემატა მონოგრაფიული მიმართულების წიგნი „თემიკო“, რომელშიც ძალიან საინტერესოდ არის მიმოხილული თავისი უახლოესი მეგობრის, თბილისისა და საქართველოს ყველაზე კოლორიტულ პიროვნებად აღიარებული, უნიჭიერესი კინომსახიობისა და მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის თემიკო ჩირვაძის არაორდინალური ცხოვრება, მისი ფართო გაქანება და მრავალმხრივი ნიჭი. წიგნი ისეთ დონეზეა დაწერილი, რომ მკითხველი კარგად შეიგრძნობს ამ განუმეორებელი ადამიანის ცხოვრებისა და შემოქმედების მრავალ დამახასიათებელ ეპიზოდს. ამასთან ერთად დარწმუნებული ვარ ნოდარ (ოჩო) ცერცვაძე (ზედმეტსახელი მას სწორედ დაუვიწყარმა გურამ ასათიანმა შეარქვა) კიდევ არა ერთი და ორი წიგნით გაგვახარებს. ასეთ ადამიანებზე საჭიროა კრიტიკოსებმა მეტი წერონ, რომ ახალგაზრდებს აუცილებელი ორიენტირები უჩვენონ და მიუღებლად მათე გაველენებს აარიდონ.

თითქმის ორიოდე წლის წინ წავიკითხე გამოჩენილი ქართველი მოღვაწის ომარ მარგველაშვილის ოთხასორმოცდაათგვერდიანი მოგონებების უაღრესად საინტერესო წიგნი საერთო სათაურით „დრო, დრო აღნიშნე ...“ წიგნი ძალიან მომეწონა. აქ ნიჭიერი მთხრობელის უშუალო, ძალდაუტანებელი მანერით არის აღწერილი ჩვენი ბობოქარი, მრავალფეროვანი ცხოვრების პერიპეტები, ის სიხარული და ტკივილები, რაც

განუყრელად ახლდა განვლილ გზას და რაც კვლავ და კვლავ მომავალი თაობის სიკეთისაკენ გადართვას უნდა მოხმარდეს.

ომარ მარგველაშვილმა ცხოვრების დიდი გზა გაიარა. 25 წლის ახალგაზრდა ბიჭი უკვე საქართველოს „მახტმშენის“ ტრესტის მმართველი იყო, შემდეგ მშენებლობის მინისტრის პირველი მოადგილე, მატერიალური რესურსების მინისტრის მოადგილე, მსხვილი გაერთიანება „თბილღვინოს“ გენერალური დირექტორი და სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე. მისი ცხოვრებისეული გამოცდილება და ადამიანური ურთიერთობები გახდა იმის საწინდარი, რომ წიგნები ძალიან დონის სასარგებლო ნაშრომებად ქცეულიყვნენ, მათში იმდენი აქტუალური საკითხია წამოჭრილი, ერთი რეცენზია კი არა, შეიძლება მთელი წიგნიც კი დასჭირდეს საფუძვლიან მიმოხილვას.

აქ განსაკუთრებით მინდა დღეისათვის ერთი უაღრესად საჭირო საკითხის შესახებ მოკლედ მაინც ვილაპარაკო. ეს არის ტრადიციული ქართული ოჯახების მდგრადობის, სიტბოს, ერთგულებისა თუ წარმატებების საკითხი. ეს სასიცოცხლო და დღეისათვის ძალზე გააქტიურებული პრობლემა ოჩო ცერცვაძესაც ბევრ ადგილას აქვს შთამბეჭდავად განხილული, ეს კი ნამდვილი ქართველი კაცების საერთო დამახასიათებელი თვისებაა, რაც ჰაერივით სჭირდება ჯერ კიდევ უმწიფარ და გამოუცდელ ახალგაზრდობას, ვისაც ევროპისა და ამერიკის ტრადიციებზე

აღზრდა არაფერ სასარგებლოს და სახეიროს არ მოუტანს.

დიდი სიამოვნებით მინდა მოვიტანო ამ მართლა კაცური კაცის დაწერილი სტრიქონები ომარ მარგველაშვილის პირველი სქელტანიანი წიგნიდან „დრო, დრო აღნიშნე“ ...

„ბედნიერი კაცი ვარ უპირველეს ყოვლისა იმით, რომ განათლებული, თანამედროვედ მოაზროვნე შვილები მყავს, რაც ძირითადად ალბათ, მაინც ჩემი მეუღლის დამსახურებაა. მან მთელი თავისი ცოდნა და ენერჯია არ დაზოგა იმისთვის, რომ აღეზარდა ისინი მამულიშვილებად, იზრუნა მიეცა მათთვის კარგი განათლება, ესწავლებინა ადამიანების სიყვარული და დაფასება“. ძალიან საყურადღებო ციტატაა, დღეს ასე ვინდა დაწერს, როდესაც მოღად იქცა ცოლების ცემის და მკვლევლობის საშინელი ველურობა. რას მოესწრო ოჯახური იდილით ცნობილი საქართველო. სწორედ მოძალადე, ალკოჰოლისაგან გონებაარეულმა ქართველებმა უნდა იკითხონ და დაიზებინონ ომარ მარგველაშვილის აზრები, იქნებ მათაც გადაეღოთ სიკეთისა და სიყვარულით უხვად ავსებული ოჯახის ერთობლივი ბედნიერების სასწაული.

მიმდინარე 2014 წელს გამოცემულ შესანიშნავ წიგნში სათაურით „როცა უკან მოხედვის არ გეშინია“, ომარ მარგველაშვილი კიდევ უფრო მეტ სიბოხს, სიყვარულსა და ყურადღებას ავლენს. მეც კიდევ და კიდევ მიწევს ციტატების მოტანა, რაც გარკვეულ სიამაყეს მმატებს, მახარებს ჯერ კიდევ

არსებული სიტბო და სიყვარული, სწორედ ამ გრძნობის დასაბრუნებლად და გასაძლიერებლად მთელმა ქართველმა საზოგადოებამ უნდა იბრძოდოს დღევანდელი გენდერული კატასტროფის დროს.

ისევ ომარ მარგველაშვილის ციტატები მინდა მოვიტანო სამაგალითოდ გულთბილი წერილიდან სათაურით „ჩემი ბელა“, რაც ძვირფასი მეუღლისადმია მიძღვნილი.

„ჩვენ ერთად მოვდიოდით არც თუ ვარდებით მოფენილ გზაზე, მაგრამ ჩვენი გზები არასდროს გაყრილა – ვავსებდით, ვეხმარებოდით და ერთგულად მხარში ვედექით ერთმანეთს. ... სიყვარულით, ურთიერთპატივისცემით გამთბარი მყუდრო ბუდე ავაშენეთ და გამოვზარდეთ ორი მართვე...“

თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ რასაც მივალწიე, როგორც მოღვაწემ თუ პიროვნებამ, ჩემს მეუღლეს ვუმადლი...

ბელამ ორი ვაჟიშვილი მაჩუქა. მან თავისი სათნო და კეთილი გული ოჯახს, მეუღლეს, შვილებს და შვილიშვილებს მიუძღვნა. სანიშნო დედა და ბებია, წიგნიერი, ზედმიწევნით განათლებული და სტუდენტი-ახალგაზრდობის აღმზრდელი, წლების მანძილზე მუშაობდა ჩვენს დედა-უნივერსიტეტში და დამსახურებული პატივისცემითაც იყო გარემოსილი“.

ცოტა დიდი ციტატის მოტანა მომიხდა, მაგრამ ამას სიამოვნებით ვაკეთებ, რომ რაც შეიძლება მეტმა ადამიანმა, მეტმა ახალგაზრდამ წაიკითხოს წიგნიც და ჟურნალიც. შორეული

იმედი მეუფლება, რომ იქნებ მსგავსი სითბო და სიკეთე ამ გაჭირვების ჟამს სხვებსაც გადაეღოს.

ერთხელ კიდევ მინდა გავიმეორო, რომ ოჩო ცერცვაძისა და ომარ მარგველაშვილის საუცხოო წიგნების წაკითხვის შემდეგ უფრო ემოციური მილოცვა გამომივიდა, ვიდრე ტრადიციული რეცენზია და გარჩევა-შეფასება. სწორედ ამ ნაუცბათევი წერილის დაწერა განაპირობა იმან, რომ ძალზე სასიამოვნო და რაც მთავარია, ახალგაზრდა თაობისათვის ჭკუის სასწავლო წიგნები შექმნეს ჩემმა მეგობრებმა. ამავე დროს ჩემთვის სასიხარულო იყო ის, რომ ჯერ კიდევ არიან დიდი ადამიანები, ვისაც აქვს ნიჭი და სურვილი შექმნან ასეთი ღონის წიგნები, რისი იმედიც მომავლისათვის სულ უფრო და უფრო ნაკლებად იგრძნობა. ჩვენი ახალგაზრდა მწერლები ისე გადაყვნენ სექსუალურ-მანიაკალურ აღწერებს, ლანძღვა-გინებასა და სკაბრე-

ზული სურათების ხატვას, რომ მათ მართლა უნდა დააძალონ იკითხონ ნოდარ (ოჩო) ცერცვაძისა და ომარ მარგველაშვილის წიგნები, ან, ღმერთმა ქნას, მათი მსგავსი ნაწარმოებები, იქნებ მაშინ მაინც მეტი იფიქრონ ოჯახების სიწმინდის, მეგობრობის, სითბოს, სიკეთისა და ერთიანობის გაძლიერების აუცილებლობაზე.

დასასრულს მინდა ვთქვა, ქართველები ხშირად მაქსიმალისტები ვართ ქებაშიც და ძაგებაშიც. იციან – ხოლმე თქმა, განსაკუთრებით ჯერ ვერდაღვინებულმა მწერლებმა მეგობრების წიგნების შესახებ: გენიალურია, ბრწყინვალეა, დიდებულია, შეუდარებელია და ა.შ. მეც სურვილი მომეძალა მსგავსი რამ ვთქვა და დავწერო, მაგრამ მაინც თავს ვიკავებ, თუმცა ნოდარ (ოჩო) ცერცვაძისა და ომარ მარგველაშვილის საუცხოო წიგნების შესახებ ოთხი მოხმობილი ეპითეტიდან სამს მაინც დავტოვებ.

ნუგ ზარ წერეთელი

ბულწრფელი ბამოქანილი

ქალბატონი ნატა კლდეისელი 25 წლის მანძილზე ასწავლიდა ქართულ ენასა და ლიტერატურას თბილისის 83-ე საშუალო სკოლაში, შემდეგ წლების მანძილზე მოღვაწეობდა სკოლა-კომპლექს „ბალავარსა“ და გაზეთ „სახალხო განათლებაში“. ამჟამად დამსახურებულ პენსიაზეა.

გამოცდილი და ჭეშმარიტი პატრიოტი ჟურნალ „სიტყვის“ რედაქციისათვის გამოგზავნილ წერილში აღნიშნავს:

„... მაწუხებს ტრადიციების მსხვერველა, ეროვნულ-პატრიოტულ გრძნობების დაკნინება, მიზანმიმართული დაშლა, დაცლილი სოფლები, დაბეჩავებული, გამათხოვრებული საქართველო, „ნელი კვდომა“, „ამღვრეული სათავე“, ღალატი, ორპირობა, გაუტანლობა.

მოზარდ თაობას სწორ გზაზე დაყენებაში დახმარება სჭირდება. შეელას კი ვერ ვხედავ. ამ შოუებით ისპობა ქართული, ქრისტიანული. რეკლამებმა წალეკა ყველაფერი.

ჩემი აზრით, პირველ რიგში მისახედია განათლების სფერო და სოფლის მეურნეობა. განათლებულმა, მაღალი ზნეობის ადამიანებმა უნდა მართონ ქვეყანა“.

ასეთი განცდა დაეუფლა მას შესანიშნავი პოეტისა და საზოგადო მოღვაწის აკაკი პავლეს ძე წერეთლის პოეტური კრებულის „პოლიტპატიმრის აღსარების“ წაკითხვის შემდეგ. წიგნმა მასზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა და დაწერა კიდევ მშვენიერი წერილი „კვალი ნათელი“, რასაც ვაქვეყნებთ ჩვენი ჟურნალის 24-ე ნომერში.

ჟურნალ „სიტყვის“ რედაქლეცია

კვალი ნათელი

არიან ადამიანები, რომლებზედაც დაუსრულებლად შეიძლება ილაპარაკო. აუწონავია მათი ღვაწლი სამშობლოს წინაშე. ისინი დროს უსწრებენ. ასეთ ადამიანთა რიცხვს ეკუთვნის ბრწყინვალე პიროვნება, უსამართლოდ დასჯილი დიდი ქართველი პატრიოტი, მამულიშვილი, ყოველგვარი სიკეთით, ღირსებით, პატიოსნებით შემკული

მოღვაწე აკაკი პავლეს ძე წერეთელი, პროფესიით ფილოლოგი და სპეციალობით მწიგნობარი, უაღრესად განათლებული, ქართული ლიტერატურისა და ისტორიის უბადლო მცოდნე, ბრძნულად მოსაუბრე, ტკბილმეტყველი და მუდამ თავაზიანი, დარბაისლური მუსაიფის მოყვარული.

1941 წელს უსამართლოდ, შეთ-
ითხნილი ბრალდებით დააპატიმრეს და
10 წლით თავისუფლების აღკვეთა
მიუსაჯეს, ქონების სრული კომფისკაცი-
ით. სასჯელის მოხდის შემდეგ 5 წლით
აუკრძალეს თბილისში ცხოვრება, შეე-
ძლო ეცხოვრა მხოლოდ ასზე მეტი
კილომეტრის დაშორებით.

მამამისი პავლე მდიდარი კაცი
ყოფილა. ბოლშევიკების შემოსვლის
შემდეგ მთელი ქონება (მიწები, სოფ-
ლები, ტყეები, რამდენიმე საწარმო, ჩვილ-
მეტი სასტუმრო სახლი) ჩამოურთმე-
ვიათ, რასაც 54 წლის შეეწირა. დარ-
ჩა მარტოხელა მეუღლე 5 შვილთან
ერთად უღუკმაპუროდ.

შრომამ, ჯაფამ, სწავლამ შედეგი
გამოიღო. აკაკი წერეთელმა თბილის-
ში ფილოლოგიური განათლების მიღე-
ბის შემდეგ ჩამოაყალიბა გამომცემლობა,
ბუკინისტური და იშვიათი წიგნების
სამმართველო, ხელმძღვანელობდა რე-
სპუბლიკურ „საქწიგნს“, ეხმარებოდა
ახალგაზრდა და დამწყებ მწერლებს.

ყიდულობდა და აგროვებდა უნი-
კალურ, ანტიკვარულ წიგნებს. ცნობილი
ქართველი კლასიკოსების ხელნაწ-
ერებს. დაუბეჭდავ ნაწარმოებებს. შე-
ქმნა უმდიდრესი ბიბლიოთეკა, რომელიც
ოცდაათი ათასიდან ოცდაცამეტ ათასამ-
დე წიგნს ითვლიდა. წერდა მემუარებს,
წერილებს, ლექსებს.....

ყველა, ვინც წაიკითხავს ტუსალ-
ობაში შიმშილით, წყურვილით, სიცივ-
ით და უსაზღვრო სიყვარულით დაწ-
ერილ გულისაგან ამოსულ ლექსებს, ვე-

რასოდეს გათავისუფლდება მისი გა-
ლენისაგან. ასე დამემართა მეც.

„პოლიტპატიმრის აღსარების“
წაკითხვამ ქართულ სინამდვილეზე
ჩამაფიქრა. უამრავი ტკივილი აღმიძრა
სისხლით დაწერილმა ლექსებმა. მარ-
თალია სამართალმა იხეიმა, მაგრამ...
1941 წელს დაპატიმრებული 15 წლის
შემდეგ გაათავისუფლეს, გაამართლეს,
ბოდიში მოუხადეს, 3 თვის ხელფასი
მისცეს, მაგრამ... ის ჯალათები, რომ-
ლებმაც უსამართლოდ გაწირეს ჯურ-
ღმულებისთვის, უამრავი დანა-
შაულისთვის სიკვდილით დასაჯეს.

„ერთი მჯეროდა:

ქვეყნად ყოფნის აზრი ის არი,
იყო მამულის მოყვარული,
მონა, მსახური,

ბევრჯერ ნატანჯი

ჯვარსა ვეცვი სიკეთისათვის,

გზა გოლგოთისა

ჩემი თვალთ მქონდა ნახული“.

(„საბოლოო გასაუბრება მკითხ-
ველთან“)

წერს პოეტი და დგება მამულის
სამსახურში. სამშობლოს სიყვარულის
გზაზე შეიძლება გოლგოთის გზის
გავლამ, ჯვარზე გაკვრამაც მოგიწიოს,
მაგრამ არ უნდა შედრკე, სულის სის-
პეტაკე და ნებისყოფის სიმტკიცე არ
უნდა დაკარგო.

ლექსში „როგორ ვიწამო“ ვკითხ-
ულობთ: „ყალბია თქვენი სიტყვა და
საქმე, ყალბია თავად თქვენი მოძღვრე-
ბა, თუ არ მოვესწრო, სასტიკად დამგ-
მეთ, კომუნიზმს სული რომ ამოძვრება“.

წინასწარმეტყველება ასრულდა.

დიდი მამულიშვილი წუნს მიტოვებულ და გავერანებულ ქართულ სოფლებზე:

„დღეს მიტოვებულ
ეზოს, სახლს და კარს,
პატრონობს მხოლოდ მზე და
ჰაერი,
აქ ქართველობა თითქოს

გამწყდარა,
უნდა მოვიდეს თითქოს სხვა ერი“.
თვალდაშრეტილი ბუხრების გვერდით „მხოლოდ შამბნარი დგას ხელუხლები და შიგ დაძვრება ქარი წანწალა... „თითქოს მოხადეს სოფელს მანდილი, ხმა საიმედო არსით არ იმის, აი ცხოვრება ჩვენი ნამდვილი, სოციალიზმიც და რეალიზმიც“.

სოფლიდან შვილების, ახალგაზრდების წასვლას დაფრთხილებული მერცხლების თბილ ქვეყნებში გაფრენას აღარებდა იმ განსხვავებით, რომ გაზაფხულზე მერცხლები დაბრუნდებიან, „სოფლად შვილების ყოფნა კი არის ამო ოცნება“.

ჯანგატეხილმა დიდმა მოღვაწემ იმერეთს, მდინარე ყვირილას ხეობაში მდებარე მშობლიურ, მამაპაპურ სოფელ საღვინეს მიაშურა. მუხლჩაუხრელად შრომობდა თანასოფლელებთან ერთად. ვაზი გააშენა, ხეხილი დარგო, ძველი სახლი შეაკეთა და დაზამთრებამდე იქ იყო. თანასოფლელები დიდ პატივს სცემდნენ, ჭკუას ეკითხებოდნენ. ჭირსა და ღვინაში ერთად იყვნენ.

„ვერ მივატოვებ ვერასდროს

სოფელს,
ყანებს, ვენახებს შრომის სიკეთეს,
ის პირველ რიგში დალატობს
მშობელს,
ვინც ყველა ხეზე ბუდეს იკეთებს.“
„ვერ მივატოვებ.“

ღრმად იყო დარწმუნებული „ჩემი მშობლების გვერდით ვიქცევი საყვარელი მამულის მიწად“-ო, ამიტომაც საყვარელი მეუღლე, მიუხედავად შვილების წინააღმდეგობისა, მამაპაპურ სასაფლაოზე დაკრძალა, ამით საკუთარი განსასვენებელიც მოინიშნა.

„მინდა დავტოვო სიტყვა
მართალი...“

თუმცა წყვილიაღის კართან მივედი,
თუმც სანთელივით დღემდე ვილევი,
ლექსები არის ჩემი იმედი
და უკვდავება ჩემი შვილები“.

სამი შვილი, სამი ვაჟაკი გაუზარდა სამშობლოს, სამივე ღირსეული და გულანთებული ქართველი – ჯონდო, ნუგზარ, გობრონ წერეთლები.

„თქვენზე ძვირფასი არვინ მყოლია
მიტომ მამულის მსურდით მცველებად“...

ბატონი აკაკის შვილს, გამოჩენილ მწერალს, მრავალი საინტერესო რომანის, მათ შორის დღეს უკვე ბესტსელერად ქცეული წიგნის „მე ახლაც ოცდაექვსი წლისა ვარ“ ავტორს ნუგზარ წერეთელს ხომ კარგად იცნობს ქართველი მკითხველი. ბედნიერი მამა მიმართავს შვილებს:

„ვენარობ, ის გული
გამოგყოლიათ

რაც მშობელსა და მამულს ენება...
თქვენა ხართ ჩემი ციხე-სიმაგრე,
გალავანი თუ ჩემი გალია...

„ვხედავ მამულს ვუზრდი ვაჟებს
ლამაზ კელაპტრებად“...

შვილების, რძლების, შვილიშვილებ-
ის სიყვარულით და მზრუნველობით
გარემოცული 90 წელს მიღწეული,
ვალმონდილი აღესრულა, შეუერთდა
წინაპართა სულს. შთამომავლობას
დაუტოვა თავისი შემოქმედება, თავისი
სულის ნაწილი, თავისი აღსარება
ლექსებად.

მიმდინარე 2014 წელს პოეტს
დაბადებიდან 110 წელი შეუსრულდა.
იქნებ ტელევიზიაში, სკოლებში, უნი-
ვერსიტეტებში მოეწყოს საიუბილეო
ღონისძიებები, სახლს გაუკეთდეს მე-
მორიალური დაფა, რომელიმე სკოლას
ან ქუჩას ეწოდოს მისი სახელი.

ვალდებულნი ვართ, პატივი მივაგ-
ოთ უსამართლობის მსხვერპლის, სამ-
შობლოსა და მამულზე უსაზღვროდ
შეყვარებული პოეტის, მწიგნობარისა
და ცნობილი მოღვაწის ნათელ ხსოვ-
ნას.

ნატა კლდეისელი
2014 წ.